

ŽELEZAR

Jesenice, 5. novembra 1987

Številka 44 ● XXXVI

Poslovanje Železarne v devetih mesecih

SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA

Splošni pogoji poslovanja, opredeljeni v polletnem poslovnem poročilu, so se v tretjem trimesečju še poslabšali. Inflacija z vsemi učinki na pogoje poslovanja skokovito narašča, ukrepov za obrzdanje rasti cen pa ni. Najavljene in pričakovane sanacijske programe ZIS je povzročil vsesplošno dvigovanje cen v tistem delu gospodarstva, ki je izvzet iz administrativne kontrole, medtem ko so cene izdelkov črne metalurgije ostale nespremenjene. Cenovni razkorak je najpomembnejša značilnost poslovanja v celotnem obračunskem razdobju, to pa je potrebno povežati še s politiko obrestnih mer in s tem povezano ceno denarja. Za denar, ki bi moral kot blago biti podvržen zakonitosti ponudbe in povpraševanja, ugotavljamo, da to ne velja. Sistem bančnih limitov je omogočil prelivanje akumulacije. Presežkov likvidnih sredstev niso mogli uporabiti tam, kjer so bili ustvarjeni, kroničen primanjkljaj obratnih sredstev se je zato pokrival s povečanim obsegom meničnega poslovanja ob sočasni zmanjšani zmožnosti vnovčevanja plačilnih instrumentov. Posledice so se pokazale v poslabšanju strukturi plačil, naraščanju obveznosti iz naslova obresti ter splošnem poslabšanju finančne discipline. Sistem kontrole je ob tako povečanem obsegu sivega denarja odpovedal. So dišča, ki rešujejo vedno večji obseg gospodarskih sporov, so preobremenjena in kadrovska prešibka, zato je obseg nerešenih zadev vedno večji.

Uveljavljeni obračunski sistem je poskušal zmanjšati inflacijsko porabo na račun akumulacije. Posledice so se pokazale v zniževanju zalog vseh vrst, z močno povečano obrestno mero pa se je breme financiranja zalag preneslo v proizvodne delovne organizacije. Posledice se kažejo v zmanjšanju naročil, ker se tržišče hitreje prilagaja novim razmeram kot veliki proizvodni sistemi. Pomemben vzrok za upadanje naročil je tudi zmanjšanje kupne moči, upadanje naložb in zastoj pri stanovanjski gradnji. Črna metalurgija je še v posebno težkem položaju, saj je v celoti izenačena z ostalimi deli industrije in v primerjavi z ostalimi ekonomskimi sistemi v svetu nima nobene pomembnejše družbene podpore.

To se posebej kaže na ekonomskem položaju Železarne Jesenice. Z velikimi naporami smo dokončali naložbo v novo jeklarno. Ob tako veliki naložbi je v vsem razvitim svetu za uvajanje nove proizvodnje normalen bistveno daljši čas, v Železarni Jesenice pa smo prisiljeni takoj sprejeti vse ekonomske zakonitosti poslovanja ob hkratnem ustavljanju starih agregatov. Primanjkljaj obratnih sredstev se je ob dejstvu, da smo morali v času gradnje Jeklarnice 2 premoščati izpadle vire financiranja (po strukturi in dinamiki) z lastnimi viri, odražal v tretjem trimesečju v

vsej ostrini. Tudi če zanemarimo dohodkovne posledice zaradi stroškov kratkoročnih kreditov, s katerimi financiramo tekočo reprodukcijo, smo pred skoraj nerešljivim problemom zaradi limitiranja obsega potrebnih sredstev za nemoteno poslovanje. Rezultat se kaže v finančnem stanju Železarne Jesenice, ki ni več dnevno prisoten problem likvidnosti, temveč problem solventnosti, to je zmožnosti poravnavanja obveznosti iz vseh razpoložljivih sredstev, ne glede na obliko in ročnost.

Od kolektiva Železarne Jesenice družba zahteva, da upraviči vložena sredstva. Pri normalnih tržnih in finančno stabilnih pogojih je zahteva upravičena in se je Železarna Jesenice v delu, ki ga samostojno obvladuje, tudi ustrezno odzvala. Notranji ukrepi, ki se izvajajo, so prinesli v zadnjem mesecu pozitiven rezultat. Izgube, ki smo jo ustvarili v celotnem obdobju, pa brez ureditve cenovnih nesorazmerij ter večjega razumevanja na področju financiranja tekoče reprodukcije oziroma odpravljanja posledic naložbe Železarne Jesenice ne bo mogla sanirati.

PROIZVODNI REZULTATI

V gospodarskem načrtu smo predvideli, da bomo v devetih mesecih leta 1987 izdelali 1.010.640 ton skupne proizvodnje, kar nam je uspelo ures-

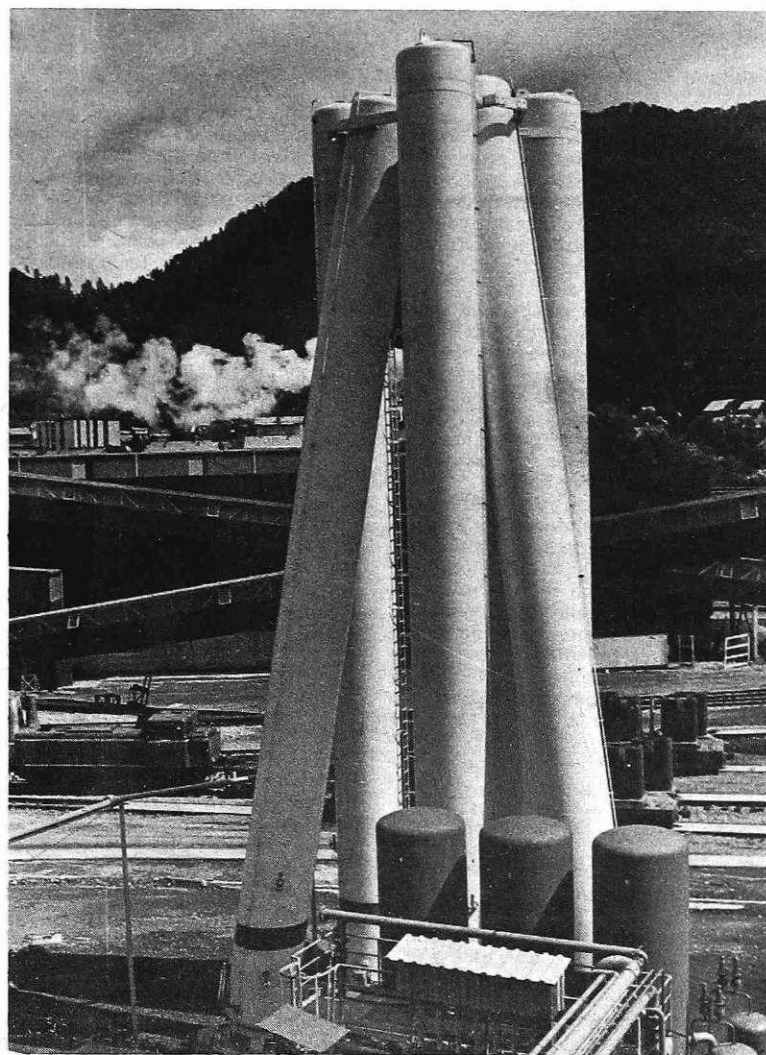
ničiti s 96 %. Načrt blagovne proizvodnje (skupaj s storitvami prevajanja) pa smo realizirali s 94,7 %. Izdelali smo 256.085 ton končnih izdelkov za prodajo in lastno porabo ter opravili 7.691 ton storitev prevajanja.

Načrtovanih količin proizvodnje nismo dosegli predvsem zaradi slabe tehnološke discipline in zastojev, na proizvodnih napravah, pomanjkanja delavcev na ključnih delovnih mestih, težav pri pravočasni oskrbi z vložkom (medfazne zaloge so se močno znižale), kasnitve pričetka obratovanja testne proizvodnje v Jeklarni 2, nedoseganja načrtovanega kvaliteta asortimenta proizvodnje, težav pri osvajanju novih kvalitativnih zahtev pri obratovanju Drever kalilne peči ter pomanjkanja naročil za določene kvalitete izdelkov.

Produktivnost, izražena s količino proizvodnje na zaposlenega na mesec, je bila pri skupni proizvodnji slabša za 3,7 %, pri blagovni pa za 5,5 % glede na doseženo v devetih mesecih 1986. Največji padec produktivnosti beležimo v obratih Valjarna debele pločevine (za 26,9 %), Vratni podboji (za 14,6 %), Livarna (za 8,3 %), Valjarna bluming-štekel (za 5,1 %), Elektrode (za 4,6 %), Jeklarna (za 3,1 %), manjši padci pa so bili v Valjarni žice in profilov, Žičarni in HV Bela.

Obrati, ki so presegli produktivnost, doseženo v lanskem enakem obdobju, so: Profilarna (za 13,8 %), Jeklovlek (za 6,6 %), HV Jesenice (za 5,8 %), Žebljarna (za 4,9 %) in Plavž (za 4 %).

(Nadaljevanje na 3. strani)

Šopek (foto: I. Kučina)

Preventivni pregledi so oblika zdravstvenega varstva

Z razvojem industrije se je pokazalo, da je delovni učinek bolnih delavcev precej manjši od učinka zdravih, zato se je z razvojem industrije razvijala tudi posebna medicinska znanost — medicina dela. Ena od metod njene dela so tudi preventivni zdravniški pregledi. Zakaj in kako jih opravljajo v Dispanzerju za medicino dela Železarne Jesenice, sta povedala dr. Jože Jensterle, predstojnik dispanzerja, in Ivanka Zupančič, vodja oddelka za zdravstveno in socialno varstvo.

Dispanzer za medicino dela Železarne Jesenice (prej smo ga imenovali obratna ambulanta) je eden od bolj razvitih v Sloveniji, preventivne zdravstvene preglede pa smo uvedli leta 1957, ko je Obratna ambulanta postala samostojna ustanova za potrebe zdravstvenega varstva delavcev Železarne Jesenice. Preventivni pregledi so namreč ena od oblik zdravstvenega varstva delavcev, saj na podlagi rezultatov pregledov ocenjujemo zdravstveno stanje delavcev in načrtujemo njihovo zdravljenje oziroma način, kako odstraniti vzroke, ki povzročajo obolenja. Namen preventivnih zdravstvenih pregledov je, da delavca glede na njegove psihične in fizične sposobnosti razporedimo na tako delovno mesto, kjer bo njegovo zdravje najmanj ogroženo. To je tudi smisel zdravniških pregledov ob zaposlitvi.

Preventivni obdobjni zdravniški pregledi potekajo skladno s Pravilnikom o načinu in postopku preventivnih zdravniških pregledov delavcev. Pravilnik je narejen na podlagi Zakona o zdravstvenem varstvu, ki ga je v soglasju z republiškim komitejem za delo izdal republiški komitej za socialno in zdravstveno varstvo. Novela zakona o zdravstvenem varstvu prinaša določilo, da mora delavec imeti obdobjno zdravstveno sprečevalo, da je z zdravstvenega stališča sposoben opravljati svoje delo. Do sedaj tega določila ni bilo, zato preventivni zdravniški pregledi niso bili obvezni.

Na preventivne preglede vabimo delavce glede na izpostavljenost škodljivim vplivom na delovnem mestu, zato prihajajo železarji iz temeljnih organizacij na preglede vsaki dve leti, iz delovne skupnosti pa vsaka tri leta. Pomanjkljivost take-

ga načina preventivnega ukrepanja je, da vabimo na preglede vsake vse delavce in ne le tistih, za katere smo že ugotovili, da delovno okolje škodljivo vpliva na njihovo zdravje. Žal imamo o delovnih mestih premalo

(Nadaljevanje na 3. strani)

Pred programsko-volilnimi sejami

V oktobru smo že poročali o pripravi na programsko-volilne seje osnovnih organizacij ZK v jeseniški občini. Na seji občinskega komiteja ZKS Jesenice so sklenili, da pred programsko-volilnimi sejami obiščejo nekatere osnovne organizacije, kar naj bi bila tudi priprava, tako vsebinska kot kadrovska, na seje. Takšno motivacijo so pozitivno ocenili tudi člani osnovnih organizacij. Na seje so bili poleg člana občinskega komiteja in sekretarja osnovne organizacije vabljeni tudi volilni delavci delovnih organizacij, predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij v temeljnih okoljih, samoupravnih organov in predstavniki Skupščine občine Jesenice.

Na 22. seji predsedstva OK ZKS Jesenice, ki je bila v četrtek, 29. oktobra, so člani predsedstva poročali o obiskih v osnovnih organizacijah. Na kratko bomo predstavili vsebino nekaterih razgovorov.

Na razgovoru v Železarni Jesenice so se dogovorili, da bodo vse aktivnosti pred programsko-volilnimi sejami potekale prek stalne akcijske konference ZK v Železarni. Domenili so se za ponovni sklic predsedstva SAK ZK, da bi obravnavali problematiko v zvezi z izvedbo programsko-volilnih sej.

V Iskrni TOZD Blejska Dobrava so sprejeli predlog, da bi komunisti na programsko-volilni seji zahtevali, da se razpoložljivi kader usmeri v sproščanje novih idej in novih razvojnih programov. Pobudo bodo posredovali delavskemu svetu.

V osnovni organizaciji LIP Mojstrana, ki je številčno majhna, največ pozornosti posvečajo tehnologiji, redu, kvaliteti in disciplini. Zato beležijo tudi dobre poslovne rezultate.

V osnovni organizaciji ZK Upravni organi SOB Jesenice so nakazali vrsto težav, s katerimi se srečujejo. Menili so, da je osnovna organizaci-

ja po strukturi močna in bi pričakovali več razvojnih pobud.

V Izolirki je še vedno najbolj pereča lokacija in zato pričakujejo pomoč skupnosti pri pridobivanju zemljišča.

Na razgovorih v Vatrostalni, Univerzali, Integralu TOZD Potniški promet in Elimu so izpostavljali probleme, s katerimi se srečujejo kot dislocirane enote.

Elektro Žirovnica in HC Moste še vedno poslujeta z izgubo, a na to sami nimajo vpliva, so menili na razgovorih. Vzrok je nesorazmerje med prodajno ceno in proizvodnimi stroški. Predlagajo, naj se ta problem rešuje v okviru širše družbene skupnosti. Zaradi nizkih osebnih dohodkov je fluktuacija velika, primanjkuje pa jim kadra s srednjo šolo.

V Kovinu je sedaj stanje specifično (ukrep družbenega varstva), teževe, s katerimi se srečujejo, pa so nam znane. Njihova prihodnost je še vedno negotova, ponujajo pa se jim tri možnosti povezovanja. Upajo, da se bodo izkopal iz kriznega položaja, čeprav strokovni kader zapušča delovno organizacijo.

Tudi oktober uspešen

Po prvih še nedokončenih podatkih smo v mesecu oktobru izdelali 106.008,9 tone skupne proizvodnje in tako dosegli družbeni plan 98,6 % in nižji operativni program 103,2 %.

Program proizvodnje so uspešno izpolnili v večini obratov, le v Valjarni bluming-štekel (98,9), HV Bela (93,3) in Jeklovlek (92,1) jim to ni uspelo.

Plavžarji so izdelali 7.568,4 tone jekla, kar je za 8,6 % več, kot so načrtovali. Od tega so v Jeklarni 1 vtili 23.669,4 tone ali 3,4 % nad načrtovano količino ter v Jeklarni 2 s 198 sarzi kar 14.243,9 tone jekla in s tem presegli program za 18,7 %.

V oktobru smo odpremili 27.650,4 tone končnih izdelkov in storitev, kar je 99,8 % programa. Najuspešnejša odprema je bila v obratih Valjarna žice 128,7 %, Valjarna bluming-štekel 120,2 %, Elektrode 113,3 %, Profilarna 112,4 %, Vratni podboji 107,2 %, Žebljarna 103 % in Valjarna debele pločevine 101 %. Manj, kot so načrtovali, so odpremili v HV Bela, HV Jesenice, Žičarni in v Jeklovleku.

Kaj je novega v sindikatu

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice je v času treh mesecev (avgust, september in oktober) imel osem sej, na katerih je bila najpomembnejša tema poslovni rezultat v Železarni in osebni dohodek ter evidentiranje delegatov v samoupravne organe Železarne Jesenice, DPS in SIS.

Kot nam je že znano, smo prvo polletje končali z izgubo 4.378 mio din. To izgubo smo v juliju še povečali, tako da se je le-ta dvignila na 9,7 milijarde. Prav tako slabi rezultati so bili avgusta in izguba je narasla na 14.151 mio dinarjev.

Glavni vzroki slabih poslovnih rezultatov so nedoseganje fizične proizvodnje, slabe eksterne realizacije, nedoseganje načrtovanega asortimenta, težave pri zagonu Jeklarne 2, novi obračunski sistem, problematika zalog, veliki stroški z izvozom, slaba struktura finansiranja ter premajhna finančna realizacija, preveliki stroški proizvodnje, neugodni krediti in prevelika razlika med cenami naših izdelkov in surovin.

Zaradi slabega poslovnega rezultata so bili znatno nižji tudi osebni dohodki. V mesecu avgustu 1987 je povprečni osebni dohodek Železarne zaostajal za osebnim dohodkom v drugih železarnah za okoli 20 %, prav tako tudi za gospodarstvom Slovenije, še več pa za nekaterimi osebnimi dohodki v občini.

Izvršni odbor se je tekoče seznanjal s to problematiko in s priporočili osnovnih organizacij sindikata in samoupravnih delovnih skupin. Ugotovili smo, da je informiranost dobra in da delavci sprejemamo predlagane ukrepe, vendar je marsikateri ukrep presplošen, zato zahtevamo konkretizacijo nalog in dosledno izvajanje od poslovodnega odbora do najenostavnejših mest. Program ukrepov podpiramo, neizpolnjevanje sprejetih obveznosti pa je potrebno terjati odgovornost in izvajati sankcije. Od poslovodnega odbora smo zahtevali, da nas o rezultatih poslovanja in o izvrševanju drugih ukrepov tekoče obvešča, s čimer smo do sedaj lahko zadovoljni.

Izvršni odbor je ocenil razmere v zvezi s slabimi rezultati poslovanja, sprejetimi ukrepi in izplačili osebnega dohodka za mesec avgust in sprejel ukrepe za izboljšanje stanja v naši železarni, ki pa so bili tudi že objavljeni v glasilu Železar.

Prav tako je izvršni odbor tudi ugotovil, da smo se delavci Železarne zavedali težkega položaja naše delovne organizacije in na podlagi konkretnih izvajanj ukrepov poslovni rezultat v mesecu septembru tudi izboljšali. To se je poznalo tudi pri osebnem dohodku za ta mesec, saj se je povprečni osebni dohodek dvignil za približno 31 %. Izvršni odbor je od strokovne službe prejel tudi informacijo, da je v primeru dobrih poslovnih rezultatov in glede na gibanje življenjskih stroškov predviden mesečni dvig osnovnega osebnega dohodka po 8 % do konca leta 1987. O tem bodo odločali delavski sveti. V pripravi pa so tudi nekatere specifične rešitve na področju strokovnih kadrov, ki delajo na zahtevnih projektih in druge organizacijske spremembe.

Na podlagi govoric, da v zvezi z novimi stabilizacijskimi ukrepi lahko pride do zamrzitve osebnih dohodkov in da so si v nekaterih organizacijah pričeli izplačevati nekakšne poračune, da bi si zagotovili ugodnejši start, je izvršni odbor sprejel sklep, da ne sprejemamo takih ukrepov stabilizacije, kjer se najprej poseže po zamrzitvi osebnega dohodka, in obsojamo ukrepe, ki so jih nekateri že izvedli.

Razprava je tekla tudi o poračunu dopustov. Sklep izvršnega odbora je bil, da mora poslovodni odbor pravočasno posredovati informacijo o poračunu dopustov in jo objaviti v glasilu.

Pojasnilo k članku

V 42. številki Železarja smo 22. oktobra v članku Delo strokovnih skupin je uspešno v zaključku zapisali, da bo v strokovne skupine treba vključiti tudi obratovodje ter delavce raziskovalnega oddelka, oddelka za tehnično kontrolo in sektorja za razvoj in raziskave.

S tem ni bilo mišljeno, da v strokovni skupini za Valjarno debele pločevine doslej niso sodelovali, temveč da je v prihodnje tudi pri prenosu izkušenj iz Valjarne debele pločevine v druge obrate in pri reševanju drugih nalog (standardizacija izdelkov, banka podatkov, določitev tehnoloških poti) potrebno bolj vključiti delavce iz obratovodstva in iz omenjenih služb.

Lilijana Kos

silu Železar. Žal se to ni zgodilo pravočasno.

Člani so bili seznanjeni tudi z višino povprečnega osebnega dohodka za mesec julij in avgust 1987, kot tudi z odgovorom na delegatsko vprašanje v zvezi s tem, kakšni so bili osebni dohodki v občini Jesenice. Izplačani osebni dohodki v občini Jesenice so bili dejansko mnogo višji od naših. Mnogo je bilo vprašanj, od kod družbenim dejavnostim denar. Na podlagi dane informacije in razprave je izvršni odbor sprejel tudi sklep, da pričakujemo, oziroma vztrajamo in zahtevamo, da je družbena nadgradnja v celoti, vključno z občino, republiko in federacijo, bolj odvisna od rezultatov gospodarjenja, da se bo čutila tudi njihova soodgovornost za rezultate.

Izvršni odbor je na svojih sejah razpravljal tudi o ukinitvi PDC in sprejel stališče, da se mora ta ukrep proučiti in določiti čas trajanja, na podlagi analize pa pripraviti izhodišča za boljše rešitve. Zahtevali so rešitev te problematike skladno s sprejetimi izhodišči, povečano odgovornostjo za izvajanje tega sistema in se zavzeli za uvedbo tudi drugih sistemov, ki tudi lahko pripomorejo k boljšim rezultatom (deljen delovni čas).

Veliko aktivnosti je bilo pri evidentiranju kandidatov za samoupravne organe Železarne, samoupravne organe delovne skupnosti skupnih služb, delegiranje delegatov v organe občinske konference in krajevne skupnosti SZDL Jesenice ter evidentiranje članov delegacij za skupščine družbenopolitičnih skupnosti in SIS in člane posebnih skupnih delegacij na nivoju Železarne Jesenice za obdobje 1987/89.

V Železarni smo imeli 31. avgusta volitve v samoupravne organe delovne skupnosti skupnih služb, 30. septembra pa volitve v samoupravne organe železarne, DPS in SIS. TOZD Komerciala je imela 30. septembra obenem tudi referendum za samoupravni sporazum o združitvi v poslovno skupnost za izgradnjo infrastrukture in ostalih spremljajočih objektov na platoju ob karavanskem predoru. Iz poročil o volitvah je razvidno, da smo kljub veliki odsotnosti, predvsem bolezenski, dosegli visoko udeležbo na volitvah. Izvršni odbor je ugotovil, da smo železarji v marsičem pokazali svojo delovno in samoupravno zavest in voljo za urejanje vseh odprtih vprašanj.

V mesecu oktobru in novembru je občinski svet ZSS Jesenice organiziral družbenopolitično usposabljanje delavcev — sindikalnih aktivistov v Radovljici. Izvršni odbor je predlagal tri delavce v regijsko šolo, ki traja trikrat po tri dni, eno delavko pa v republiško šolo, ki traja en mesec.

Na pobudo občinskega sveta ZSS Jesenice smo obravnavali tudi stanovanjsko gospodarstvo. Skupščina SR Slovenije je v mesecu septembru sprejemala dva pomembna zakona s področja stanovanjskega gospodarstva in stanovanjskih razmerij. Obrazložitev in priloge za razpravo je podal vodja oddelka za družbeni standard.

Republiški odbor sindikata delavcev kovinske in elektro industrije Slovenije je na osnovi sklepa zveznega odbora sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin Jugoslavije posredoval informacijo o industrijskem komiteju za kovinsko industrijo mednarodne organizacije dela ter vprašalnik, ki ga je potrebno izpolniti. Vprašalnik zahteva tudi odgovore, na katere lahko odgovorijo le strokovne službe, zato smo jim vprašalnice tudi poslali, vendar vseh odgovorov še nismo prejeli.

Konferenca osnovnih organizacij zveze sindikatov SOZD SZJ je posredovala razpis za srečanje delavcev SOZD SZJ in srečanje folklornih skupin v mesecu septembru. To srečanje je bilo zaradi težav v železarnah preloženo na spomladanski čas. Na sindikatu SOZD je bil ob tem podan tudi predlog delavskemu svetu SOZD, da bi letošnje srečanje slovenskih železarjev proslavili delavno, tako da bi dodatno delali en prosti dan. Ta delovni dan bi pomagal pri izboljšanju načrtovanih rezultatov, dodatno pa bi bil to tudi en dan več v osebnem dohodku. Del dohodka bi v delovnih organizacijah lahko namenili tudi za širitev počitniških kapacitet in podobno. Pobuda je bila posredovana poslovodnemu odboru Železarne, vendar ta še ni odgovoril oziroma realiziral predloga.

Aktivnosti so bile tudi na področju širitve počitniških kapacitet na otoku Pagu, v Novigradu, Stinici pri Jablancu in Barbarigi pri Puli. Izvršni odbor je predlagal poslovodnemu odboru, da se kupijo štirje bungalovi v Barbarigi, vendar to še vedno ni uresničeno. Izvršni odbor je predlagal, da se razišče možnost plačila iz naslova dodatnega dela na prosti dan, ki bi ga po dogovoru opravili vsi delavci Železarne, vendar odgovora še ni. Še vedno pa sodelujemo s ČSSR na področju počitniške izmenjave v Donovalih in zdravljenja v Sklenih toplicah. Izvršni odbor je osnovnim organizacijam sindikata posredoval pobudo, da se dogovorijo o zimovanju v Donovalih. Cena polnih pensionov je ista kot za letovanje v Biogradu oziroma Crikvenici — z istimi kriteriji kot v naših počitniških domovih, s tem da osnovne organizacije sindikata odstopijo enako število mest za letovanje Čehov in Slovkov pri nas.

Izvršni odbor tudi redno spremlja zapisnike osnovnih organizacij sindikata in konferenc osnovnih organizacij sindikata TOZD in ugotavlja, da so vse osnovne organizacije aktivno vključene v razprave in druge aktivnosti, od problematike nagajevanja do izvajanja predlaganih ukrepov in spremljanja uspešnosti dela in proizvodnje. Na podlagi teh aktivnosti prihaja na konferenco osnovnih organizacij sindikata Železarne veliko vprašanj, na katera skušamo odgovoriti, ali pa zahtevamo od ustreznih strokovnih služb, da nam pripravijo odgovore. V nekaterih primerih odgovorov še ni, vendar pa se stanje izboljšuje.

Eno izmed postavljenih vprašanj, ki je odprto, je: Kaj je s prekatégorizacijo in koliko je bilo pritožb na prekatégorizacijo v Železarni Jesenice in v delovni skupnosti ter koliko jih je bilo pozitivno oziroma negativno rešenih. Pisnega odgovora izvršni odbor še ni prejel, seznanil pa se je s poročilom o delu komisije za vrednotenje del in nalog Železarne Jesenice in s tabelo pritožb po TOZD in DSSS. Poročilo je bilo obravnavano na delavskem svetu Železarne Jesenice. Ugotovljeno je bilo, da podatki ne zadovoljujejo, zato je izvršni odbor sprejel sklep, naj komisija za vrednotenje del in nalog ponovno pregleda vse pritožbe in pripravi poročilo za ponovno obravnavo.

Izvršni odbor je tudi dal pobudo za izdelavo skrinjic, na katerih je napis »Moja ideja — moj predlog« in jih bomo postavili pri glavnih vhodih v Železarno. Pripravljamo pa tudi predlog, kako uporabne ideje in predloge ustrezno nagraditi. Skrinjice že delajo.

Izvršni odbor je aktivno deloval pri zagotavljanju ozimnice za delavce Železarne. Ozimnico je bilo mogoče kupiti v vseh jeseniških trgovinah na naročilnico v vrednosti 60.000 din. Tako je ozimnico kupilo okoli 1300 delavcev, ki bodo posojilo odplačali v treh obrokih. Naročilnice so izdajale osnovne organizacije sindikata TOZD in DSSS, ki so pri sprejemanju zahtevkov morale upoštevati skupna razpoložljiva sredstva.

Organizirali smo tudi nakup suhomesnih izdelkov, ki jih je ponudila delovna organizacija Hmežad po ugodni ceni.

Izvršni odbor je sprejel tudi sklep, da se vse ostale ponudbe za različne akcijske prodaje zavrnejo.

V mesecu avgustu in septembru je na sindikatu Železarne potekala tudi akcija prodaje permanentnih hokejskih vstopnic. Prodanih je bilo 1752 vstopnic.

Tekmovanje kovinarjev smo v letošnjem letu uspešno organizirali kot regijsko in kot del republiškega tekmovanja. Nekateri naši tekmovalci so dosegli vidne uspehe, zato smo delavskemu svetu Železarne Jesenice dali pobudo, da te dosežke upoštevamo v našem sistemu nagajevanja kot dokaz strokovnosti. Oddelek za nagajevanje je na pobudo izvršnega odbora pripravil predloge nagrad za uspešne tekmovalce. S predlogi se strinja tudi poslovodni odbor, zato jih bomo posredovali delavskemu svetu Železarne v potrditev.

Komisija za odlikovanja pri IO KOOS ŽJ je pripravila predlog kandidatov za Čufarjeve plakete in diplome za leto 1987. O tem je seznanila izvršni odbor in jih posredovala v odločitev komisiji pri Kulturni skupnosti Jesenice. Izvršni odbor je bil tudi seznanjen z dopisom družbenega pravobranilca samoupravljanja Jesenice o postopku za varstvo pravic v sporu med Železarno in pokojninsko skupnostjo. Odgovor je podal podpredsednik poslovodnega odbora,

izvršni odbor pa je sprejel sklep z ugotovitvijo, da so delavci pravne službe dolžni korektno sodelovati in zastopati interese Železarne v vseh primerih.

Izvršni odbor tudi redno spremlja delo komisij, obnavlja prošnje in pritožbe ter redno spremlja aktualno problematiko Železarne. Na zahteve razpisnih komisij daje ocene in mnenja o prijavljenih kandidatih. Sprejel in podprl je akcijo občinskega odbora Rdečega križa Jesenice pri zbiranju denarnih prispevkov za pomoč bolnim, starejšim in socialno ogroženim ter invalidnim osebam in otrokom. Izvršni odbor je preko svoje komisije pripravil tudi predlog za Pantzovo nagrado in se seznanil z zapisnikom komisije za podelitev Pantzove nagrade in nagrade inovator leta.

V naslednjih mesecih se bomo aktivno vključili v priprave na volilne konference osnovnih organizacij sindikata, ki bodo potekale v mesecu novembru in decembru 1987 ter januarja 1988. Na volilnih konferencah oziroma občnih zboreh bomo sprejemali poslovnik o delu volilne konference ali občnega zbora OOS, konference OOS TOZD in DSSS ter konference OOS ŽJ. Obenem bomo sprejemali tudi pravila o organiziranju in delovanju osnovnih organizacij zveze sindikatov, pravila o organi-

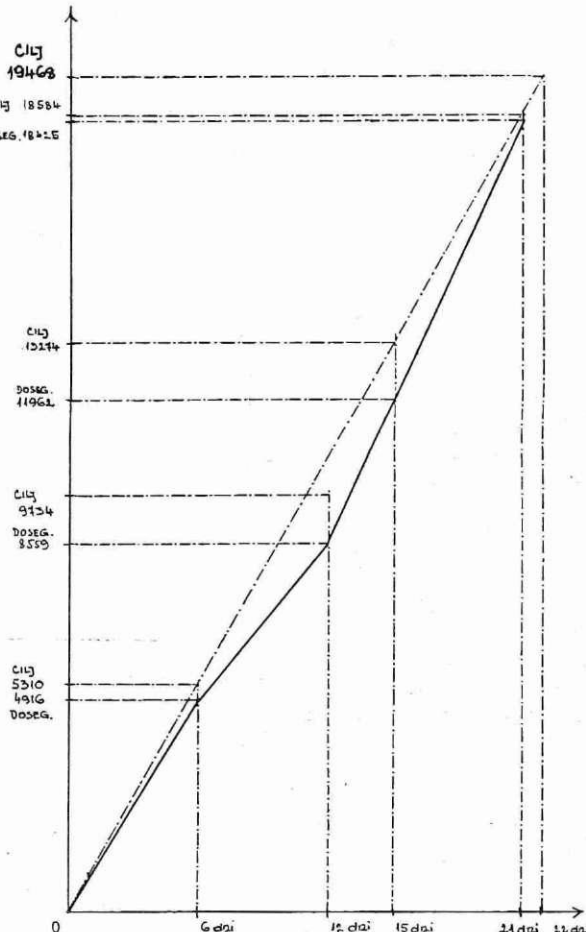
ziranosti in delovanju sindikalne konference, pravila o organiziranosti in delovanju konference osnovnih organizacij zveze sindikatov v delovni organizaciji Železarne Jesenice in pravila o organiziranosti in delovanju konference SZ SOZD Slovenske železarne. Izvršni odbor vabi vse osnovne organizacije sindikata, da skladno z usmeritvami začnejo s pripravo in izvedbo občnih zborev oziroma volilnih konferenc, ki morajo biti zaključene skladno s sprejetim programom.

Pri tem ne smemo pozabiti na novo organiziranost sindikata v delovni skupnosti skupnih služb, v TOZD Tehnične dejavnosti in v Jeklarni 2. O nekaterih predlogih je izvršni odbor že razpravljal, sedaj je v teku razprava in evidentiranje novih odborov, zato apeliramo na vse delavce oziroma osnovne organizacije sindikata, da se aktivno vključijo v razpravo in na podlagi tega pripravijo predloge, o katerih bodo odločali delavci v osnovnih organizacijah sindikata.

Seje izvršnega odbora KOOS so pestre in vsebinsko bogate. Udeležba na sejah je zelo dobra, zato pričakujemo, da bomo v prihodnje lažje reševali številna odprta vprašanja v naši železarni.

IZVRŠNI ODBOR KOOS ŽJ

doseganje skupnega cilja poslovanja

V enaindvajsetih dneh oktobra smo dosegli 18.425 mio din realizacije ali 99,1 % cilja.

Preventivno cepljenje proti gripi

Delavce Železarne Jesenice obveščamo, da bomo tudi letos organizirali preventivno cepljenje proti gripi.

Nevarnost tega obolenja, ki ga povzroča virus, je predvsem v tem, da med prebolevanjem te bolezni pade odpornost organizma, zato lahko kaj kmalu zbolimo za drugimi obolenji, ki so hujša od same gripe in zahtevajo dolgotrajno zdravljenje.

Gripa nastopa v obliki epidemij, ki se pojavljajo v določenih časovnih presledkih. V Sloveniji prave epidemije gripe ni bilo že nekaj let. Na osnovi demografskega gibanja boleznih pa za letos strokovnjaki napovedujejo možnost, da se v masovni obliki pojavi tudi pri nas.

Obolevnost in s tem tudi epidemijo gripe lahko preprečimo z zaščitnim preventivnim cepljenjem, in sicer dvakrat v presledku enega meseca. Če želimo, da je zaščita zadovoljiva, se mora cepiti vsaj 60 do 80 odstotkov populacije na določenem območju.

Preventivno cepljenje proti gripi bodo izvajali zdravstveni delavci Dispanzerja za medicinsko dela, prometa in športa (OA ŽJ) v kurativnih ambulantah po naslednjem razporedu:

- I. CEPLJENJE: 16., 17., 18. in 19. novembra
- II. CEPLJENJE: 14., 15., 16. in 17. decembra

DOPOLDAN od 6. do 9. ure in POPOLDAN od 15. do 18. ure.

Kdor se bo odločil za cepljenje, naj se ob prihodu v obratno ambulanto Železarne Jesenice prijavi v kartoteki z zdravstveno izkaznico ali z izkaznico za vstop v ŽJ.

Zaradi racionalne nabave cepiva prosimo, da se vsi, ki se želijo cepiti, prijavijo na ODDELEK ZA ZDRAVSTVENO IN SOCIALNO VARSTVO (☎ 32-13), najkasneje do 12. novembra.

Glede na pomembnost zaščite pred gripo in njenimi komplikacijami pozivamo vse, da se cepljenja udeležite v čim večjem številu. S tem bomo zmanjšali odsotnost z dela zaradi bolezni, kar je izrednega pomena, če želimo doseči proizvodne cilje, ki smo si jih zastavili.

Poslovanje Železarn v devetih mesecih

(Nadaljevanje s 1. strani)

POSLOVNI REZULTATI

Po gospodarskem načrtu naj bi v devetih mesecih 1987 ustvarili 202.303 milijone dinarjev celotnega prihodka in sicer s prodajo 266.030 ton naših osnovnih izdelkov, s prodajo stranskih izdelkov, opravljanjem storitev prevajanja in internu realizacijo.

Načrtovano prodajo izdelkov osnovne dejavnosti smo uresničili 93,9 %, za kar smo iztržili 126.423 milijonov dinarjev. Struktura prodanih izdelkov je bila za 4,1 % slabša od načrtovane, glede na enako lansko obdobje pa boljša za 4,7 %. Ostali prihodki so znašali 41.978 milijonov dinarjev. Nižje dosegene cene na tujem trgu v primerjavi z domačimi prodajnimi cenami so realizacijo znižale za 11.734 milijonov dinarjev.

Celotni prihodek, dosežen v devetih mesecih letos, je torej znašal 168.401 milijon dinarjev, kar je 16,8 % manj od načrtovanega. Na takšno zaostajanje je poleg nedoseganja načrtovane proizvodnje in nedoseganja načrtovane strukture proizvodnje vplivalo tudi veliko neskladje prodajnih cen naših izdelkov in cen vhodnih elementov ter vedno slabša plačilna sposobnost naših kupcev.

Glede na stanje 1. januarja 1987 so do 30. septembra temeljne organizacije količinsko močno zmanjšale zaloge polizdelkov, povečale pa zaloge nedokončane proizvodnje in končnih izdelkov. V skupnem so zaloge količinsko nižje, in sicer za 2.126 ton, vrednost zalog po stalnih cenah pa je višja za 207 milijonov dinarjev. Bilančno vrednost zalog povečuje tudi odprema v zadnjih dneh obračunskega obdobja (blago na poti) v vrednosti 3.310 milijonov dinarjev.

Stroški poslovanja so znašali 159.109 milijonov dinarjev, kar je 66,6 % več kot v enakem lanskem obdobju. V strukturi doseženega obsega poslovanja, predstavljajo stroški poslovanja 87,1 %, delež materialnih stroškov v omenjenih stroških pa znaša 78,4 %. Materialni stroški so glede na lansko enako obdobje višji za 62,6 % in znašajo 124.717 milijonov dinarjev. Obvezna revalorizacija porabljenih zalog surovin in materiala, ki jo predpisuje novi obračunski sistem, predstavlja 9,1 % vrednosti materialnih stroškov.

Obračunana amortizacija predstavlja 11,6 % vseh stroškov poslovanja in znaša 18.520 milijonov dinarjev. Pri tem znaša predpisana revalorizacija amortizacije 5.101 milijon dinarjev, kar je 27,5 % celotne obračunane amortizacije.

Med drugimi stroški poslovanja, ki znašajo 15.873 milijonov dinarjev, pa predstavlja revalorizacija porabe nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov kar 65,4 % teh stroškov.

Po novem obračunskem sistemu celotni prihodek ne vsebuje več revalorizacijskega dela prihodkov od aktivnih obresti (revalorizacijski prihodki) in kot strošek ni več pasivnih obresti za obratna sredstva, saj se

realni del teh obresti pokriva iz dohodka, revalorizacijski del pa predstavlja revalorizacijske odhodke. Med drugimi stroški poslovanja ni več negativnih tečajnih razlik, ki nastanejo pri preračunu deviznih kreditov za obratna sredstva, ker tudi te štejemo med revalorizacijske odhodke.

Zaradi sprememb v obračunskem sistemu dohodek, ki smo ga dosegli v devetih mesecih 1987 v vrednosti 23.601 milijon dinarjev, vsebinsko ni enak doseženemu v lanskem letu in načrtovanemu za leto 1987, kjer so upoštevana določila starega obračunskega sistema.

S 1. julijem 1987 je stopila v veljavo še dodatna sprememba zakona o celotnem prihodu in dohodku, ki se nanaša na ugotavljanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka ter določa vrstni red razporejanja dohodka, in sicer na del:

- ki je rezultat dela v izjemnih ugodnostih,
- ki je ustvarjen iz naslova razvojne premije,
- obveznosti, ki so neodvisne od višine dohodka,
- obveznosti, ki so odvisne od višine dohodka,
- čisti dohodek.

Spremembe se nanašajo tudi na razporeditev čistega dohodka za bruto osebne dohodke in za skupno porabo delavcev.

Iz dohodka smo v skladu z zakonom dolžni pokriti najprej obveznosti iz naslova izjemnih ugodnosti in razvojnih premij, nato obveznosti, ki so neodvisne od višine dohodka, sredstva za bruto osebne dohodke iz naslova živega dela ter tiste obveznosti, ki so odvisne od višine dohodka. Slednjih pa v tretjem četrtletju niso pokrile tiste temeljne organizacije, ki so poslovale z izgubo, ker niso ustvarile zadostne višine dohodka.

Čisti dohodek znaša 8.113 milijonov dinarjev in predstavlja 34,4 % ustvarjenega dohodka. Za osebne dohodke smo namenili 17.066 milijonov dinarjev dohodka, kar je 102,6 % več kot v enakem lanskem obdobju. Temeljni organizaciji Komerciala in Družbeni standard sta na rezervni sklad začasno razporedili 31 milijonov dinarjev. Stanovanjski prispevek, oblikovan na osnovi bruto osebnega dohodka, je znašal 85 milijonov dinarjev. Končni rezultat poslovanja je izguba v vrednosti 9.069 milijonov

dinarjev, ki je pokrita z rezervnim skladom ter presežkom revalorizacijskih prihodkov. Temeljne organizacije, ki so poslovale negativno, so: Talilnice, Ploščati program, Okrogli program in Tehnične dejavnosti. Konsolidirana izguba znaša 9.038 milijonov dinarjev.

REVALORIZACIJSKI PRIHODKI IN ODHODKI

Pomožna bilanca revalorizacijskih prihodkov in odhodkov predstavlja povezavo med bilanco uspeha in bilanco stanja.

Revalorizacijski prihodki so oblikovani na osnovi revalorizacije stanja osnovnih sredstev, zalog R-3 in R-6, združenih sredstev, danih avansov ter obračunanih aktivnih obresti, in sicer do stopnje inflacije.

V bilanci stanja povečujejo vrednost sredstev naslednji revalorizacijski prihodki: revalorizacija osnovnih sredstev, ki znaša 92.508 milijonov din in povečujejo sedanjo vrednost osnovnih sredstev, revalorizacija surovin in materiala, nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov v vrednosti 6.628 milijonov dinarjev, revalorizacija finančnih naložb v vrednosti 3.525 milijonov dinarjev ter revalorizacijski prihodki iz naslova dela obresti od dinarskih terjatev v vrednosti 6.691 milijonov dinarjev. V bilanci uspeha se kot strošek kaže revalorizacija porabe zalog surovin in materiala, nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov v vrednosti 21.772 milijonov dinarjev in revalorizacija amortizacije v vrednosti 5.101 milijonov dinarjev.

Revalorizacijski odhodki se kažejo v bilanci stanja in povečujejo vrednost virov sredstev, in sicer kot revalorizacija dela obresti obračunanih za dinarske obveznosti v vrednosti 19.880 milijonov dinarjev, negativne tečajne razlike od deviznih kreditov za osnovna in obratna sredstva, ki znašajo 10.277 milijonov dinarjev, ter revalorizacija dinarskega dolga v vrednosti 3.167 milijonov dinarjev.

Iz presežka revalorizacijskih prihodkov v vrednosti 102.901 milijon dinarjev smo zagotovili obvezno revalorizacijo trajnih virov lastnih poslovnih sredstev v vrednosti 64.295 milijonov dinarjev ter ustvarili presežek revalorizacijskih prihodkov v vrednosti 38.606 milijonov dinarjev.

Celotni prihodek in njegova delitev

	Plan	Doseženo		Indeks	
	I.-IX. 87	I.-IX. 86	I.-IX. 87	(3:1)	(3:2)
	(1)	(2)	(3)	(3:1)	(3:2)
Celotni prihodek	202.303	108.049	168.401	83,2	155,9
Stroški ± zaloge	164.351	91.493	144.800	88,1	158,3
Dohodek	37.952	16.556	23.601	62,2	142,6
Obveznosti iz dohodka	19.059	7.516	15.488	81,3	206,1
Čisti dohodek	18.893	9.040	8.113	42,9	89,7
— OD	17.673	8.423	17.066	96,6	202,6
— stanovanjski prispevek	544	291	85	15,6	29,2
— skladi	1.576	501	31	2,0	6,2
Izguba	-900	-175	-9.069	—	—
Konsolid. ČD (Izguba)	676	326	-9.038	—	—

Preventivni pregledi so oblika zdravstvenega varstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

natančnih podatkov, ker je narejenih premalo analitičnih ocen delovnih mest. Le na podlagi objektivnih podatkov oziroma analize delovnega mesta bi lahko točneje opredelili, kdaj naj delavci pridejo na preventivne preglede. Da bi delovna mesta dobro poznali, bi morale biti analitične ocene delovnih mest računalniško vodene in obdelane. Nalogo v dispanzerju za medicino dela že opravljamo, vendar je preobsežna, da bi jo lahko kmalu dokončali.

Obseg in vsebino preventivnega pregleda torej narekuje poznavanje dela na določenem delovnem mestu, zato se medicina dela vedno bolj ukvarja s humanizacijo delovnih mest. V svetu delajo tako, da s spreminjanjem delovnega mesta delavcu ohranjajo zdravje, pri nas pa delavca premeščamo na druga delovna mesta. Namesto, da bi odstranjevali vzroke za bolestanje, raje odstranimo delavca.

Posledice takega reševanja problemov so očitne tudi iz analize rezultatov preventivnih zdravniških pregledov, ki jih je dispanzer za medicino dela opravil v letih 1983 do 1985. Od 6246 zaposlenih se je preventivnega zdravstvenega pregleda udeležilo 4338 delavcev ali 74,25 odstotka. Na pregled je prišlo 99,14 % delavcev iz Energetike, 96,23 % iz Vratnih podbojev in 95,50 % iz Družbene prehrane. Najmanjša je bila udeležba iz delovne skupnosti za ka-

drovske, splošne zadeve in informiranje (53,60 %) ter iz temeljnih organizacij Valjarna bluming-štel (55,92 %) in Hladna valjarna Jesenice (59 %). Vse tri delovne skupnosti so imele majhen odstotek udeležbe, odstotek temeljnih organizacij pa je bil enak poprečju delovne organizacije.

Analiza navaja, da jih od sto pregledanih delavcev kadi 44, da jih je približno ena tretjina naglušnih, da ima preveliko telesno težo vsak peti pregledani delavec, da ima vsak četrty delavec boleznih hrbtenice in velikih sklepov in da ima vsak dvanaesti pregledani delavec boleznih sečil. Čeprav je bila analiza narejena za obdobje od leta 1983 do 1985, se stanje bistveno ne spreminja. Lahko rečemo, da so rezultati analize tudi odsev slabih delovnih pogojev in nizke zdravstvene kulture, kar potrjujejo tudi ostali zdravstveni kazalci, kot sta bolezenska odsotnost in invalidnost.

Na zdravje poleg delovnega mesta vplivajo tudi bivalno okolje, način življenja, kultura, izobrazba, dednost in tako vpliva širšega okolja ne moremo izključiti. Zato je težko ostro ločiti, ali je nekdo zbolel doma ali na delovnem mestu. Če upoštevamo samo bolezni, ki nastanejo na delovnem mestu, je pravih poklicnih obolenj manj, kot bi pričakovali. Splošno zdravstveno stanje železarjev pa ni najboljše, ker svojega prostega časa ne namenjajo razvedrilu in re-

kreaciji, ampak ga največkrat izkoristijo za dodatno delo, tudi že zaradi preživetja. Preutrujen človek pa hitreje zboli kot spočit in zadovoljen.

Bolezenska odsotnost bi lahko bila pravi kazalec zdravstvenih razmer v Železarni, vendar nanjo preveč vplivajo dejavniki, ki z boleznijo nimajo nič skupnega. Obstaja okrog trideset razlogov za »bolniško« odsotnost, vendar naj omenimo le socialne, sociološke in kulturne dejavnike ter odnos do dela.

Zdravstveno varstvo je vedno bolj drago, zato s štirimi odstotki narodnega dohodka, ki ga namenjamo za zdravstvo, vseh potreb ne bomo mogli več pokrivati. Na Švedskem namenjajo za zdravstvo dvanaest odstotkov narodnega dohodka, vendar tudi tam ne gre brez težav. V naši železarni smo v devetih mesecih letošnjega leta na obdobjih preventivnih zdravniških pregledih pregledali 2154 delavcev, cena posameznega pregleda pa je bila 34.315 dinarjev. V oktobru je bila poprečna cena preventivnega pregleda že 47.000 dinarjev. Zdravstveni delavci na ceno svojih storitev ne vplivamo, ker tudi ceno preventivnih pregledov določa občinska zdravstvena skupnost skupaj z zdravstvenimi zavodi v soglasju z republikanskim sindikatom.

Osnovna dejavnost dispanzerja za medicino dela je zdravstvena preventiva, to je odpravljanje vzrokov za bolestanje na delovnem mestu, zato bi morali biti rezultati preven-

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarn

OD 9. DO 15. NOVEMBRA

- 9. novembra, Roman SMOLEJ, FRS, Jesenice, Heroja Verdika 36, ☎ 83-777.
- 10. novembra, Martin ŠKETA, TOZD Ploščati program, Bled, Alpska 1, ☎ 77-130.
- 11. novembra, Lado ŠKETA, strokovni sodelavec PO, Bled, Alpska 1, ☎ 77-136.
- 12. novembra, Jože ŠLIBAR, Transport, Jesenice, C. 1. maja 58.
- 13. novembra, Franc VIČAR, TOZD Okrogli program, Žirovnica, Rodine 51, ☎ 80-686.
- 14. novembra, Ivan VOH, splošni sektor, Jesenice, Tavčarjeva 8, ☎ 83-226.
- 15. novembra, Albina TUŠAR, delovna skupnost skupnih služb, Blejska Dobrava 16 b, ☎ 84-403.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 9. 11.	Stane Eržen	Jože Cejor
Torek — 10. 11.	Dušan Šmid	Franc Nečimer
Sreda — 11. 11.	Alojz Mesojedec	Igor Logar
Četrtek — 12. 11.	Aleš Soklič	Sašo Dolžan
80Petek — 13. 11.		
Franc Kalan	Milan Ravnik	
Sobota — 14. 11.	Janez Otrin	Zvonko Medja
Nedelja — 15. 11.	Marjan Pintar	Marjan Erman

Služba obratne ambulante

Od 9. do 14. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Za borce od 6.30 do 7.30.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

V soboto, 14. novembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
V soboto, 14. novembra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.

Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

7. in 8. novembra, Rifet JAŠAREVIČ, Jesenice, Kurirska 3, ☎ 83-976.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Obratna ambulanta (foto: I. Kučina)

Na podlagi preventivnih pregledov imajo delavci dispanzerja za medicino dela pregled nad zdravjem železarjev, na žalost pa nimajo pregleda nad procesi dela in produkti dela, kar tudi vpliva na zdravje posameznika. Prihodnja naloga medicine dela je zato v tem, da bi na podlagi preventivnih pregledov in drugih metod dela zdravstveni delavci lahko zaznali spremembe v delovnem okolju in vplivali na odstranitev njegovih škodljivih vplivov, še preden bi pri delavcih nastale bolezenske spremembe.

Lilijana Kos

Predsedstvo Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je na 21. seji, 26. oktobra 1987 obravnavalo PROGRAM UKREPOV IN AKTIVNOSTI ZA STABILIZACIJO GOSPODARSTVA in sprejelo naslednja

stališča

Pri ocenjevanju predloženega programa je predsedstvo izhajalo iz dosedanjih stališč in usmeritev, ki jih je Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije sprejel, zlasti pa iz 11. seje, in ki zavezujejo organe in organizacije zveze sindikatov, da si prizadevajo za oblikovanje in sprejem takšnih rešitev v gospodarskem sistemu in ukrepih gospodarske politike, ki bodo usklajeni z dolgoročnim programom gospodarske stabilizacije, utrjevali družbenoekonomski položaj delavca v vseh oblikah samoupravne organiziranosti, krepili samostojnost in odgovornost organizacij združenega dela za učinkovitejšo gospodarjenje na podlagi ekonomskih zakonitosti, preprečevali socializacijo slabega dela in poslovanja in odpravljali vzroke inflacije ter pravočasno zagotavljali splošne pogoje za gospodarjenje, ki se v daljšem obdobju ne smejo bistveno spreminjati.

1.

Predsedstvo Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije vztraja pri sprejemu učinkovitega protinflacijskega programa, ki pa mora biti takšen, da bo za njegovo uresničevanje mobiliziral delavce in vse subjektivne sile. Sestavljen mora biti iz kratkoročnih ukrepov, ki bodo ustavili rast inflacije, in iz rešitev, ki pomenijo operativno izboljšanje in razvojnih usmeritev dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Začetek uresničevanja te strategije pa morajo biti resolucije o politiki družbenogospodarskega razvoja v letu 1988, ki pa naj skupaj z njihovimi izvedbenimi akti vsebujejo vse kratkoročne ukrepe za ustavitev inflacije.

Takšen program bo Zveza sindikatov Slovenije podprla in s svojimi aktivnostmi vztrajala pri njegovem uresničevanju. Odločno pa zavrača in bo zavrnila predloge, ki bi:

- krnili ustavni položaj delavca pri odločanju v procesih družbene reprodukcije;

- onemogočali razmah tržno blagovne proizvodnje in s tem samostojnost in odgovornost organizacij združenega dela;

- še naprej administrativno urejali odnose pri pridobivanju in razporejanju dohodka;

- krepili etatično-centralistično urejanje procesov družbene reprodukcije;

- iskali izhod iz materialne krize v še večjem zapiranju našega gospodarstva, namesto v njegovi izvojni naravnosti;

- krnili temeljne družbenoekonomske odnose, še zlasti na področju svobodne menjave dela in

- na kakršenkoli način prejudicirali predvidene spremembe ustave.

2.

Vztrajamo, da so ukrepi za ustavitev rasti inflacije usmerjeni v njena ključna žarišča, da so vnaprej opredeljeni predvideni učinki njihovega delovanja, da so med seboj v celoti konsistentni in opredeljeni po nosilcih njihovega izvajanja.

V resoluciji o družbenogospodarskem razvoju in ekonomski politiki SFRJ in SR Slovenije za leto 1988 morajo biti opredeljeni ukrepi, ki jih bodo izvajali predvsem v temeljnih gospodarskih subjektih, in sicer tako, da bodo delavci spodbujeni za boljše, zlasti inovativno delo, za boljše izkoriščanje sedanjih zmogljivosti, za doseganje večje učinkovitosti poslovanja in za usklajevanje vseh oblik porabe z razpoložljivim družbenim proizvodom. Poroč za takšno vsesplošno uresničevanje protinflacijskih ukrepov so lahko le delavci, ki bodo zavestno delili osebne dohodke v višini, ki bo zagotavljala ustrezno rast akumulacije. Torej moramo z ukrepi motivirati višjo rast akumulacije.

Zveza sindikatov Slovenije v skladu s svojimi stališči ne pristaja na administrativno linearno razporejanje dohodka, se bo odločno trudila za to, da bo delitev osebnih dohodkov odvisna od rezultatov dela, da bodo spoštovane družbene usmeritve in da se delavci pri delitvi osebnih dohodkov ne bodo obnašali kot slab gospodar.

Od zveznega izvršnega sveta pa zahtevamo, da predloži ukrepe, ki bodo vsebovali:

- reprogramiranje naših dolgov tujni tako, da bosta omogočena normalno poslovanje in razvoj zlasti organizacij združenega dela — izvoznikov; le z izvozno ofenzivno naravnostjo gospodarstva se ustvarjajo razmere za odplačila in zmanjšanje dolga;

- program odprave notranjih dolgov in finančno konsolidacijo gospodarstva in bank ter ukrepe za finančno disciplino in dosledno spoštovanje ustavnosti in zakonitosti na tem področju;

- dosledno kontrolo porabe in namena primarne emisije s strani Skupščine SFRJ in odpravo virov sive emisije; Skupščini SFRJ je treba predložiti obseg celotne primarne emisije po namenih skupno s programom njenega zmanjšanja (negativni klirinški saldi, tečajne razlike, vračanje zapadlih kreditov, vojni servis, potrebe zveznega proračuna);

- uravnotežanje plačilno-bilancijskih odnosov s posameznimi trgi;

- celovito presojo in revizijo prihodkov proračuna družbenopolitičnih skupnosti in njihovega usklajevanja z

realnimi materialnimi možnostmi. Pri tem je treba enako odgovorno ravnati z vsakim delom zveznega proračuna in odpraviti tiste mehanizme, ki v praksi omogočajo avtomatizem pri napajanju zveznega proračuna in usklajevanje prihodkov s stopnjo inflacije.

3.

Sočasno z ukrepi za takojšnjo ustavitev stopnje inflacije zahtevamo celovito protinflacijsko strategijo, katere ključna usmeritev mora biti oživitve gospodarstva rasti na temelju rasti proizvodnje za izvoz.

V predloženem programu je sicer naravnost na oživitve domače proizvodnje, vendar je pristop predvsem v rasti uvozne substitucije in v spodbujanju uvozne nezahtevnih domačih proizvodov. Takšen koncept pa nas lahko pripelje le v avtarkično gospodarstvo z izrinjanjem Jugoslavije s svetovnih finančnih trgov.

Program je potrebno graditi na strategiji odprtega izvoznega in tržno usmerjenega gospodarstva, ki smo jo sprejeli tako v dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije kot na vseh kongresih. Zato je nujno s spremembami v deviznem sistemu in kreditnih odnosih s tujino zagotoviti večjo samostojnost delavcev v organizacijah združenega dela tako pri zadolževanju v tujini kot pri razpolaganju z delom ustvarjenega deviznega priliva. Potreba za reprodukcijo organizacij združenega dela — izvoznikov morajo imeti pri plačevanjih v tujino popolno prednost. Prav tako je potrebno omogočiti, da organizacija združenega dela lahko poravnava iz deleža od deviznega priliva, s katerim razpolaga, tudi obveznosti do tujine za reprodukcijo OZD, s katerimi je povezana v proizvodnji za izvoz.

4.

Ocenjujemo, da so potrebne nekatere spremembe gospodarskega sistema, in sicer takšne, ki bodo ustvarile sistemsko normativno podlago za uveljavljanje tržnega načina gospodarjenja, za samostojno in odgovorno sprejemanje razvojnih in poslovnih odločitev v organizacijah združenega dela, za hitrejši preustroj gospodarstva v smeri večje fleksibilnosti, zlasti samoupravne in poslovne organiziranosti, za učinkovitejšo samoupravno koncentracijo akumulacije in njeno učinkovito alokacijo. S tega vidika je potrebno spremeniti tudi sedanj sistem pospeševanja hitrejšega razvoja manj razvitih SR in SAP Kosovo, tako da bo to slonelo na neposrednem združevanju sredstev. Le tako se lahko uveljavlja skupno tveganje in krepil odgovornost za rezultate združevanja sredstev tako odzov, ki vlagajo, kot odzov, ki z združenimi sredstvi upravljajo.

Zavračamo pa tiste predloge sprememb, ki pomenijo reformiranje ustavne ureditve in pri posameznih vprašanjih prejudiciranje predvidenih ustavnih sprememb.

5.

Ukrepi na področju razporejanja dohodka in delitve osebnih dohodkov so povsem nespremenljivi. Vztrajamo pri tem, da se uresničujejo določbe družbenega dogovora, in sicer tako, da bodo delavci vedeli, koliko akumulacije morajo doseči z gospodarjenjem z družbenimi sredstvi, s katerimi upravljajo.

Linearno povečevanje akumulacijske stopnje je v nasprotju z veljavnimi sistemskimi opredelitvami, ne ločuje dobrega in slabega gospodarjenja z dohodkom, ne upošteva razlik v akumulacijskih stopnjah niti po regionalnem niti panožnem načelu. Tak ukrep bi se bolj demotiviral delavce in celo prispeval k rasti inflacije.

Predlog, da bi določili stopnjo rasti bruto osebnega dohodka po zaposlenem iz naslova živega dela, je v nasprotju z 20. členom ustave SFRJ in 116. členom Zakona o združenem delu ter seveda z družbenim dogovorom. Predlog ne ločuje med družbenim usmerjanjem razporejanja dohodka na eni strani in med sistemom delitve osebnih dohodkov, pri katerem je eden od pomembnih elementov določanje skupnih osnov in meril.

Ukrep, s katerim bi progresivno obdavčili čisti dohodek pa ne pomeni samo dodatne destimulacije dobrega gospodarjenja, temveč celo ni v skladu s predlagateljevim ciljem povečanja

akumulacije, saj bo spodbudil organizacije združenega dela, da se bodo takšnemu obdavčevanju osebnih dohodkov na osnovi minulega dela izognile s čim večjim izplačevanjem osebnih dohodkov na osnovi živega dela.

Višjo rast akumulacije in osebnih dohodkov je mogoče doseči le z boljšim gospodarjenjem in racionalnejšo rabo družbenih sredstev. V organizacijah združenega dela bi morali sprejeti ukrepe za odločno zmanjševanje vseh stroškov, ki pokrivajo neproduktivno in slabo delo in za izboljšanje likvidnosti. Rezultati teh ukrepov se morajo neposredno odraziti v večji akumulaciji in osebnih dohodkih.

6.

Cilji in ukrepi socialne politike morajo biti v skladu s cilji in ukrepi ekonomske politike. Ob učinkih posameznega ekonomskega ukrepa moramo poznati njegove socialne dimenzije. Tako smo opredelili konkreten odnos

do reševanja aktualnih socialnih vprašanj, katerih temelj je realno ustrezno vrednoteno družbeno potrebno delo.

Zavedamo se, da je vsebina socialnih programov v posameznih delih Jugoslavije v veliki meri odvisna od teže socialnih problemov in da je potrebno sprejeti rešitve, ki bodo zagotovile vsaj minimalno socialno in materialno varnost njihovim družinam, vendar ne s popolnim prerazporejanjem dohodka in ne na način, ki bi delavce odvrčal od tega, da si z delom zagotavljajo materialno in socialno varnost.

Konkretna ukrepa na področju socialne politike in stanovanjskega gospodarstva morajo oblikovati v republikah in pokrajinah, ne samo zato, ker je to njihova ustavna pravica in odgovornost, temveč tudi zato, ker bodo lahko le dejanski stopnji družbenoekonomskega in socialnega razvoja prilagojeni ukrepi prinesli zelene učinke. Naša skupna usmeritev pa mora biti takšna, da bodo tudi ukrepi socialne politike vpeti v protinflacijsko strategijo, pri

čemer vztrajamo na izhodišču, da je osnova za materialno in socialno varnost delavcev realno vrednoteno delo. Predlagamo tudi, da se proučijo in gradijo sistemi solidarnosti, zlasti na tistih področjih, ki zahtevajo velika finančna sredstva.

Kar zadeva ukrepe na stanovanjskem področju, ne pristajamo na splošno razprodajo družbenega stanovanjskega sklada. Prodaja družbenih stanovanj mora potekati v kontekstu ohranjanja celokupnega družbenega stanovanjskega sklada, katerega uporabniki so družbeno dogovorjeni solidarnostni upravičenci, ta sklad pa mora biti v večji meri kot doslej v skladu z razvojnimi potrebami gospodarstva. Solidarnost v stanovanjskem gospodarstvu moramo pojmovati širše in strožje, pri uporabi tako družbenega stanovanjskega sklada kot družbenih sredstev, pri zidavi stanovanj pa moramo zagotoviti spoštovanje ekonomskih zakonitosti ter vzpostaviti ustrežnejšo davčno politiko.

Odbori za gospodarstvo

TOZD OKROGLI PROGRAM

Odbor za gospodarstvo v TOZD Okrogli program je na 6. seji 27. oktobra obravnaval devetmesečne poslovne rezultate. Ugotovil je, da je TOZD poslovala z izgubo v višini 1.923.420.000 din. V TOZD so ustvarili 20.973.769.000 din prihodka oziroma 2.173.666.000 din dohodka. Iz dohodka so morali izplačati še 1.907.145.000 din obveznosti, tako da jim je ostalo še 266.521.000 din čiste dohodka. Ker so za osebne dohodke namenili 2.189.941.000 din, se je seveda pojavila izguba v omenjeni višini.

Osebnih dohodkov v Železnari se je v mesecu septembru povečal povprečno za 30 %, v dveh proizvodnih TOZD pa je to povečanje le v višini 28 %, medtem ko je drugje višje, v TOZD Komerciala je dosegalo celo 42 %. Pripominjajo, da proizvodne TOZD ne bi smele biti na zadnjih mestih pri delitvi osebnih dohodkov ter da naj bi bila primerljiva tabela v prihodnje pripravljena tako, da se primerja doseženi OD na enako število opravljenih ur brez dodatkov.

»Člani odbora«, kot pravijo, »protestirajo proti izjavam nekaterih članov poslovnega odbora o ukinitvi posameznih proizvodov v TOZD Okrogli program oziroma o ukinitvi celotne temeljne organizacije.« Nezdovoljni so tudi s sestavo odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železnarne, ker je v njem samo šest članov iz neposredne proizvodnje (ostali so iz neproizvodnih TOZD oziroma iz DSSS). Ta pripomba naj bi bila upoštevana ob naslednjih volitvah.

Odbor je pregledal, kako se izvajajo sklepi prejšnje seje. V zvezi z uresničevanjem »Programa ukrepov za odpravo motenj v poslovanju v prvem polletju 1987« meni, da je TOZD Tehnične dejavnosti ponovno treba opozoriti na zmanjšanje elektromehanskih zastojev v TOZD Okrogli program na minimum, TOZD Komerciala pa, da mora preskrbeti naročila za aglomerirani prašek, elektrode, avtomatna jekla zgornjih dimenzijskih območij in za nerjavno žico. Odgovor zahteva v pisni obliki.

Ponovno opozarja tudi obratovodstvo Hladne valjarne Jesenice, žičarne in sektor inženiring na sklep o popravilu ograje med Železarno in parcelo Braneta Krivica.

Odbor je popravil tudi cene za honorarno pakiranje žebeljev in razkladanje (z veljavnostjo od 1. oktobra dalje) ter cenik za razkladanje surovin in za opravljanje drugih del v obratu Elektrode (prav tako z veljavnostjo od 1. oktobra dalje). Ročno pakiranje žebeljev v enolberske zavojke bo po novem plačano z 10,8 din za komad, v petkilogramske škatle pa po 42 din za komad. Razkladanje žice na koših se bo plačalo s 168 din za tono, žice v zvezih z 252 din za tono, razkladanje kartonske embalaže pa z 2100 din za tono.

Cenik za razkladanje surovin in opravljanje drugih del med drugim upošteva vrsto materiala, način dela, ter kdaj je bilo delo opravljeno (če je bilo med delovnim časom se upošteva odbitek za redno delo v tonah). Za primer naj navedem, da se nakladanje azbesta, celuloze ali grafita na palete plača 900 din za tono (neto), nakladanje surove glinice ročno z lopato pa 1000 din za tono (neto). Če se to delo opravlja ob nedeljah in praznikih, se plačilo poveča za 35 %, če je pošiljka surovin raztresena ali poškodovana, pa do 25 %. Delo mora biti seveda opravljeno tako, kot se spodobijo: surovina zložena in pripeljana v skladišče, vagoni pa počisti.

Dvema delavcema iz obrata Valjarna žice in profilov je odbor odobril nadomestilo za osebno garderobo v višini 20.500 oziroma 20.000 din.

Do poškodb osebne garderobe (ožganih hlač in podobno) prihaja zaradi specifičnosti dela v tem obratu, saj mora delavec postoriti pri stroju še to in ono tudi potem, ko se že preobleče. Sodelavcu iz obrata Žičarne je odbor za predlog delavskega sveta odobril na vsakih osem normalno opravljenih ur nagrado v višini 2000 din za mesec oktober, november in december. Delavec dela na stroju Alma Ata. V isti višini se bo izplačevala nagrada na vsakih osem normalno opravljenih ur tudi sodelavcem na ostalih strojih, če se vleče nizko legirane in vzmetne materiale nad 8 t.

Odbor je bil seznanjen tudi z obvestilom veletrgovine potrošnik, ki je prevzela žebelje, ki jih je odbor podaril kot pomoč za odpravo posledic neurja v Prekmurju: na žiro račun »solidarnostnih sredstev za odpravo posledic po toči« je bilo nakazanih 4.464.770 din. Na tej seji je Planinskemu društvu Jesenice kot pomoč za obnovo Erjavčeve kočice podaril 20 kilogramov žebeljev (L 90 mm in L 120 mm), Pihalnemu orkestru je senjskih železarjev (plesnemu orkestru) 30 kilogramov pocinkane žice, 8 kilogramov elektrod in 20 kilogramov žebeljev ter Društvu gojiteljev pasemskih malih živali iz Zirovnice 25 kilogramov žebeljev, pet kilogramov elektrod Jadran, 60 kilogramov pocinkane žice ter 50 kilogramov vlečnih palic. Organizacijo srečolova na brucovanju, ki ga organizira Višja šola za notranje zadeve je podprl s 25 kilogrami žebeljev, 8 kilogrami elektrod Jadran, 30 kilogrami pocinkane žice in 50 kilogrami vlečnih palic.

TOZD TALILNICE

Odbor za gospodarstvo v TOZD Talilnice je na sedmi seji 22. oktobra potrdil plan za mesec oktober v naslednji višini: plavž 7200 ton, Siemens-Martinove peči 6400 ton, elektropeči 16 500 ton, kontiliv 3600 ton, Jeklarna 2 12 000 ton, Livarna 160 ton.

Seznanil se je tudi z izvajanjem programa ukrepov za sanacijo stanja v avgustu in septembru. Za primerjavo z oktobrskim planom si oglejmo dosežke posameznih obratov v teh dveh mesecih. V obratu Plavž so avgusta vili 6418 ton grodja, septembra pa 7359 ton. V SM pečeh so vili avgusta 5709 ton jekla, v elektropečeh 14 433 ton, na kontilivu pa 4450 ton; v septembru pa na SM pečeh 7724 ton, na elektropeči 14 552 ton in na kontilivu 4594 ton. V Jeklarni 2 je bila v avgustu dosežena proizvodnja 11 762 ton, v septembru pa 11 701 tona. V obratu Livarna je znašala proizvodnja v avgustu

167,7 ton, septembra pa 161 ton.

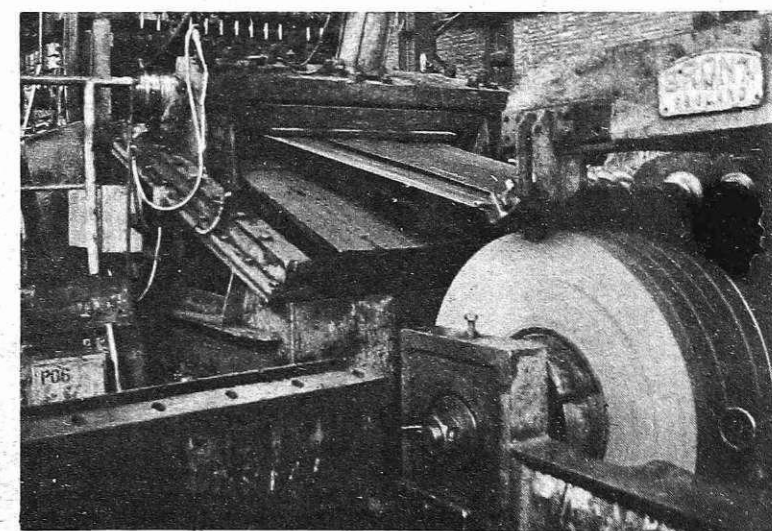
V okviru te točke (izvajanje ukrepov) je bilo med drugim izpostavljeno tudi vprašanje možnosti uporabe briketiranih ostrižkov v Jeklarni 1 in v Jeklarni 2 ter problematika struženja elektrod 500 in 600 mm. Po mnenju odbora naj bi glede uporabe briketiranih ostrižkov TOZD Komerciala in vodja PVP analizirala stanje in možnost uporabe prilagodila količinski nabavi za leto 1987. Glede struženja elektrod je bilo rečeno, da je le-to zaostalo zaradi nerešenega problema obsega plačila (pogodbeno delo). Oddelek za nagrajevanje naj bi zato čimprej posredoval odboru za gospodarstvo v TOZD Talilnice ustrezen predlog. TOZD Tehnične dejavnosti naj bi raziskala možnost dodelave elektrod 500 in 600 mm z ustreznim strojem.

Petim delavcem TOZD Tehnične dejavnosti, ki so v Jeklarni 1 v nekaj urah usposobili za obratovanje vlagalni stroj, je odbor odobril nagrado v skupni višini 55.000 din, štirim delavcem iz iste TOZD pa za hitro odpravo okvare v Livarni nagrado v skupni višini 40.000 din. Asistent za delovne naprave v Livarni je namreč 13. oktobra ob 12.30 opazil, da iz plinovoda močno uhaja plavžni plin, okvara pa je bila 14. oktobra do 10. ure že odpravljena.

Odbor je sprejel sklep, da nova prodajna cena dolomitnega peska znaša 3354 din za tono (brez davka) oziroma 4390 din za tono (z davkom). Seznanil se je tudi s predlogom za plačilo pogodbenega dela za rezanje starega železa. Staro železo je razdeljeno v štiri grupe. Za prvo, kamor spadajo slabi blumi nad 200 mm, tandiši in blumi v zvezih, bi se rezanje plačalo po 0,25 din za kilogram. Za drugo grupo, kamor spadajo blumi 120 in 130 in, okrogli profil pod 150 in ter tračnice, bi se plačalo po 0,80 din za kilogram. Za tretjo grupo, kamor se štejejo strojne konstrukcije, bi se plačalo po 1,50 din za kilogram, za četrto grupo, kamor spadajo parni kotli, votle posode, razni zaboji itd., pa po 2 din za kilogram. Po oceni odbora je v eni dnini mogoče razrezati 80 ton starega železa iz prve grupe, 25 ton iz druge, 15 ton iz tretje in 10 ton starega železa iz četrte grupe.

Lovski družini Bled je odbor podaril 10 kubikov žlindre grobe granulacije (12 mm in več) ter 10 kubikov žlindre fine granulacije (do 12 mm), hišnemu svetu na ulici Staneta Bokala 3 10 kubikov peska iz kamnoloma, Višji šoli za notranje zadeve dve vreči oglja, Društvu gojiteljev pasemskih malih živali pa ni mogel ustreči.

CSI — BL

Bronz škarje za razrez vroče valjanih trakov (foto: I. Kučina)

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Nova družbena gibanja, njihove poti in perspektive II

V prejšnjem prispevku o novih družbenih gibanjih smo dejali, da bo tokrat več prostora namenjeno predstavitvi treh, nekoliko manj znanih gibanj. To so: DUHOVNO GIBANJE, GIBANJE ZA SOCIALIZACIJO HOMOSEKSUALNOSTI (MAGNUS) in ŽENSKO GIBANJE (LILIT).

DUHOVNO GIBANJE

Duhovno gibanje je med vsemi gibanji pri nas najmanj poznano. Može tudi zato, ker, kot pravijo sami: »Ne želimo vabiti drugih, da vstopijo v našo hišo modrosti, temveč da najdejo svojo lastno.« Za razliko od klasične duhovnosti, ki jo karakterizira bolj ali manj togo dualistično pojmovanje sveta, stopenjski posredniki med materialnim in idealnim, duhovnim svetom, gre tu za novo pojmovanje duhovnosti, ki jo je treba spraviti iz nebes na Zemljo. Naravnana je k praktičnemu reševanju človekovih potreb, k razvoju intuicije, k preseganju individualistične zavesti, k povezovanju v tistih različitostih, ki omogočajo vzajemno delovanje družine, skupine, naroda, človeštva.

Tudi način delovanja tega gibanja je povsem specifičen. Formiralo se je v prvi polovici leta 1984 (delovna skupina za duhovna gibanja pri RK ZSMS). Do druge polovice tega leta so izoblikovali osnovne smernice in cilje delovanja, ki veljajo še danes. Gre za ustvarjanje dialoga med ljudmi različnega svetovnega nazora (mišljeni so predvsem teisti in ateisti), za sodelovanje z duhovnimi skupinami po Sloveniji (reševanje njihovih problemov, odpiranje družbene prostora za njihovo delovanje) in za izoblikovanje nove duhovnosti, iskanje lastne duhovne biti (zavze-manje za humane vrednote, za ustvarjalno svobodo, odprtost v različnosti). V drugi polovici leta 1984 so izoblikovali stališča skupine in jih objavili v sporočilu. Predstavili so se kot skupina ljudi različne starosti, obeh spolov, različnih poklicev, različnih nazorskih opredelitev, ki jih združuje skupno iskanje in udeležanje duhovnosti. V prvi polovici leta 1985 so izvedli poskusni program predavanj, septembra 1985 pa so se zbrali na prvem duhovnem taboru na otoku Cresu.

Tudi pripadniki duhovnega gibanja se pojavljajo na stojnicah, tej neposredni obliki stika pripadnikov gibanj z javnostjo. Da se je naša družba na nek način začela odpirati do vprašanj duhovnosti, da duhovnost ni več nezaželjena beseda, dokazuje okrogla miza o »Novi duhovnosti kot družbeni potrebi«, ki jo je duhovno gibanje pripravilo skupaj z Marksističnim centrom centralnega komiteja ZKS decembra lani, pa tudi okrogla miza o »Problematici legalizacije duhovnih skupin«, ki jo duhovno gibanje pripravlja skupaj z RK SZDL.

Skratka, duhovno gibanje želi skozi spoznavanje različnosti graditi mostove med narodi.

GIBANJE ZA SOCIALIZACIJO HOMOSEKSUALNOSTI (MAGNUS)

Če smo za duhovno gibanje zapisali, da gre za najmanj poznano izmed gibanj, bi za gibanje za socializacijo homoseksualnosti najbolj ustrezala trditev, da si pred njim naša družba najbolj zatiska oči. Razlog za to je tradicionalna družba, dokaz pa tradicionalna psihiatrija, ki homoseksualnost, navkljub znanstvenim dognanjem, še vedno uvršča med »socialno patologijo«.

Homoseksualci so med vsemi manjšinami pri nas edina nepriznana manjšina. Potisnjeni so v geto, med štiri stene svojih stanovanj, zato je eden od glavnih interesov tega gibanja interes po legalnem izražanju pripadnosti manjšini.

Aprila 1984 je bil prvi Magnus festival v Ljubljani. Na njem so predstavljali evropski in ameriški gay filmi, video, hkrati pa so potekala tudi predavanja o gay-kulturi in diskusije.

Sekcija Magnus je bila pri ŠKUC-FORUM formalno ustanovljena šele decembra 1984. leta. Naj navedemo nekatere njihove zahteve:

— da v republikah in pokrajinah, kjer je homoseksualnost še prepovedana in kazniva, to sramotno nasilje nad manjšino takoj preneha in tudi v tem pogledu prizna Listino o človekovih pravicah,

— da se v slovenski Ustavi prepovedi diskriminacije po spolu, veroizpovedi in narodnosti pripadnosti doda tudi prepoved diskriminacije po spolni orientaciji.

ŽENSKO GIBANJE (LILIT)

Res smo vsi enaki pred zakonom, vendar so kljub temu nekateri bolj enaki od drugih. Vladajo namreč tudi nepisani zakoni. Ti so se skozi stoletja vpisovali v kulturo nekega naroda in njegovo zgodovino. Del te kulture je tudi patriarhalna miselnost in s tem patriarhalni življenjski obrazci. Pojmovanje ženske enakopravnosti in emancipacije je zelo heterogeno tudi med samimi ženskami. Nekateri si ga predstavljajo tudi tako, da se izenači delovna doba za moške in ženske, ali pa da se sprejme služenje vojaškega roka za ženske kot obveznost. Tako pojmovanje vsekakor nima nič opraviti z novim ženskim gibanjem. O začetkih novega ženskega gibanja lahko govorimo od jeseni 1984, ko se je pri Sociološkem društvu ustanovila v okviru sekcije za socialna gibanja skupina za ženska vprašanja. Šlo je predvsem za teoretsko osvetlitev specifične ženske problematike in položaja tega dela populacije v družbi. Aprila 1985 so ženske v Centru za interesne dejavnosti mladih v Ljubljani ustanovile klub LILIT, v katerem so potekale diskusije, tematski večeri in pa seveda večeri namenjeni družabnosti. Naj omenimo le nekaj tem: ženska seksualnost-homoseksualnost, žensko mirovno gibanje, feminizem na slovenskem med obema vojnama, AFŽ — nastanek in razvoj, podoba ženske v reklamah, splov, ženska delovna sila in nevidno žensko delo, ženska v sodobnem filmu.

V lanskem poletju je bila pri republiški konferenci ZSMS ustanovljena še delovna skupina za žensko gibanje in ženske raziskave, ki se je nato pojavila na vseh večjih informativnih stojnicah.

(Za oba prispevka je bil kot vir informacij uporabljen Bilten novih družbenih gibanj, MF Celje '87)

MP

Ob dnevu varčevanja

31. oktober je nekaj posebnega, saj je svetovni dan varčevanja. Ob tem imenu se spomnimo dolgih vrst v bankah, mi učenci pa na šolske hranilnice, ki delujejo na osnovnih šolah.

Kakor za ostale stvari tudi za hranilnice prihajajo težki časi, toda naša pionirska hranilnica se težav še kar uspešno brani. Upada sicer število posameznih varčevalcev, narašča pa število razrednih skupnosti, ki

varčujejo za končne izlete, ekskurzije ipd. Število varčevalcev se bo še zmanjšalo, saj so bili prej vsi učenci prvih razredov takoj vpisani kot varčevalci, sedaj pa samo, če bo kdo želel. Ob 31. oktobru je bila za učence od 2. do 3. razreda pripravljena šolska ura na temo varčevanja, prvošolce pa je obiskala tovarišica mentorica in jim razložila delovanje hranilnice. Delo v šolski hranilnici opravljajo učenci 5., 6., 7., 8. razredov, ki

so razdeljeni v štiri skupine. Svet varčevalcev sestavljajo: Branka Raičič, Tina Brelih, Tina Šoberl in Nuša Lavtižar. Uspešno tekmujejo tudi z ostalimi hranilnicami na Gorenjskem, saj smo bili lansko leto drugi, takoj za pionirsko hranilnico iz Kranjske gore.

Ze tretje leto pa nad delom naše hranilnice bedi tovarišica Romana Kranjc. Na koncu pa: še več varčevanja in hranilnici veliko delovnih uspehov.

Janina, novinarski krožek OŠ Prežihov Voranc

Slavko Tarman

Portreti slovenskih mojstrov fotografije

2

Hkrati, ko je delal v črno beli tehniki, je fotografiral tudi v barvah. Človeka je postavil v okolje, v katerem živi. V barvah je dosegel zavidljivo kvaliteto, postal je izraznejši in močnejši. Danes ne govorimo o nikakršnem iskanju, temveč o vedenju. Pegan je stopil v zrelo leta, ustaljenost in harmonija sta tudi na fotografiji. Ničesar ni prepustil naključju. Vsak trenutek je dognan in izživet.

Obdobje od leta 1959 pa do leta 1986 je tematsko zelo bogato. Teme so različne, se prepletajo in širijo. Tako so znani ciklusi: Človek v okolju, Istra, Otroški portreti, Železo, Odsevi, Detajli iz Benetk in ostali.

SAMOSTOJNE RAZSTAVE: 1959 — Nova Gorica, črno-bela, 1970 — Nova Gorica, črno-bela, 1973 — Gorica (Italija), izbor diapozitivov, 1974 — Trst Cral, diapozitivi Moja domovina, 1974 — Ljubljana, diapozitivi Moja domovina, 1975 — Nova Gorica, črno-bela, 1977 — Ajdovščina, črno-beli portreti, Vrhnika, črno-bela, Fogliano (Italija), črno-bela, 1981 — Kranj, Odsevi (barvna), 1982 — Vrhnika, Odsevi (barvna), 1982 — Nova Gorica, Odsevi (barvna), 1983 — Zemono, Odsevi (barvna), 1984 — Radovljica, Odsevi (barvna), 1985 — Bohinjska Bistrica, Moj kraj (barvna), 1985 — Gradež (Italija), Odsevi (barvna), 1986 — Je-

senice, Odsevi, Železo (barvna), 1986 — Ljubljana, Odsevi, Železo (barvna).

Pegan je sodeloval na 455 razstavah, od tega na 210 mednarodnih. Na njih je prejel 119 nagrad in priznanj. Za svojo fotografsko ustvarjalnost je prejel naslednja priznanja in odlikovanja: 1965 — bronasto plaketo Boris Kidrič, 1970 — diplomu za širjenje fotografije na goriškem, 1974 — srebrno plaketo Boris Kidrič, 1976 — red dela s srebrnim vencem, 1980 — zlato plaketo Boris Kidrič.

S svojo umetnostjo je Pegan prisoten na vseh petih kontinentih. Priznanja in nagrade še vedno prihajajo, saj njegova umetniška pot še ni končana.

OB LETOŠNJI PEGANOV RETROSPEKTIVNI RAZSTAVI V GORIŠKEM AVDIOTORIJU

Srečanje s skoraj štiridesetletnim fotografskim opusom mojstra fotografije Milenka Pegana je izjemni likovni užitek posebej za raziskovalca povojnih tokov v slovenski fotografiji. Preseneča število tematik in tehnik, katerih se je Pegan preizkusil. Vedno je bil odprt za sodobne fotografske smeri. Peganova zasluga za razvoj razstavne fotografije v posoški in sosednji goriški pokrajini so neprecenljive. Goriški CFI (Circolo Fotografico

Isontino) ga je leta 1974 upravičeno imenoval za častnega člana. Pegan je bil eden nosilnih stebrov novogoriške fotografske šole, ki je odigrala pomembno vlogo v slovenski in jugoslovanski barvni fotografiji. Zlata Puharjeva plaketa, ki jo je mojster prejel, to dovolj potrjuje.

Pegan poseduje izjemno umetniško izpoved. Peganovi portreti s širokokotnikom so nekaj posebnega. Nepozaben je v foto esejih JADRAN.

Svoje fotografsko ustvarjanje v barvni fotografiji je strnil v cikluse. Prvi je nastal Moj kraj, s prehodom na širokokotnik je nastal ciklus Človek v okolju. Zanj je iskal motive v vipski dolini in po Krasu. Na prehodu iz sedemdesetih v osemdeseta leta je presenetil s ciklusoma Železo in Odsevi. Pegan je odkril Benetke na samosvoj in učinkovit način. Z uporabo posebnega filtra dobi časovno navezane barve.

Ob pregledu Peganova barvnega ciklusa se same od sebe ponujajo temeljne ugotovitve. V barvnem portretu doma nima dostojnega tekmeča. Odlikuje ga izredna občutljivost za barve, ki jih večina fotograf ne vidi ali se jih celo boji.

Mojster fotografije Milenko Pegan se je v zadnjih letih večkrat povrnil k začetnim usmeritvam. Čeprav na neki način sklepa svoj izpovedni krog, obenem odpira novega na neskončni spirali umetniškega snovanja. Občudovalci njegove fotografije želimo, da bi zaokrožil še mnoge izpovedi.

ODMEVNOST OB RETROSPEKTIVNI RAZSTAVI

Razstava ponuja konfrontacijo med črno belim in novejšim barvnim obdobjem fotogra-

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Zaščita živali v izrednih pogojih

Dezinfekcijska moč vode se poveča z dodatkom 2 % pralne sode ali drugih kemičnih razkužil. Prav tako učinkovita je para. Razkuževanje s paro poteka v posebnih kotlih. Pri umivanju in kopanju ljudi uporabljamo pralne praške z dobrim razkužilnim sredstvom. Sončna svetloba deluje s toplotnimi in ultravijoličnimi žarki. Toplotni žarki posušijo klice in bakterije, ultravijolični žarki jih razkrojijo in uničijo.

Kemično dezinfekcijo opravljamo z naslednjimi sredstvi:

— s klorovim apnom, kaporitom, karbolno kislino, lizolom, formalinom, lugom, apnom, razredčenim alkoholom in jodom. V prodaji so tudi sodobna dezinfekcijska sredstva: halamid, asepsol, tosan in tego. Med kemijska razkužila spada DDT, gameksan, lindan, paration, palation in drugi.

Deratizacija je pomembna v miru, še bolj pa v vojni, ker so podgane in miši prenašalci različnih bakterij. Razmnoževanje glodalcev preprečimo z ustavitvijo in blikiranjem hrane.

Zaščita živali pred vojnimi strupi

Posamično zaščito dosežemo z zaščito organov za dihanje, oči, trupa in nog živali. Pripomočki za tovrstno zaščito so lahko prirejeni ali pa tovarniško izdelani. Med tovarniško izdelane zaščitne pripomočke prištevamo zaščitno masko, očala, ogrinjalo in zaščitne dokolenke. Te pripomočke izdelujejo za sedaj le za konje in pse. Solidno ščitijo tudi prirejeni ali zasilni pripomočki in ti bodo v vojnem času najpogostejši. Živali namesto maske namestimo del odeje, ki jo preganemo in dvakrat ovijemo okoli glave v obliki zobnice ter trdno prevežemo. Oči živali prevežemo z mehko tkanino, zloženo v več plasti. Masko in trak iz gaze pred uporabo navlažimo v raztopini jedilne sode ali pa v vodi. Kot zasilno ogrinjalo uporabimo plastično folijo ali gumirano platno. Ogrinjalo pod trupom zvežemo. Noge zavijemo s širokim trakom iz plastične snovi ali gumiranega platna, nato pa še s krpami. Kopita, ki so neobčutljiva za vojne strupe, ostanejo nezavita.

Zaščita krme je učinkovitejša, če so seniki in skladišča dobro zaščitena. Seno in slamo, ki je na prostem v kopicah, moramo pokriti s plastičnimi pokrivali.

Zaščita pitne vode je zapletena. Vsekakor je treba vzeti vzorce in jih v laboratoriju preiskati, če ni okužena.

Kemično razkuževanje opravimo z različnimi snovmi in pripomočki. Razkuženje je delno ali pa popolno. Delno razkuženje opravimo čimprej. Popolno razkuženje opravijo člani RBK enot civilne zaštite na razkuževalnih postajah. Pri delnem razkuževanju uporabimo priročne (zasilne) pripomočke in sredstva. Pri popolnem razkuževanju pa uporabimo industrijsko izdelana sredstva in pripomočke. Člani na razkuževalnih postajah so opremljeni z osebnimi zaščitnimi sredstvi. Vsi člani, ki sodelujejo pri delni ali popolni dekontaminaciji, se morajo po končanem delu tudi sami temeljito razkužiti.

Prižgala sem svečko

Prvi november. Na ta dan vsi mislimo na svoje drage, ki jih ni več. Spominjamo se jih, kakor bi stali pred nami. Mislimo na najlepše trenutke, ki smo jih preživeli z njimi.

Tudi jaz sem izgubila nekoga, ki mi je bil drag in sem ga imela zares rada. Pred tremi leti sem izgubila očeta. Bila sem še zelo majhna, stara komaj devet let. Prej še nikoli nisem videla smrti. Zelo me je prizadela. Ko sem izgubila očeta, sem bila še tako majhna in otročja. Toda smrt me je zresnila. Nikoli več nisem tako otročja. Postala sem starejša, čeprav po letih to nisem. Starejša sem le v duši. Ni veliko otrok, ki so videli in poznajo smrt.

Ko smo očeta pokopali, sem zbolela. Bolna sem bila dva meseca. Proti koncu bolezni sem bila že močno iz-

črpana. Mislili so, da bom morala v bolnišnico. Ob vsakem novem prihodu k zdravniku so mi postavili drugo diagnozo, a sem le ozdravela. Bilo je hudo spoznanje, da nimam očeta. Težko sem se privadila. Tolažim se s tem, da je mnogo otrok brez obeh staršev ali pa jih imajo, a so jih zapustili, ker jih ne marajo. A vseeno mi je hudo.

1. november je žalosten dan. Spomni se vsega, kar je bilo, a ne bo nikoli več. Spomni se vseh veselih dni, ki si jih preživel s svojimi pokojnimi dragimi, strmiš v svečo, ki dogorevajo, in po licih ti polzijo solze.

Barbara Purkart, 6.a
OŠ prof.dr. Josipa Plemlja, Bled

firanja, mejnikoma dolge fotografske kariere umetniškega fotografa, ki je član mednarodnega združenja za umetniško fotografijo (EFLAP) in je eden ustanoviteljev Skupine 75. IL MESSAGGERO VENETO, 4. februarja 1987

Razstavo je pripravila Zveza slovenskih kulturnih društev ob letošnjem dnevu slovenske kulture in ob 100-letnici fotografije na slovenskem. Avtorju Peganu so tako dali priznanje za dragoceno dolgoletno mentorstvo Skupini 75.

Primorski dnevnik, 6. februarja 1987

Zveza slovenskih kulturnih društev v Gorici je Milenka Pegana počastila z razstavo. To je prva antološka razstava umetnika, ki je bil in je še med pionirji na tem področju. Predsednik Circolo fotografico Isontino je predal Peganu plaketo. Tine Arko, predsednik FKZ Slovenije, pa mu je predal zlato Puharjevo plaketo.

Primorski dnevnik, 7. februarja 1987

Milenko Pegan, fotografski mojster iz Nove Gorice, zelo čislani v mednarodnih krogih, dobitnik številnih priznanj, je od vsega začetka pomagal zamejskim goriškim fotografom. Primorski dnevnik, 10. februarja 1987

Odlikuje se z osebnim podajanjem resničnosti narave in družbe ter s sposobnostjo, da si podredi mehanični aparat v posrednika idej in čustev. Vsak viden element izkoristi za to, da bi zajel najbolj pomenljive podatke. Tako se mojster Pegan izogne vsakršnemu nasilju, ne podleže in ne popušta slikovitosti, ker se zaveda, da je izraz toliko bolj ekspresiven in ima toliko večjo vrednost, kolikor bolj ga narakuje smisel za mero. (Nadaljevanje)

30 let obdelave podatkov v Železarni Jesenice

Razvoju informatike ne sledimo več

Franci Jelenc je na računskem centru že 27 let. Prišel je iz Livarne, kjer je sedem let opravljal različna dela od navadnega delavca do delovodje. Ob delu je dokončal delovodsko šolo. Ker zanj v Livarni ni bilo ustreznega delovnega mesta, je leta 1960 odšel na ERC, kjer je najprej delal kot operater na klasičnih strojih, danes pa je vodja priprave obdelav. Upa, da bo pri računalniku dočkal tudi upokojeve.

Franci Jelenc

uspehi iz preteklosti in premalo je podpore z vrha. Z leti človek opeša, zato potrebuje vzpodbudo in podporo, v Železarni pa smo v zadnjih letih zelo zanemarili razvoj in izobraževanje. Posledice so hude, saj pri svojem delu, ki ga opravljaš leta dolgo, otopiš, razvoj v svetu in v stroki pa gre mimo tebe svojo pot.

Stalno spremljanje razvoja informatike je res utrudljivo, vendar se na računskem centru stalno prilagajajo spremembam in predpisom na tem področju, zato želijo biti na tekočem in slediti dogajanjem drugod. Vsak, ki hoče delati na nekem novem računalniškem sistemu, mora osvojiti tako količino znanja, ki je enakovredna eni stopnji v visokošolskem sistemu izobraževanja.

Na računskem centru je fluktuacija velika, vzroki zanj pa niso le materialni. Franci meni, da je bolj kot nagajevanje pri fluktuaciji na ERC

sen od podpore oziroma volje poslovo-
dovnih delavcev, od tega, kako oni
ocenjujejo potrebnost in vlogo raču-
nalništva. Drugod po svetu je račun-
ski center posebna strokovna služba
poslovnega odbora, pri nas pa je
računski center po položaju predaleč
od njega, da bi nas poslovodni delav-
ci poznali, delavci centra pa ne naj-
demo prave poti do njih.

Naš položaj ni rožnat tudi zaradi
stvari, na katere nimamo vpliva.
Mnogi vodilni delavci menijo, da gre
s svinčnikom še vedno lažje in hitre-
je, zato imamo veliko težav pri zaje-
manju podatkov, saj so pogosto neto-
čni ali pa jih dobimo prepozno. Zato
so tudi analize, ki jih na podlagi ta-
kih podatkov delamo, mnogokrat po-
manjkljive, posledica tega pa je, da
se zmanjšujeta vrednost našega dela
in naš ugled.

Zelo me moti tudi to, da na delav-
ce, ki svoje delo v redu opravljajo in
se ne pritožujejo, mnogokrat pozabi-
mo. Če so pri svojem delu vestni in
tih, je njihovega napredovanja na-
vadno konec. Tisti pa, ki slabo dela
ali vedno gode in godrnja, kmalu na-
preduje, če ne drugače, se mu pozna
vsaj finančno. Tako bodo najboljši

Klasični stroji leta 1964

odločilno, da brezciljno tavajo v temi
in da ne vidijo svojega cilja oziroma
napredka. Ker v Železarni računal-
niški strokovnjaki ne vidijo možno-
sti za svoj strokovni ali osebni raz-
voj in napredovanje, odhajajo dru-
gam, kjer imajo predvsem boljše po-
gote za znanstveno delo. Starejši de-
lavci računskega centra tega cilja ne
morejo doseči, saj so v dolgih letih
dela že dosegli, kar so, mladi pa za
strokovno napredovanje nimajo veli-
kih možnosti. Vsaj v takih razme-
rah, ko strokovno zastajamo za
ostalimi na področju informatike in
ko ni razumevanja in podpore vodi-
nih delavcev Železarne.

Delavci računskega centra so že
večkrat opozorili na to, da odhajajo
najboljši strokovnjaki, vendar nihče
ne ukrepa, čeprav je položaj že za-
skrbljujoč. V nekaj letih bo odšlo v
pokoje osem delavcev, mladih kadrov
pa ni. Vsaj za dalj časa ne. Nad tem
bi se nekdo moral zamisliti, saj je iz
računskega centra odšlo veliko de-
lavcev, ki so svoje znanje, ki bi ga
potrebovala Železarna, odnesli dru-
gam.

»Svoje delo sem z veseljem opravljal, vendar sem počasi že vsega sit, saj ni nobenega napredka niti ni vi-
deti, da bi bilo kmalu kaj drugače. Položaj informatike je preveč odvi-

odšli drugam zato, ker smo jih poza-
bili, starejši se bomo upokojili, mla-
dih tako ali tako ni, ostali bodo samo
tisti, ki nimajo kam. Res ne vem, kje
so tu možnosti za napredek.«

Prav sedaj z računskega centra
odhajata dva sodelavca, ki sta ves
čas delala na razvoju računalniških
sistemov. Eden je osem let delal pri
Siemensu na področju razvoja raču-
nalništva, po osmih letih dela v Žele-
zarni pa odhaja drugam. Drugi sode-
lavec odhaja po petnajstih letih dela
na področju razvoja sistemov, ker
nima več volje in v svojem delu ne
vidi nobenega smisla. V Železarni so
namreč pridni enako plačani kot le-
nuhi.

»Da bo nek delavec štirideset let
programiral, je absurd, zato bi mora-
li starejše delavce računskega cen-
tra počasi vključevati v proizvodnjo.
Povezanost z računskim centrom bi
bila večja, informacije bi bile boljše,
delo pa mnogo lažje. Prednosti tak-
šne povezave so očitne, saj tam, kjer
že imamo takšne koordinatorje, ni-
mamo težav.

Ponovno bi morali uvesti kolekti-
vno vodenje računskega centra, ki
naj bi bil strokovno samostojen in
posebna strokovna služba poslovod-
nega odbora. Ker ne poznamo dovolj
vseh možnosti informatike, je tudi
izkoristiti ne znamo. Kje smo na
tem področju Jugoslovani, smo la-
hko videli tudi na televiziji, ko so pri-
kazali zadnje dosežke informatike
na mednarodnem sejmu komunika-
cij.

Življenje je bilo včasih po svoje la-
žje kot danes, saj smo imeli voljo in
upanje, ker je bil napredek kljub
vsem težavam viden. Danes pa je za
mlade veliko težje, saj je življenje
neznošno drago, možnosti za napre-
dek pa minimalne. Poglejte samo,
kako drago je stanovanje, stano-
vanska oprema, oblačila, posojila so
pa zelo neugodna. Za mlade je danes
težko tudi zato, ker družba kot celo-
ta nima več tiste lepe navade iz po-
vojnih časov, da tisto, kar se dogovo-
rimo, tudi naredimo. In to takoj.«
Lilijana Kos

Program samoupravnih aktivnosti v novembru

Samoupravne delovne skupine in delavski sveti bodo v mesecu novembru obravnavali:

- devetmesečno poslovno poročilo,
- osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv gospodarstva občine Jesenice,
- poročilo volilne komisije temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb o rezultatih volitev 30. septembra in
- imenovanje inventurnih komisij.

Skrajšano poročilo o rezultatih devetmesečnega poslovanja Železarne Jesenice, temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb je objavljeno v današnji številki Železarja.

Osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv gospodarstva občine Jesenice so v enem izvodu prejela vodstva temeljnih organizacij, ki ga bodo v primernem številu razmnožili za razprave na SDS.

Osnutek sporazuma pomeni uskladitev sedaj veljavnega dokumenta — sporazuma z zakonom o skladih skupnih rezerv. V sklad združujejo delavci OZD del sredstev rezerv v višini 2 % (je enak kot v dokumentu, ki v tem času še velja), obračunanih od dela čistega dohodka, ki je razporejen v sklade OZD z zaključnim računom. Spreminjajo pa se način in pogoji za uporabo združenih sredstev rezerv sklada. Komu in pod katerimi pogoji se sredstva dajejo v uporabo, pa opredeljujejo naslednji členi:

14. člen

Združena sredstva rezerv sklada se dajejo v uporabo organizacijam združenega dela za:

1. izplačilo z zakonom zajamčenih osebnih dohodkov,
2. izplačilo osebnih dohodkov v organizacijah, ki imajo neporavnane do-
spele obveznosti do upnikov, do višine, določene z zakonom,
3. prekvalifikacijo in zaposlovanje delavcev v primerih iz 122. člena za-
kona o združenem delu.

15. člen

Kreditne pogoje za uporabo združenih sredstev sklada določijo s pose-
bnim sklepom skupščina sklada.

16. člen

Če OZD, ki je najela kredit iz združenih sredstev rezerv sklada, ne more
poravnati svojih obveznosti v primerih redne likvidacije, prisilne poravnave
ali stečaja, skupščina sklada lahko predlaga delavcem v ostalih organizaci-
jah združenega dela, da sprejmejo sklep o uporabi teh sredstev brez obvez-
nosti vračila.

Po razpravi o osnutku samoupravnega sporazuma in po obravnavi pri-
pomb bomo predlog posredovali v dokončen sprejem na delavski svete vseh
temeljnih organizacij.

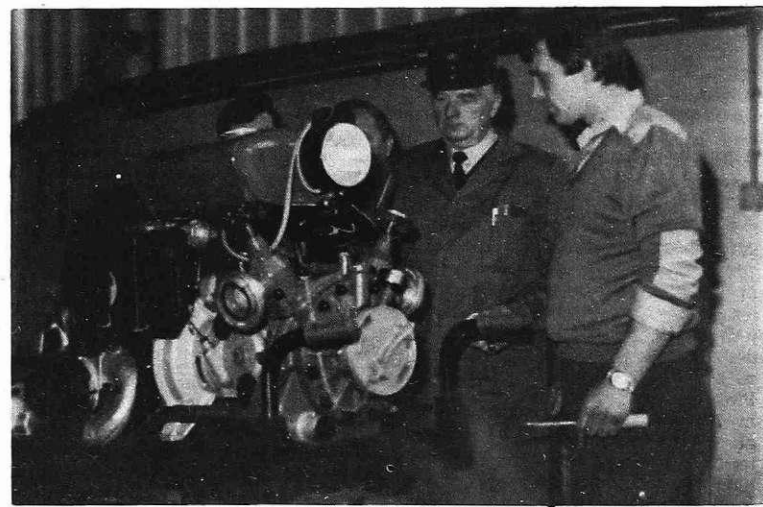
Poročilo o rezultatih volitev v samoupravne organe delovne organizaci-
je in volitev članov delegacij za delegiranje delegatov v skupščine DPS in
SIS, ki so bile 30. septembra, bodo delavskemu svetu posredovali predsedni-
ki volilnih komisij temeljnih organizacij oziroma delovne skupnosti skupnih
služb (v TOZD Komerciala bo tudi poročilo o izvedbi referendumu).

Delavski sveti temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb
morajo v skladu z ustreznimi zakonskimi določili na sejah imenovati nasled-
nje inventurne komisije:

- centralno inventurno komisijo,
- inventurno komisijo za popis R — 6,
- inventurno komisijo za popis osnovnih sredstev, denarnih sredstev
za naložbe in naložbe v teku (DSSS ločeno na KSI in ETN),
- inventurno komisijo za popis denarnih sredstev, terjatev in obvezno-
sti,
- inventurno komisijo za popis orodja v uporabi.

CSI
Mirko Rabič

Oktober — mesec požarne varnosti

Pregled motornih brizgaln pod vodstvom gasilcev iz sosednje Avstrije (foto: Aloyz Mulič)

Poklicna gasilska in reševalna
služba je v svoj program aktivnosti
za mesec oktober — mesec požarne
varnosti vključila tudi specialne va-
je z razpoložljivimi tehničnimi sred-
stvi. Vaje smo izvedli ob praznova-
nju 105. letnice Ind. gas. društva in
50. letnice poklicne gasilske in re-
ševalne službe. Z vajami smo poka-
zali občanom in delovnim ljudem
opremljenost in pripravljenost naše
enote ter enot gasilskih društev in
enote CZ. Z vajo smo marsikaterega
gledalca opozorili na pomen požar-
ne varnosti. Žal se to dogaja preveč
kampanjsko ali enkrat letno v mese-
cu požarne varnosti, ni pa še konti-
nuiteta dela razen v institucijah, ki
se s tem ukvarjajo vsak dan (pokli-
čna gas. enote, gas. društva, OGZ,
samoupravna interesna skupnost za
varstvo pred požarom, upravni orga-
ni za LO in upravni organi za notra-
nje zadeve). Zato bi bilo zelo po-
membno, da bi vsaj enkrat letno
obravnavali problematiko požarne-

ga varstva na komitejih in odborih
za SLO in DS v organizacijah zdru-
ženega dela, delovnih skupnostih in
krajevnih skupnostih.

V okviru programa smo zajeli tudi
obiske predšolske in šolske mladine
v gasilskem domu. V zadnjih dneh
so nas obiskali otroci vzgojnovar-
stvenih ustanov. Pokazali smo jim
uporabo signalnih luči in siren, kar
je za starost teh malčkov primerno.
Prepričani smo, da bodo podobne
oblike spoznavanja gasilske opreme
in dela gasilcev posnemali tudi v os-
novnih oz. srednjih šolah. Več aktiv-
nosti bi moralo biti tudi v okviru
društev »mladi gasilec«, ki so orga-
nizirane na vseh osnovnih šolah v
naši občini.

Področje požarnega varstva je na-
ša skupna skrb. Le tako bomo pri-
spevali h krepitvi in pomenu požar-
ne varnosti ter s tem obvarovali
marsikatero dragoceno človeško ži-
vljenje ter očuvali našo skupno in
zasebno lastnino. Sandi Kotnik

Klasični stroji leta 1969

Seja občinskega odbora ZZB NOV Jesenice

Člani občinskega odbora ZZB NOV so se v torek, 27. oktobra, zbrali na 5. redni seji. Obravnavali so družbenopolitični položaj, potek razprav ob ustavnih spremembah, finančni položaj in kadrovske spremembe svoje organizacije.

Ugotovili so, da družbenopolitična klima ni najboljše. Vzrok za to je prav gotovo velika inflacija, zelo slabo stanje nekaterih gospodarskih organizacij ter nenehna rast cen osnovnih življenjskih potrebščin.

Svoj del k poslabšanju te klime prinaša tudi dosedanja razprava o ustavnih spremembah, ki sicer sedaj poteka šele v ožjih republiških krogih, zaskrbijo pa je, da se pojavljajo nacionalistični problemi.

Borci so bili enotni v prepričanju, da nas iz sedanje tako politične kot ekonomske krize ne reši še tako spremenjena ustava, če ne bomo našli enotnega jezika ter uspeli z delom vseh dejavnikov izboljšati položaja. Zanimivo je, da spreminjamo ustavo, za katero smo do sedaj trdili, da je najboljše ustava, ki zagotavlja demokratični in samoupravi razvoj socialistične ureditve vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, sedaj pa hočemo novo verzijo ustave.

Na seji so govorili tudi o državnem proračunu, predvsem o tem, da je glavno breme proračuna JLA in sredstva za izplačevanje borčevskih pokojnin. Poudarjeno je bilo, da imajo borci v glavnem svoje pokojnine zaslužene z delom, zato so zahtevali, da se izdela natančna analiza, kdo dobiva pokojnine iz državnega proračuna.

Borci so na tej seji razpravljali tudi o dopolnitvah zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zaradi sprememb so ogorčeni, zato so sprejeli tudi posebno protestno pismo (objavljeno posebej).

Na seji so razpravljali tudi o novem sekretarju, ki naj bi zamenjal pokojnega Cirila Šoberla. Potrdili so Janeza Palčiča iz združenja borcev NOV Hrušica.

S področja varstva spomenikov so na seji razpravljali o dveh problemih, in sicer o postavitvi doprskih kipov narodnih herojev, ki so bili pred vojno zaposleni v Železarni, in pisatelju Tonetu Čufarju in o Delavskem domu pri Jelenju, ki kliče po nujni obnovi. Seveda je glavni problem denar, zato, za drugi problem sedaj ne vidijo rešitve.

Stane Torkar

Protestno pismo

Borci občine Jesenice, zbrani na 5. seji občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, so obravnavali tudi nezakonit odvzem pokojnin upokojujencem, ki so stopili v pokoj pred 1. julijem 1983.

Sprejeto dopolnilo zakona o pokojninskem zavarovanju v grobem krši načelo samoupravljanja. Gradivo so dobili delegati zveznega zbora le nekaj dni pred skupščino in jim tako ni bila dana možnost za posvet z bazo, da bi dobili njihovo mnenje.

Upokojujenci menimo, da nihče ne more posegati v vložena sredstva minulega dela in da se pokojnine ne morejo izplačevati za nazaj, kot sedaj predpisuje naš novi zakon, ker se tudi drugod po svetu, ne glede na družbeno ureditev in sistem, pokojnine ne izplačujejo za nazaj.

Danes so materialno že močno ogroženi skoraj vsi upokojujenci in z njimi tudi borci, ki prejemajo samo pokojnino iz dela in nič iz nobenega drugega naslova.

To pismo naj se posreduje odgovornim organom.

Občinski odbor
ZZB NOV Jesenice

Razstava ob 15-letnici centralne oskrbe s toplotno energijo na Jesenicah

V petek, 30. oktobra, so s krajšim koncertom moškega pevskega zbora Vintgar z Blejske Dobrave v razstavnem salonu DOLIK odprli izredno zanimivo razstavo ob 15-letnici centralne oskrbe s toplotno energijo na Jesenicah. Ob otvoritvi je številnim obiskovalcem spregovoril in razstavo odprl direktor delovne organizacije KRES Jurij Dovžan. Iz njegovega govora v nadaljevanju povzemamo nekaj misli.

Govornik je poudaril prednosti in argumente, ki so narekovali, da so decembra leta 1970 pričeli z deli za centralno oskrbo mesta Jesenice s toplotno energijo. Poleg velike ekonomske prednosti je bila centralna oskrba podkrepjena tudi s pomembnimi ekološkimi učinki. Tako je stavba Gledališča Tone Čufar že februarja 1972 dobila toplotno energijo iz Železarne Jesenice, oktobra istega leta pa tudi okoli 850 občanov v ožjem okolju nekdanje gimnazije. Z deli so nadaljevali leta 1975, ko se je začela intenzivna pozidava naselja Plavž. Takrat je bila tudi opuščen misel o gradnji večje kotlarne v Logu Ivana Krivca in sprejeta odločitev, da bodo viri za pridobivanje toplotne energije v energetskem srcu Železarne Jesenice in leta 1977 je bil kupljen 42 MW vročevodni kotel na mazut in zemeljski plin.

Vročevodno omrežje se je nezadržno razširjalo tudi na območju krajevnih skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela in danes je omrežje dolgo že več kot 11 kilometrov, število izmenjevalnih postaj pa se je povečalo na 70. Skozi mesto so v podzemski kineti položene vročevod-

ne cevi, ki imajo na začetku (Železarna Jesenice) premer 450 mm, v zadnji točki (pred potokom Jesenica) pa 200 mm. Na sistem centralne oskrbe so priključeni skoraj vsi objekti v ožjem delu mesta Jesenice, ki imajo notranjo napeljavo centralnega ogrevanja. Zaradi pomanjkanja sredstev so izostali le objekti, ki nimajo napeljave centralnega ogrevanja.

Delovna organizacija KRES, je dejal govornik, ima v načrtu dve pomembni naložbi, in sicer gradnjo tako imenovane termoelektrarne toplotne in širitev omrežja do platoja karavanskega predora, s priključki v krajevni skupnosti Hrušica. Vzporredno s povečevanjem odjema toplotne energije delovna organizacija skrbi tudi za modernizacijo sedanjih naprav, od katerih so nekatere stare že 15 let. Tako na zunanjih orasah opravljajo izolacijo z bistveno boljšimi materiali od sedanjih, izmenjevalne postaje opremljajo z novjšimi regulacijskimi elementi, pripravljajo sistem daljinskega upravljanja in vodenja iz enega centra in vpeljujejo meritve porabe povsod, kjer je to smiselno in mogoče. Vse to, je pou-

Bogat in pester teden upokojujencev jeseniške občine

Po nekajletnem premoru so letos v dneh od 23. do 28. oktobra Zveza društev upokojujencev občine Jesenice, Zveza kulturnih organizacij Jesenice in občinski svet zveze sindikatov Jesenice ponovno organizirali TEDEN UPKOJUJENCEV JESENISKE OBČINE z bogatim in pestrim kulturnim in športno-rekreativnim programom.

Posebnost letošnjega tedna upokojujencev je bilo programsko izhodišče, naj bi bilo čim več upokojujencev občine deležnih kakovostnih kulturnih prireditev najboljših ljubiteljskih kulturnih skupin v občini. S tem so ljubiteljska kulturna društva in organizacije izrekle tudi zahvalo upokojujencem za njihov minuli prispevek k razvoju kulture v občini, kakor tudi za prispevek, ki ga od svojih pokojnin dajejo za razvoj družbenih dejavnosti oziroma kulture. Ne nazadnje naj bi bila to tudi spodbuda upokojujencem oziroma društvom upokojujencev, da bi tudi tam, kjer kulturnih dejavnosti še nimajo razviti, poskušali razvijati razne oblike kulturnih dejavnosti, saj je med upokojujenci veliko nekdanjih pevcev, glasbenikov, gledaliških igralcev in organizatorjev, ki bi lahko popestrili življenje v društvih upokojujencev, sebi pa dodali življenje letom.

Pihalni orkester jeseniških železarjev je pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca v tem tednu nastopil kar dvakrat, in sicer v petek, 23. oktobra, v dvorani doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku za upokojujence iz krajevnih skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela in Blejska Dobrava in v sredo, 28. oktobra, v dvorani Gledališča Tone Čufar Jesenice za upokojujence mestnih krajevnih skupnosti in krajevnih skupnosti Hrušica in Planina pod Golico. Na jeseniškem koncertu je v imenu pokrovitelja Železarne Jesenice razvil prapor Društva upokojujencev Jesenice podpredsednik poslovnega odbora Janez Poljšak in ga izročil predsedniku društva Janku Burniku, le-ta pa prveru zastavonoši Mirku Dreša. Prapor je izdelala Bibijana Košelnik, ki je ob tej priložnosti slavila tudi lep jubilej, saj je prvi prapor društva Sokola na Blejski Dobravi izdelala natanko pred petdesetimi leti.

Ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice pod vodstvom zborovodja Antona

Cimpermana in orkester Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice sta izvedla koncert za upokojujence iz krajevnih skupnosti Žirovnica v jedilnici osnovne šole Gorenjskega odreda v Žirovnici v soboto, 24. oktobra. V ponedeljek, 26. oktobra, so upokojujencem iz krajevnih skupnosti Kranjska gora in Rateče v jedilnici osnovne šole Jeseniško-bohinjski odred v Kranjski gori zapeli kar trije zbori, in sicer moški pevski zbor Vintgar iz Blejske Dobrave in domača moški pevski zbor Marjan Vodopivec in ženski pevski zbor. V torek, 27. oktobra, je bil koncert v dvorani na Dovjem za upokojujence iz krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana, ki sta ga izvajala mešani pevski zbor in moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica.

Na vseh koncertih so se predsedniki društev upokojujencev zahvalili izvajalcem s šopkom, obenem pa izrekli oster protest proti po hitrem postopku sprejetemu zakonu v zvezi skupščini, ki določa, da bodo upokojujenci prejemali pokojnine za nazaj, s čimer bi bili dobesedno okradeni za eno pokojnino, in zahtevali, da se po enakem postopku zakon ovrže. Še zlasti so grajali slovenske delegate v zvezni skupščini, ki niso ugovarjali takemu zakonu in še zlasti, ker niso vprašali za mnenje najbolj prizadete, to je upokojujence. Zadolžili so izvršni odbor Zveze društev upokojujencev občine Jesenice, da oblikuje skupno protestno pismo in ga pošlje ustreznim organom in organizacijam. Ob tem skoraj zanesljivo lahko zapišemo, da je bil protest v jeseniški občini sprejet najbolj množično, saj ga je potrdilo čez 600 upokojujencev.

V tednu upokojujencev je potekalo tudi nekaj športno-rekreativnih prireditev. Pet petčlanskih ekip strelcev se je pomerilo v streljanju z zračno puško, kjer je zmagala ekipa DU Javornik-Koroška Bela, ki je bilo tudi organizator tekmovalja, pred ekipo DU Žirovnica in DU Jesenice. Ba-

linarski turnir je organiziralo DU Žirovnica, katerega ekipa je bila med štirimi petčlanskimi ekipami tudi najboljše, sledili pa sta ji ekipi DU Javornik in Jesenice. Kegljači na asfaltu so se pomerili v Kranjski gori v organizaciji tamkajšnjega društva upokojujencev. Med petimi petčlanskimi ekipami je zmagala ekipa DU Žirovnica, pred ekipama DU Jesenice in DU Javornik. Le dve petčlanski

ekipi pa sta se udeležili šahovskega turnirja, ki ga je organiziralo jeseniško društvo upokojujencev. Zmagala je ekipa DU Jesenice pred ekipo DU Javornik-Koroška Bela.

Društva upokojujencev v občini so v tem času imela tudi različne društvene prireditve in srečanja upokojujencev — jubilarov. V jeseniškem društvu upokojujencev je bila tudi razstava ročnih del članic društvenega odseka, ki letos praznuje desetletnico delovanja. Moški pevski zbor društva je nastopil tudi za varovance v domu dr. Franceta Berglja Jesenice.

Upokojujenci jeseniške občine so bili deležni tudi pozornosti lokalne radijske postaje Triglav, ki je pripravila zelo posrečeno oddajo v živo, v kateri so predstavniki vseh društev upokojujencev v občini in predsednik Zveze društev upokojujencev občine ob sodelovanju strokovne delavke Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja pred poslušalci razgrnili svoje probleme in težave in seveda tudi svoje aktivnosti.

Tako organizatorji kakor izvajalci in udeleženci zatrjujejo, da je letošnji teden upokojujencev jeseniške občine v programsko-vsebinskem pa tudi kakovostnem pogledu zelo uspel, v posameznih primerih je le nekoliko zašepala udeležba, čemur pa je precej botrovalo tudi zelo slabo vreme. Izvajalci so bili povsod toplo sprejeti in nagajeni s prisrčnimi aplavzi. Vse to je prav gotovo dovolj utemeljeno izhodišče, da se je občinska Zveza društev upokojujencev odločila, da vsako leto v mesecu oktobru redno pripravi teden upokojujencev. Uspeh tedna je prav gotovo pogojen tudi s skupnim dogovorom in skupno akcijo vseh treh organizatorjev in s sodelovanjem vseh šestih društev upokojujencev v občini.

Borštnikovo srečanje 1987 v Mariboru

»Predstava, ki smo jo videli nocoj, je prestopila meje amaterizma« — s temi besedami je dr. Matjaž Kmecl začel pozdravne besede ob sprejemu po končanem dnevu ljubiteljske gledališke ustvarjalnosti na Borštnikovem srečanju v Mariboru.

Občutek ob teh besedah je bil čudovit in je samo dogradil navdušenje, ki nas je prevzemalo. Polna prenovljena velika dvorana mariborskega gledališča, vsa v plišu in ogledalih z zlatimi obrobami, bel marmor, kristalni lestenci — vse to je pripomoglo, da je bil občutek neobčutljivosti pred predstavo še večji. Tudi zavest, da je naša predstava dobra, da znamo in zmremo veliko in da s predanostjo in zanosom lahko nadomestimo tisto, kar poklicnim igralcem da akademija — tudi to je bilo premalo, da bi se znebili treme in nelagodnosti.

Pa vendar — ko so reflektorji osvetlili oder in je tema skrila našim očem gledalce — je steklo. Okolje je napravilo svoje in vsak izmed nas štiridesetih na oder in še desetih za odrom je dal od sebe maksimum — uspeli smo! Bučen aplavz, ki ga ni bi-

lo konca, je povedal, da je bila tudi gledalcem predstava všeč. Še in še so nas s ploskanjem klicali na oder. Tega ne doživimo mnogokrat in zato smo bili kar malo zmedeni, pa vendar tako srečni.

Že prejšnji večer nas je publika v Žalcu, kjer smo igrali na lepem, velikem in novem oderu, presenetila. Ti ljudje imajo radi gledališče in znajo nagraditi trud igralcev, saj tudi tam niso nehali s ploskanjem, pa vendar je bil občutek v Mariboru le drugačen.

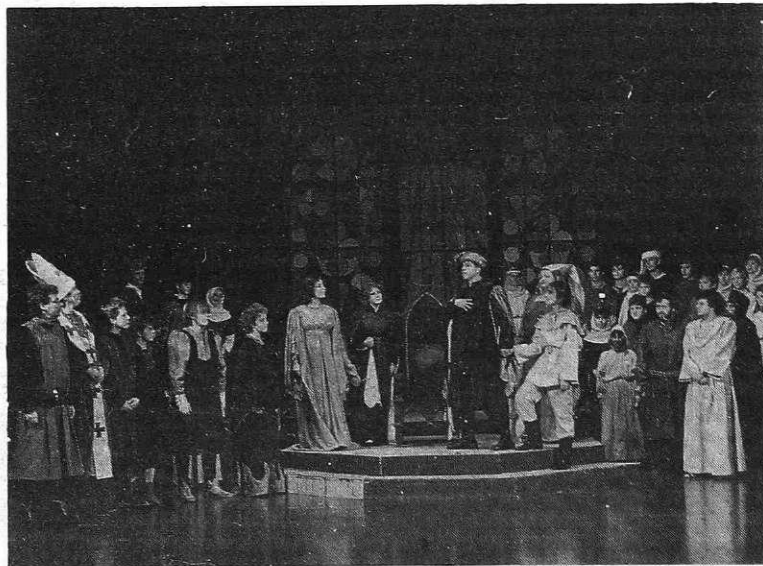
Čeprav nismo nastopili v tekmovalnem delu Borštnikovega srečanja — to je rezervirano samo za poklicna gledališča — smo dobili s toplim in prisrčnim aplavzom publike najlepšo nagrado in Borštnikova slika, ki smo jo dobili v spomin, je v gledališkem klubu dobila častno mesto.

vs

Izbrali smo:

Dr. Ivo Banič, Revija za razvoj, letnik 3, oktober 1987: Fizično delo v taki meri izgublja veljavo, da pomeni njegova udeležba v ustvarjanju proizvoda mera za zaostalost. In še o teži znanja (tehnologije) glede na način proizvodnje:

način proizvodnje	delo	(delež v %)	kapital	znanje
obrti način	70	20	10	
industrijski način	25	50	25	
informacijski način	5—10	20—25	70	

Valentin CUNDRIČ:

2

LJUBEZENZAMANSVETLOBA

In ne navsezadnje: sanje so brile naokrog in se niso polegale v razbrazdanem in sirotnem, drgetal sem v njih, okovan z zlatom, srebrom, železom in bronom. O dvojni, trojni spreobrnjenec z ogródnim monogramom!

Tako proti Jeriču! Čez Repečnikov in Knafelčev breg, kjer čez noč straši neka premična lučca. Jeričeva Cvetka mi odkazuje prostor čisto ob sebi, da se res vsi vidimo in slišimo, da bo kot v šoli, pravi. Da le ne bi opazila moje grde štuve!

Ko bi se le mogel poškopiti s kapljicami tarotovode. Ko bi se mogel poškopiti do vratu. Ali bom obstal in bom spoznan za vrednega? In bom hodil, med pogleskimi otroki, neviden, da se ne bodo spet zmenili in me dražili, tam, tu, glej, ali nas vidiš? Samo da ne bi srečal opečene tete Mete, ker ne bi vedel, kaj naj ji rečem. Kako naj ji dopovem, da pod hribom P. gotovo stoji moj najstarejši brat s pretečo lopato za sneg, in da se ga močno bojim, ker sem samo jamski deček.

Tako torej proti domu, zavržen, raztrgan... Bil sem pri Jeriču in pri teti Marjani na Gmajni, vidim, poključki mogul kima. (Jeričeva Cvetka in teta Marjana posvečujeta mojo homilijo; ne smem tako trepetati: pogleski hudič me mora udariti v kolek. In tisto pod obleko. Srednji vzhod, moram rešiti tujega pozebljenja.)

In ne navsezadnje: podpisi na mojem ubožnem listu, samopašni so, vendar nesmrtni niso. In so pisani drug na drugem, drug čez drugega, vsi pa čezme. Opravljen sem na kopnem neke bajke in ponovljen na morjih božanskega. Vzvišenega v razposajenosti me vsak dan prebode puščica iz tega sveta, ki traja notraj ure in je izravnan v grudi granatnega vdovca. Povej mi, kdorkoli, od kod tale ometica, ta slabost in ta strah!

Tretja mena sovražnika: igralec med kačami. Zrebec z mislečim drobovjem. Kot vprežni zvergel bo našel pot vame. In mene bo naredil repatega človeka, in moča, ki si bo oprtal greben in grivo. V takem položaju ustoličen bom še prepletev za ladjo, ki se spušča iz neba v pekel.

V katere Gorje moram? V čigave Gorje naj zbežim? Preigravam Gorje in gorje, radoiško obujam smič.

In ne navsezadnje: gosposka zaskrta nad menoj, v njenem prelivu sem rjast prekucuh, v katerem mora raskava metla pometati čedni prah.

Tako proti Jeriču! Čez Repečnikov in Knafelčev breg, kjer čez noč straši neka premična lučca. Jeričeva Cvetka že nekaj zapisuje, ne vem, zakaj neprestano mislim, da na rokav, ker ne šelešči s papirjem. Da le ne bi opazila moje grde štuve!

Ko bi se le mogel poškopiti s kapljicami trotavode. Ko bi se le mogel poškopiti do ust. Ali bom obstal in bom spoznan za vrednega? In bom neviden lahko zaostal za vsemi otroki, ki bi me radi pretepli, ker jih v meni in na meni nekaj draži. In jih sili v krutost. Samo da ne bi srečal tete France z razbito glavo, ker ne bi vedel, kaj naj ji rečem, kako naj ji povem, čigav sam. Kako bi ji dopovedal, da pod hribom P. zagotovo stoji moj najstarejši brat s pretečim konjskim bičem, in da se ga močno bojim, ker sem samo jamski deček.

Tako proti domu, zavržen, raztrgan... Bil sem pri Jeriču in pri botri Marjani na Selu ali v Zaspju, vidim, poključki mogul kima. (Jeričeva Cvetka in botra Marjana posvečujeta mojo homilijo; ne smem tako trepetati: pogleski hudič me mora udariti v koleno. In tisto pod obleko: Daljni vzhod, moram rešiti tujega pozebljenja.)

In ne navsezadnje: rjasta vraga v meni naj bi tehtala zdaj čas zdaj angela; ostružek časa in opilke angela; brezkray časa in posest angela. Z roko, ki naj bi z njo gostil, krotim seme in gomolj. Z nogo, ki naj bi me nosila skoz imena, ne pušcam sledi in znakov za vinsko jagnje prihodnjega. S srcem, ki je sol vročice, tonem v sonce objema in v luno poljuba, iztrgan iz kosti zemlje in iz pleva pesmi.

Četrta mena sovražnika: igralec med sovami. Zaver s čutečim drobovjem. Kot izumrl zvergel bo našel pot vame. Iz mene bo naredil operotnega človeka in moča, ki bo zamolčal tretji, vedežni testis. V uljnjaku mehkih delov ga bom namerjal redkokaterim očem in prstom.

V katere Gorje moram? V čigave Gorje naj zbežim? Preigravam Gorje in gorje. Radoljško obujam smer.

In ne navsezadnje: upanje je zdravar in mušter v drgetu, ki migotava zaveka iz premirja, o lovski rog, ki

slišim te, le poj o binkošti iz orla in citre, ki slišim vas, le pišite lastno knjigo zemlje; z glavo v pesku, v vodi, v ognju in z glavo v glavi sovražnikov! poslušam svet svetov.

Tako proti Jeriču! Čez Repečnikov in Knafelčev breg, kjer čez noč straši neka premična lučca. Jeričeva Cvetka nas bo prebrala kot z daljnega opaža, vsaj meni se zdi, da na pamet govori. Da le ne bi opazila moje grde štuve.

Ko bi se le mogel poškopiti s kapljicami vode nevidnice. Ko bi se mogel poškopiti vseh, prav tvoj. Ali bom obstal in bom spoznan za vrednega? In se bom vrnil domov neviden in bom slišal domače grdo govoriti o sebi, kar me bo zdaj zabavalo, nekoč kasneje pa žalostilo. Samo da ne bi srečal božastnega Martina, ker ga ne bi mogel nesti nazaj domov, pod štenže, stuparamo ali kako drugače in bi oba jokala. Kako naj mu dopovem, da pod hribom P. zagotovo stoji najstarejši brat s pretečo razprtimi čeljustmi, in da se ga močno bojim, ker sem samo jamski deček.

Tako torej proti domu: zavržen, raztrgan. Bil sem pri Jeriču in pri teti Katri na Bledu pri Bakovih, vidim, da poključki mogul kima. (Jeričeva Cvetka in teta Katra posvečujeta mojo homilijo; ne smem tako trepetati: pogleski hudič me mora udariti v gleženj. In tisto pod obleko: Trojni vzhod, moram rešiti tujega pozebljenja.)

Dvakrat je prišel v moje sanje in se mi klanjal, napol tujec, znanec; moški obakratov drug. Prvikratje stal na cundrskem plotu, ki ga že ni več v resnici, drugikrat pa na vrtu in v sobi meni znane, a vendar moje pritične hiše. Prvikratje sem bil one me docela, drugič pa sem šepetaje že mogel vprašati, čemu mi poklanja črna psička, ko pa tako in podobno živalco že imam. Ogovoril me ni ne eden ne drug, zdi se mi, da sta oba izmaknili moj pogled.

Tretji, ki bi prikoračil v moje sanje in bo, bo položil vedečno roko name in me rotil, naj grem z njim k višjemu od njega. Lahko pa, da se bosta zmenila prvi in drugi, in bosta ostala pri meni, in ne bo treba nikamor, samo prebuditi se ne bom smel. Oba bosta položila pesniško roko name, na mojo glavo, na moje srce, na moj spol, in me bosta zaprisežena nečjo pahnila v vsiljeno občestvo. In se bo videlo daleč naokoli, moja grdo štuvo in moj modrostni kačji zob.

Ce podrezam še malo po sebi in odpihnem ves besedni prah: tisto sožalje — čestitka iz Heliza mi je vrojeno, navrženo. Ne samo v Helizu, kar v vsakdanu. Dogodi se mi, da se silnasti priljubljenec ohladi do mene v hipu, da se le obrne stran in je že pripravljen udariti z nožem, da bi zaštilal. Kar pomeni, da morebitni evforični navezanosti name ne smem nasesti, mrzlični odklon do mene je trpežnejši. Res je pa tudi, kot pravijo moji najbližji: jaz niko-

mur ničesar ne nudim. Vendar sem še vedno prepričan, da vsako dejanje in vsak dogodek počivata v vrednejših rokah od mojih, in zatoj odgovornost kogarkoli in uspeh česar koli zorita, zorita v karseda oddaljenih božjih meandričnih rokah, ko jaz še vedno čepim ob praščjem ognjišču, pod sajastim velbom spomina, med podganami iz avličnih in poljskih spevov, in med Bergzwegli, ki opozorilno piskajo in piskajo.

Kot bi rjasta cundrska brana za pregreho padla name in kot bi se nebeške moči razmajale. Kot bi Dravspa snela konjsko masko in se v veku napotila po pogleskih terasah proti Stolcu in čez Kres proti Pokljuki, ker je še njo premogla potuljena žavast.

Po ulicah dol sem se napotil proti Bavi, da mogoe se ujame Argonavte. Vsak dan ob tej uri vstanem od mrtvih in hočejo na hribu P. vltiti falično tele, ki bi ga Poglesci radovoljno častili. V pogleski cerkvi pa Bergzwegli vihtijo krampe in zakopavajo zaklade sto klaster nize.

Absolutizem kužnih pričakovanj me tepe po glavi, po srcu, po spolu. Jezusmarijajožef, trojna tema pred jutrom! Trenutno sem ta mutasti.

Spet hrza konj pred rafali na dan zmage, o kako!

Po cesti, ki je brezčasna (edino na tem svetu, kar je brezčasno), po njej mi je hoditi in za mano včasih spreleti duša pobitega in razkosanega konja, žrtvovanega za usta, ki so leposlovje, vendar neizvirno. Po cesti iz hvalečnosti do prvih (katerih?) kot zahvala umu (čigavemu?)! Ali Hymnu? Boginji Umi?

Ducat jih hodi vame molit. Ducat, jezusmarijajožef!

Na poti do tega vzdihaja stoji sinpes Ort. O ta nenehna nesmrtna spremljivka! ki bo rodila cundrskega konja in ga pripeljala znojnega, na smrt preplašenega pred vojaške kotle. O, kako bo zahrzal ubožec skoz mojo dušo, še in še bo hrzal, in če bom zavekal še jaz, mi bo obližnil smrkan nos, in tedaj bova bivajoča drug v drugem doumela absurd premagancev.

Sinpes, večna spremljivka, se nama bo ponujal kot seno in studenčica, se pravi, kot "moje telo in kri", kot obhajilo sprevernjenega zakramenta.

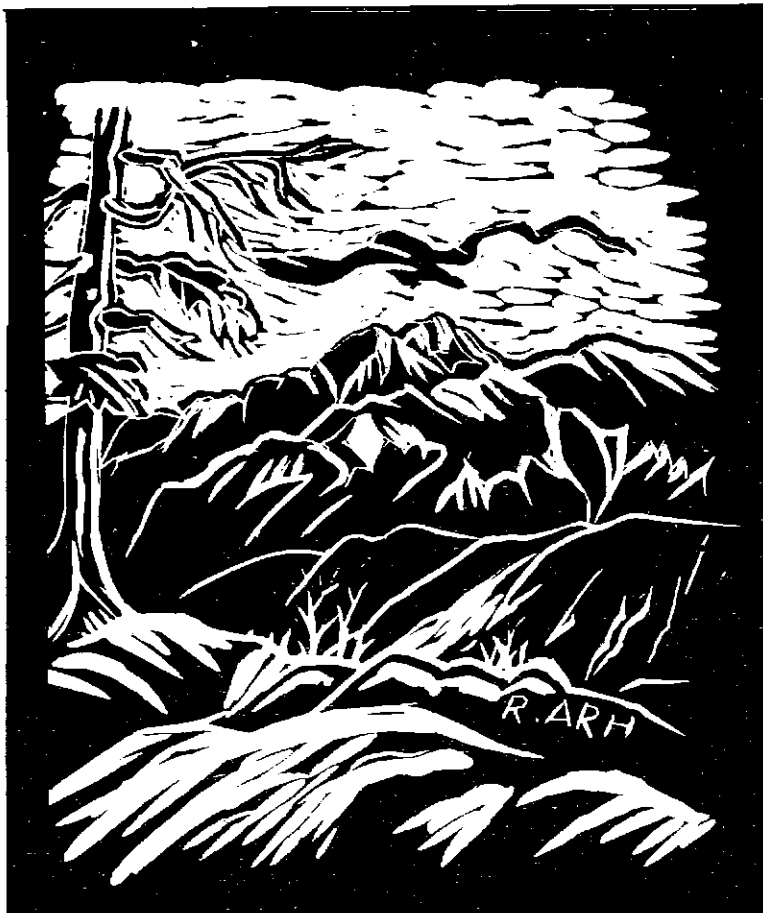
Železna doba (zafkavanje: ferumkaj, frogga) se vrača. V sanje gleda kot sedemglavi pelohim.

Zvečinoma me obkrožajo žilavi pokojniki.

Kako daleč lahko dospem v dobro zastraženem imperiju let? Na hribu P. nisem bil nikomur v uteho, v veselje; tam so potrebovali in očekovali čisto drugačen zarod, zato se radovoljno vicam še za živega. Zarod zdravih, močnih, rdečeličnih, jezusmarijajožef!

Na poti do tega vzdihaja stoji sinpes Ort. Rad bi me nosil v gobcu kot palmovo vejico, ki bi z njo odganjal ose in obade, dokler me ne bi vsadil v živo skalo, v katero je že zaklenil karseda opolzko sporočilo za cundrski rod: ve se, kdo ima oslovsko uhlje in kozličkovo srce. Po pogleskih zidovih sinpes že piše sramotilne grafite o meni, o moji nekoristni strukturi in parazitski morphe.

Nadaljevanje

Rudolf Arh: Triglav z Mrežce, lesorez

»Če kaj takega mislite za Hrena, se pošteno motite. Lahko, da ga ljudje črnijo zaradi kakšnih stvari, a če ne bi bilo njega, rudi naše tovarne ne bi bilo, vsaj take ne kot je.

»Naklonjeni ste mu?»

»Pošteno dela in cenim ga.»

»Samo službeno?»

»Na kaj mislite?»

»Ne slepomišliva! Slišal sem, da sta si bila tudi osebno precej intimna.»

»Natočevanje!»

»Res? Menda je Hren pred leti kar pogosto zahajal sem v to hišico in vam jo celo pomagal zgraditi. Nekaj ste mu že morali nuditi, da je bil tako velikodušen. Pa posebno se prej, ko ste prišli kot mlado dekle iz obmorskega mesteca, kjer ste bili samo administrativna v »državilišču. Bnje ste tam spoznali Hrena in vam je on omogočil, da ste se vrnili. Pa je bil že čas, ker se je afera tu v vaši domači vasi, pravzaprav avantura, ki ste jo imeli s poročenim moškim, že malo polegla.»

»Kdo, kdo vam je vse to povedal?« je komaj izdala vsa rdeča v obraz.

Ladislav Črnologar:

6

Sabotaža

»Veste že kaj več o kakšnih koristih?« je vprašal Jože in pozorno opazoval Majdina obraz, ki je spremenjal barve in izraz, kar je izdajalo, da se njena samozavest lomi.

Majda je ustala in odprla predal v pisalni mizi, ki je bila v kotu sobe in prinesla zajetno mapo in jo položila pred Jožeta.

»Kaj je to?« je vprašal Jože.

»Vsa dokumentacija in vsi računi o tej hiši. Pričakovala sem, da bo enkrat prišlo do tega, da bom morala odgovarjati. Do zdaj nježa želja je vse dokumentirano. Priznam, da sem poceni prišla do hiše, ker je bil takrat pač tak čas. Hren, da, pomagal mi je, da sem dobila posojilo, da sem se lahko vključila v združeno gradnjo. Prav, tudi intimno sva si bila blizu, a tega je že dolgo.»

»Živite sami tu?«

»Kaj tega ne veste? Sama živim; davek moje preteklosti. No, nisem bila svetnica, a to je menda samo moj problem. Kaj ne boste pregledali te mape?«

»Zakaj? Nisem zaradi tega tu. Dobro, verjamem vam, da mi kaj več ne morete povedati o tistem olju. Oprostite, ker sem vas nadlegoval tu, na domu. Nasvidenje!« je odvrnil Jože, ustal in odšel.

Ves zamišljen je zunaj pognal avto in odpeljal po ozki poti, ki se je vila proti staremu delu vasi. Premišljeval je, da je njegovo delo večkrat tudi umazano, a drugače se ni dalo priti nekaterim ljudem blizu, prodreti do najbolj verjetne resnice, ki je bila navadno skrita za tolikimi zagrinjaji, ko je naenkrat počilo. Nepredvidno je zapeljal okoli velikega skednja in se zaletel v prednji del traktorja. Še dobro, da je vozil počasi, a prednji blatnik je bil dobro udrt, na traktorju pa ni bilo opaziti večje škode.

»Vraga, spet jih bom slišal od Zorana,« si je mrmral v brado, ko je zapeljal vzvratno, da je pločevina ostro podrgnila po gumi. Izstopil je in poskušal zravirati pločevino kar z rokami, pa je bila pretrda. Nekdo ga je potrepljal po rami in mu ponujal železen vzvod. Dvignil je glavo in zagledal dekle v napetih hlačah in tudi blizu na prsih se je lepo napegnjala. Vzel je vzvod in poravnal pločevino.

»Ne izgleda preveč lepo, a dalo se bo peljati,« je rekel in vrnil vzvod dekletu. A ko se je zravnil, se mu je zavrtelo v glavi, da se je moral nasloniti na dekle.

»Ranjeni ste na čelu, malo krvavite. Izgleda, da imate lažji, pretres možganov. Taki ne morete voziti. Pridite k meni domov, da se umirite in da vas obvezem. Takoj tu zraven sem doma. Greva? Po traktor in avto bom prišla takoj, ko vam zakrjam čelo. Ste se še kje udarili?«

»Mislim, da ne,« je odvrnil Jože in se vdal dekletovim ukazom, čeprav je sprva mislil takoj oditi, a je bilo nekaj v njenem glasu in svetlečih očeh, da ji niti ugovarjati ni mogel, ko ga je odvedla na podobno kmetijo, kot je bila tista, na kateri je polzvedoval o Majdi.

»Tako, čelo je zakrpano. Odrnina ni velika, a je bolje, da še malo posedite. Malo ste bili neprevidni. Lahko bi bilo kaj hujšega. Kaj pa počnete tu pri nas, če nisem preveč radovedna?«

»Službeno sem prišel.»

»Še kar v službi? Potem ste lažni?«

»Pa sem res,« je priznal Jože.

Dekle je odšlo in se kmalu vrnilo z narezkom, domačo zaseko in moštom, opravičujoč se, da kaj drugega nima pri roki. Lotil se je jedi, medtem pa je ona odšla po vozilu. Tako prijetno sproščeno se Jože že dolgo ni počutil in iz trenutka v trenutek mu je bilo dekle bolj všeč, čeprav ni ničesar vedel o njej. Tovarna, sabotaža, mesto, vse je bilo naenkrat tako daleč, kot bi bilo na nekem drugem svetu, kot bi bilo neresnično, kot da je resničen samo ta trenutek, ki ga živi sedaj. Pravzaprav v pravem smislu še sploh ni živel. Imel je nekaj deklet, pa so ga vse pustile, ker je imel tako delo, pa šolo za notranje zadeve in pozneje različne posebne tečaje, skratka na pol vojaško življenje, da niko-

li ni mogel kaj dosti razpolagati s svojim prostim časom.

Zunaj je zaslišal ropotanje traktorja in kmalu zatem še brnenje avtomobilskega motorja in dekle se je vrnilo.

»Ste se okrepčali?« je vprašala.

»Sem, hvala!«

»Malenkost. Gost je pri meni zmerom dobrodošel, saj je zelo poredko, da kdo pride k meni.«

»Kako, živite sami?«

»Da, sama.«

»In kmetujete?«

»Ja, kmetujem. Ni dolgo, kar sem se morala odločiti. Roditelja sta umrla drug za drugim. Imela sem drugačne načrte z življenjem, a kakor pravimo pri nas, mi obračamo življenje pa obrne po svoje. Doštudirala sem in bila učiteljica, a pri plači, ki sem jo dobivala, čeprav me je delo veselilo, se ni bilo težko odločiti, da sem poslušala željo staršev in nisem pustila propasti še ene slovenske kmetije, čeprav je tudi tu kruh, posebno za dekle, kar precej trdi.«

»Kaj nimate koga — fanta, ki bi vam pomagal, ki bi bil pripravljen živeti z vami?«

»Logično vprašanje. Žal je tudi z dekletom na kmetiji podobno kakor z moškimi, čeprav delajo po časopisih problem samo glede njih. Saj ne rečem, da ni ponudb, a samo takih brez obveznosti. Malokdo bi se še hotel poročiti na kmetijo.«

»Ne bi rekli...«

»Bi se vi poročili?«

»Ne vem...«

»Vidite, so že pomisleki,« se je zasmejala in pokazala vrsto zdravil belih zob.

»Vraga, šef mi bo navil ušesa,« se je spomnil Jože, »da o avtomobilu sploh ne govorim. Na svojo roko sem šel sem nekaj preverjati. Lahko da me potrebuje in sploh ne ve, kje sem. Posloviti se moram, čeprav je pri vas prijetno. Tako dobro že dolgo nisem jedel.«

»Imate pa čudno delo, da ste kar ves dan v službi.«

»Da, čudno, brskam po temnih plateh človeškega življenja. Najboljša hvala za vse!«

»Ni za kaj.«

»Je na traktorju kaj škode?«

»Ne, ni videti.«

»Še dobro,« je rekel Jože in ustal.

»Boste lahko vozili?«

»Lahko, dobro se počutim.«

»Pospremila ga je na dvorišče. Oba sta nekaj mencala, kot da se ne moreta posloviti, končno je dekle tiho rekla:

»Pa se še kaj oglasite, če boste hodili tod okoli in če boste lačni: v kašči je še veliko takega, kar se ne da dobiti v mestu.«

»Bom, obljubim, da bom,« je odvrnil Jože, ji dal roko, sedel v avto in se odpeljal. Tokrat je previdno zavil okoli nesrečnega rovala in se zahupal je. Na odprtem delu cestišča pa so mu misli spet ušle k dekletu. Zavedel se je, da ni več predan delu, da sploh ne analizira pogovora z Majdo, a da dekleta sploh ni vprašal za ime.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Žalne slovesnosti so se v radovljiški občini začele že v petek, 30. oktobra. Pri spomeniku padlim borcem NOB v graščinskem parku v Radovljici je govoril podpredsednik OK ZSMS Viktor Oblak. V soboto, 31. oktobra, je pri grobovih padlih borcev Prešernove brigade na Goreljaku govoril učenec OŠ Bohinjska Bistrica. Na osrednjih slovesnostih na dan mrtvih, 1. novembra, je v Dragi in v Begunjah zbranim obujala spomine na talce članica OO ZSMS Begunje Mateja Peintisher. Na vseh drugih slovesnostih je bilo kljub nestalnemu vremenu veliko mladih in starejših udeležencev. Večino grobišč in spomenikov pa so že pred dnevom mrtvih obiskale skupine predšolskih in šolskih otrok.

● Izvršni svet OS Radovljica je na 51. seji 27. oktobra proučil poročilo o prihodkih in odhodkih občinskega proračuna za devet mesecev 1987 in poročilo o uresničevanju planskih usmeritev samoupravne stanovanjske, komunalne in cestne skupnosti. Potrdil je usklajen šolski koledar Srednje šole za gostinstvo in turizem v šolskem letu 1987/88. Soglašal je s predlogom sklepa o uporabi sredstev solidarnosti in s sklepom o načinu pripravljanja in izvajanja mobilizacije v občini. Predsednik Pavel Žirovnik je udeležence seje seznanil tudi s stališči in glavnimi ugotovitvami sestanka predsednikov izvršnih svetov slovenskih občin pri predsedniku IS SRS Šinigoju.

● V vseh 99 osnovnih organizacijah ZKS v radovljiški občini potekajo sestanki, na katerih skladno s sprejetim rokovnikom OK ZK Radovljica evidentirajo možne kandidate za nova vodstva svojih osnovnih organizacij in za nadomestne funkcije oz. člane občinskega komiteja. V vseh osnovnih organizacijah se dogovarjajo tudi o pripravi na programsko - volilne seje, ki bodo v novembru in decembru letos.

● Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 48. seji 2. novembra v vlogi enotne delegacije za družbenopolitični zbor skupščine občine obravnavalo gradivo za 12. sejo zborov občinske skupščine in sprejelo določene pripombe in stališča. Na seji so sprejeli plan sklicevanja programsko - volilnih sej krajevnih organizacij SZDL in določili datum in dnevni red sklica programsko - volilne seje OK SZDL Radovljica.

● Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov je na 18. seji 29. oktobra najprej proučilo poročilo predsednika sveta o dejavnosti med dvema sejama. Sprejelo je rebalans svojega finančnega načrta za leto 1987 in sklep o sklicu seje občinskega sveta v novembru. Na seji so sprejeli tudi stališča do posameznih točk dnevnega reda 12. sej zborov občinske skupščine. Na predlog komisije za kadrovske politike so potrdili kandidatno listo za podpredsednika in sekretarja občinskega sveta ZSS in se seznanili z vsebino odgovora na pritožbo Anite Drakslerjeve.

● Člani predsedstva OK ZSMS Radovljica so na 24. seji 28. oktobra spregovorili o gradivu za 12. sejo družbenopolitičnega zbora občinske skupščine in v zvezi s tem sprejeli več stališč, ki jih bodo posredovali preko svoje delegacije na seji zbora. Ob obravnavi pravilnika Mladinskega servisa s sedežem v občini Jesenice so izrekli okoli 30 različnih pripomb in dopolnil. Sprejeli so dokončni program seminarja za vodstva OO ZSMS in OK ZSMS, ki bo 7. in 8. novembra v Bohinju. Potrdili so kandidate za republiško konferenco ZSMS in se seznanili z gradivom za republiško kandidacijsko konferenco.

● Na dnevu prosvetnih delavcev so 23. oktobra slovesno podelili priznanja Izobraževalne skupnosti Radovljica žagarjevo plaketo za leto 1987 zaslužnim prosvetnim delavkam: Mariji Jamnik iz Lesc, Mariji Kolar iz Glasbene šole Radovljica, Antoniji Mišmaš iz Bohinjske Bistrice, Slavici Nuk z Bleda in Milici Pogačnik iz Lesc.

● V vseh naseljih, ki spadajo pod krajevno skupnost Bohinjska Bistrica, z nekaj nad tri tisoč prebivalci delujejo tri osnovne organizacije ZK: v Bistrici, Nomenju in Poljah, v katerih je še okoli 150 komunistov, nekaj nad 50 pa je vključenih v osnovne organizacije ZK v drugih krajih oziroma OZD izven Bohinja. Podobno kot v drugih osnovnih organizacijah tudi v Bohinju v zadnjem času niso kaj prida storili za obnovo oziroma sprejem mladih članov. V zadnjih mesecih letos so sprejeli le dva nova člana v ZK.

● Preskrba s pitno vodo v Otočah in Posavcu, ki je bila zaradi onesnaženosti začasno ustavljena, je ponovno normalna od 26. oktobra, ko je bila dokončno preverjena sanacija vodovodnega napeljava.

● Srečanje preživelih borcev 5. bataljona 2. brigade VDV bo po sklepu odbora skupnosti borcev te enote s sedežem v Radovljici v soboto, 21. novembra, v prostorih občinske skupščine v Kranju. Hkrati bo tudi zasedanje skupščine skupnosti, na kateri bodo izvolili člane novega odbora in podelili vsem preživelim pripadnikom te enote knjigo »Monografija 2. brigade VDV«. Občinska skupščina Kranj bo podelila tej skupnosti brigadni prapor.

● Delovna organizacija Elan Begunje je najuspešnejša v občini Radovljica, kažejo tričetrtletni podatki gospodarjenja. O tem je tekla beseda tudi na seji OK ZKS Radovljica prejšnji teden, kjer je bila izrečena pohvala temu kolektivu za prizadevanje, saj je tudi letos povečal izvozni načrt za tri odstotke v skupni vrednosti 16 milijonov din samo iz proizvodnje v matični tovarni v Begunjah. Skupni promet, vključno z njihovimi obrati v tujini, pa bo večji za okoli 50 milijonov din.

● Predsedstvo skupščine Kulturne skupnosti Radovljica je na zadnji oktobrski seji sprejelo osnutek programa spomeniško varstvenih akcij na območju občine v letu 1988. Prednostno naj bi prihodnje leto opravili raziskave arheoloških najdb

v starem jedru mesta Radovljice, uredili grajski park v Radovljici, ruralno naselje Studor v Bohinju z restavracijskimi posegi na stari kmečki hiši Studor 16, uredili Strojstvo kovačijo v Grabčah pri Gorjah, raziskali razvaline gradu Kamen v Begunjah in postopno obnovili staro jedro Radovljice. V okviru programa odbora podpisnikov družbenega dogovora o varstvu in obnovi spomenikov in obeležij NOB bo Kulturna skupnost financirala del stroškov obnove spomenikov na grobišču borcev 3. bataljona Prešernove brigade na Goreljaku.

● Zadnje dni oktobra so stari del Radovljice na cerkvenem trgu začasno preuredili v srednjeveški videz, ker so začeli nemški, italijanski in beograjski filmarji snemati film »Tiha noč«. Precej zlasti starejših domačinov je našlo tudi priložnostni zaslužek: po 10.000 din na dan. V filmu nastopajo znani igralci: Nastasia Kinski, Franco Nero, Steve Bond in drugi. Skupaj z njimi je številna pomožna ekipa, ki je nastanjena na Bledu.

● V okviru prireditev ob svetovnem dnevu varčevalcev — 31. oktobra je Ljubljanska banka — Temeljna banka Gorenjske poskrbela za več propagandnih akcij. Pripravila je poučne filmske predstave za mlade varčevalce, in sicer v soboto, 24. oktobra, v radovljiški kino dvorani, v nedeljo, 25. oktobra, pa na Bledu.

● V delovni organizaciji Plamen Kropa so v preteklem šolskem letu 1986/87 imeli 26 štipendistov, od katerih jih je šolanje končalo pet, ki so kot pripravniki že sklenili delovno razmerje za šest mesecev. V letošnjem šolskem letu 1987/88 so razpisali 40 kadrovskih štipendij. Na razpis se je po prvotnih podatkih prijavilo in prejelo štipendije le 16 prosilcev.

● Delavska univerza Radovljica je v sodelovanju z občinskim svetom zveze sindikatov Radovljica v oktobru organizirala dva seminarja za delavce, ki vstopajo v zvezo sindikatov. Seminarja sta bila v sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici 20. in 24. oktobra. Od 127 prijavljenih se je obeh seminarjev udeležilo le 40 slušateljev. Očitno osnovne organizacije sindikatov oziroma njihovi izvršni odbori niso izpolnili svojih obveznosti, saj večina novih delavcev ni bila seznanjena z možnostjo takšnega usposabljanja.

● V hotelu Grajski dvor v Radovljici ima sedež zasebna turistična posredovalnica MAK (majhni, a kvalitetni), ki jo vodi izkušena in prizadevna turistična delavca Tatjana Bremec in Bojan Leskover. Od začetka v letošnjem maju do sedaj sta že upravičila svoje poslanstvo z organiziranjem več kulturno

zabavnih prireditev v Radovljici, s katerim sta poživila poletni turistični utrip ter z nujenjem solidnih storitev za posamezne in skupinske izlete, potovanja in s prodajo vseh vrst vozovnic.

V tem letu še tretja podražitev stanovanj

Kar navadili smo se že, da se dvigajo cene življenjskim potrebščinam kar na tekočem traku. V tem »trendu« tudi stanarine niso izjema. Z novembrom se bodo stanarine v Sloveniji podražile za 55 odstotkov, in sicer v vseh občinah enako. Tako so se dogovorili v Ljubljani. Po ustaljeni praksi bodo to novo podražitev potrdile še občinske stanovanjske skupnosti.

Prišel sem računati in primerjati. Letošnje podražitve stanarin v Sloveniji so se v odstotkih gibale takole: 1. februarja 57 %, 1. julija 52 in 1. novembra 55 odstotkov. Za primerjavo sem uporabil kar svojo stanarino, ki je naraščala takole:

- 1. januarja 1987 — 9.034 din (indeks 100,00)
- 1. februarja 1987 — 14.183 din (indeks 157,00)
- 1. julija 1987 — 21.558 din (indeks 238,63)
- 1. novembra 1987 — 33.415 din (indeks 369,88)
- Če primerjamo višino stanarine na kvadratni meter stanovanjske površine, dobimo naslednje podatke:
 - januar 1987 — 117,72 din/kvad. m
 - februar 1987 — 184,82 din/kvad. m
 - julij 1987 — 280,92 din/kvad. m
 - november 1987 — 435,43 din/kvad. m

Žal nimam podatkov o stanarinah za kvadratni meter stanovanjske površine v drugih republikah in pokrajinah v državi. Glede na nekatere splošne podatke pa lahko trdimo, da smo v Sloveniji najdražji.

Te štafetne palice nam nihče ne prevzame.

Kako bo v naši občini z letošnjo delitvijo in porabo stanarin?

Upošteva je finančni načrt skupnosti stanovalcev za leto 1987, delitev in poraba stanarin izgleda takole:

- amortizacija 423.736.300 din (58,41 %)
- večja popravila 64.188.000 din (8,85 %)
- manjša popravila 77.031.000 din (10,62 %)
- upravljanje: **Dominvest 91.404.000 din (12,60 %)** (podčrtal V.B.)
- SIS 3.337.000 din (0,46 %)
- hišni sveti 500.000 din (0,07 %)
- funkcionalni stroški 55.802.400 din (7,69 %)
- Dominvest — stroj za AOP 5.430.000 din (1,30 %)
- Skupaj 725.428.700 din (100,00 %)

1/86). Ta med drugim določa, da se mora dolžniku stanarine izdati odločba (ta ima izvršilni naslov), s katero se ugotovi dolžni znesek stanarine, vstevši zamudne obresti. Dolžni znesek mora dolžnik poravnati v 15 dneh po prejemu odločbe.

Nekaj pripomb na predvideni »rebalans« finančnega načrta skupnosti stanovalcev za leto 1987

Leto se izteka in v tem času se skupščini stanovanjske skupnosti občine Jesenice navadno predlaga rebalans finančnih načrtov in spremembe določenih programov s področja delovanja stanovanjskega gospodarstva v tem poslovnem letu.

Zadržali se bomo pri letošnjem finančnem načrtu skupnosti stanovalcev glede na njegov že kar občajni »rebalans«, ki ga med drugimi skupščini stanovanjske skupnosti predlagajo odgovorni delavci DO Dominvest Jesenice. Ob teh »rebalansih« finančnega načrta skupnosti stanovalcev so se že lomila kopja, vendar brez rezultatov.

Bistvo spornega »rebalansa« finančnega načrta skupnosti stanovalcev je nespoštovanje določil zakona o stanovanjskem gospodarstvu skupščine stanovanjske skupnosti, ki nekritično sprejema in potrjuje skoraj vse, kar predlaga Dominvest. Tako je bivši BUSP leta 1985 dosegel povečanje sredstev za delo za 18 odstotkov, Dominvest pa leta 1986 kar za 26 odstotkov, čeprav se je znesek med letom povečal zaradi trikratne podražitve stanarin.

Za ilustracijo in boljšo presojo naj iz finančnega načrta skupnosti stanovalcev za leto 1987 navedemo le dva podatka:

- planirane stanarine — skupaj — 725.428.700 din — 100,00 %
- Dominvest — delo »po pogodbi« (plan) — 91.404.000 din — 12,60 %
- Tri letošnje podražitve stanarin pa te vsote seveda znatno povečajo:
 - stanarine bodo predvidoma dosegle — 877.638.100 din ali 121,00 %
 - Dominvest — delo »po pogodbi« — 110.582.400 din — na podlagi načrtovanih 12,60 %

Dominvest med predlogi planskih dokumentov 1987 vsoto za delo »po pogodbi« utemeljuje takole:

Dopoldan (foto: I. Kučina)

»Na osnovi porabe časa za opravljanje strokovnih del in opravi po normativih in poprečnih prodajnih cenah bi morali dobiti (podčrtal V.B.)

— leta 1986 — 84.835.485 din (dejansko 47.969.000 din oziroma 56,54 %)

— leta 1987 — 120.457.805 din — indeks 142

Ti podatki in utemeljitve Dominvesta nas silijo v dvom in naslednje utemeljene ugovore:

1. Od kod ta imperativ »bi morali dobiti«? Dominvest nima obvezniških obveznic hišnih svetov za tako pridobivanje prihodka.

2. Niso znani ne normativi in ne poprečne prodajne cene Dominvestovih del in opravi za hišne svete.

3. Dominvest v svojem poročilu za leto 1986 ne navaja del in opravi, ki so jih opravili za hišne svete. Ni podatkov o morebitnih razgovorih, sestankih idr. stikih s predstavniki hišne samouprave z namenom strokovnih navodil, nasvetov, pojasnil itd. V poslovnem poročilu Stanovanjskega podjetja Jesenice za leto 1987 pa lahko beremo o taki njegovi dejavnosti.

4. Če pri Dominvestu trdijo, da bi v letu 1986 »morali dobiti« 84.835.485 din, jim moramo oporekati, ker nimajo reguliranih pogodbenih odnosov z vsemi hišami v družbeni lasti, temveč le s 95 hišnimi sveti. To so njihovi podatki. To pomeni, da za 361 hiš v družbeni lasti opravljajo dela in naloge na »črno«, kar je v nasprotju s 46. in 77. členom zakona o stanovanjskem gospodarstvu.

5. Na podlagi navedenih podatkov in določil zakona o stanovanjskem gospodarstvu sledi, da bi moral Dominvest že za leto 1986 in tudi za letošnje predložiti skupščini stanovanjske skupnosti dva finančna načrta,

in sicer enega za 95 hišnih svetov, s katerimi ima pogodbeni odnos, in drugega za 361 hiš v družbeni lasti, za katere lahko opravljajo le nujne naloge in opravila na podlagi pooblastila pristojnih organov. Za teh 361 hiš pa ne veljajo isti »normativi in poprečne prodajne cene«, kot za 95 hišnih svetov.

6. Upajmo, da bo o tem ustrezno sklepala in odločila skupščina stanovanjske skupnosti občine Jesenice, in da bodo temu ustrezna tudi stališča njenega pristojnega organa.

7. Pri Dominvestu so že lani obljubili, da bodo v letu 1987 ponudili nove pogodbe s hišnimi sveti. Kaže, da bo ostalo le pri obljubi. V opravičilo jim lahko štejemo le, da se pripravljajo ponovne spremembe in dopolnitve zakona o stanovanjskem gospodarstvu.

Naj končam ta razmišljanja, pripombe in kritične misli, ki nimajo slabega namena. O nekaterih stvareh sem že pisal, dokazoval in opozarjal. Žal še brez opaznega rezultata.

Še vedno nam ostane osnovni problem: neorganizirana in nedelujoča hišna samouprava. Gre za temelj, na katerem bi morali graditi samoupravne in delegatske odnose na področju stanovanjskega gospodarstva v občini. Tu je vzrok in posledica, da so stvari improvizirane, namesto da bi bile odločitve premissljene in zrele in da prevladuje le formalno potrjevanje že oblikovanih sklepov.

Ali ni tudi stanovanjsko gospodarstvo in njegova struktura samoupravljanja področje, na katerem bi se lahko dokazali mladi in njihova organizacija v naši občini? Kaže, da so na pragu razmere, ki jo skoraj silijo v angažiranje na tem področju.

Viktor Brun

Spominska slovesnost ob dnevu mrtvih na Jesenicah

Tudi letos so na Jesenicah počastili spomin na padle borce NOV, talce in tiste, ki so jim ugasnila življenja v koncentracijskih taboriščih, ter vse tiste, ki so darovali svoja življenja za našo svobodo in lepšo prihodnost.

Osrednja spominska slovesnost je bila na grobišču padlih borcev v spominskem parku na Plavžu na Jesenicah v petek, 30. oktobra, ob 16. uri. Komemorativno slovesnost je pripravila SZDL Jesenice v sodelovanju s krajevnimi organizacijami ZZB NOV Jesenice. V kulturnem programu so sodelovali: mladinski pevski zbor in recitatorska skupina iz osnovne šole Tone Čufar Jesenice pod vodstvom Marije Reichman, moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice pod vodstvom Mire Mesa-

rič in Pihalni orkester jeseniških železarjev pod vodstvom Ivana Knifića.

Ob grobišču padlih borcev, ki je bilo okrašeno s cvetjem, številnimi svečami in venci krajevnih organizacij ZZB NOV ter ostalih družbenopolitičnih organizacij Jesenice, je imela spominska govor članica predsedstva OO ZSM osnovne šole Tone Čufar Jesenice, učenka NINA JAMAR. Žalostinke pihalnega orkestra, zapete pesmi in recitacije jugoslovanske

poezije so prisotne v mislih popelja le v čase, ko so bili njihovi tovariši, prijatelji in znanci še med njimi... Čustva in razmišljanja so poglabile še tri salve voda JLA, s katerimi so mladi vojaki počastili padle borce in vse tiste, ki so svoja življenja darovali za svobodo našega naroda, a je niso dočakali. Slovesen trenutek so dopolnili še čudoviti zvoki znane žalostinke Kot žrtve ste padli, ki jo je izvedel Pihalni orkester jeseniških železarjev.

Ko je nad park že začela legati mokra gosta megla in ko so vrhovi mogočne Mežakle in Mirce, ki so v težkih vojnih časih bili dom in zavetišče padlih junakov, že utonili v temni jesenski večer, so zadonele žalostinke še ob spominskem obeležju padlim vojakom v prvi svetovni vojni. Z žalostinkami pihalnega orkestra in pesmijo moškega pevskega zbora DU Jesenice DOBERDOB, SLOVENSkih FANTOV GROB, ki nas spominja na zgodovinske čase 1914 – 1918, so v spominskem parku na Plavžu sklenili letošnjo slovesnost v spomin na mrtve.

Spominske slovesnosti so bile tudi v drugih krajevnih skupnostih. Na grobišču padlih borcev in talcev v spominskem parku na Javorniku, pri spomeniku na Blejski Dobravi, v Mostah pri spomeniku talcev, v Kranjski gori, na Hrušici pri spomeniku talcev na Belem polju, v Planini pod Golico... Na komemoraciji na pokopališču na Blejski Dobravi 1. novembra je sodeloval tudi Pihalni orkester jeseniških železarjev.

Franjo Ropret

Zdenko Huzjan razstavlja v Kosovi graščini

V galeriji Kosove graščine na Jesenicah razstavlja do 21. novembra risbe in slike akademski slikar Zdenko Huzjan.

Lok ustvarjalnega zagona Zdenka Huzjana se pne od začetnih iskanj, kot bi lahko imenovali prvo razstavo leta 1970, pa do profilirane slikarske izraznosti, kot ji lahko sledimo v zadnjih letih. Če bi potegnili generacijsko vzporednico, potem bi morali ugotoviti, da Huzjanove stvaritve nimajo zadnja skupinske izraznosti in s tem ožje pripadnosti vrstnikom. Pravzaprav je že njegov začetek nakazal slikarja samotarja. V svoji izprašujoči naravi izraža temeljno bivanjsko držo, stisko. Prav to bivanjsko jedro odmeva v Huzjanovem slikarstvu, risbi, grafiki kot tista silnica, ki mu narekuje samosvojo pot izraznosti in redukcijo izraženega do najnujnejšega bistva.

Huzjana najlažje označimo kot novekspresionističnega figuralka. Zanj je značilno vsaj dvojno: slikar je ekspresijo figuralko zreduciral na najnujnejše, kar lahko dojamemo tudi kot občo simbolno podobo o človeškem bitju, ali živem bitju na sploh. Huzjan ne potrebuje dramatične dogajanja, napetost njegovih slik izvira iz tihe drame, zavedne ali nezavedne, ki se dogaja globoko notranje, takorekoč že v danosti življenja. To so njegova Gnezda, Gnezdanci, človeška bitja v fetusni drži.

Druga značilnost se povezuje s prejšnjo: pogosto najdemo na njegovih slikah eno bitje. To samo bitje zadostuje za arhetipski občutek razklanosti med varnostjo gnezda in negotovostjo eksistencialne možnosti. Tudi tedaj, ko umetnik poda dvojno bitje ali več, čutimo, kakor da je med njimi nevidna individualna meja. Gre ponavadi za tiho in plašno tipanje od lastne osebnosti do drugega bitja, za možnost zaznavanja in prepoznavanja drugega sveta.

Huzjanove figure so postavljene v brezprostorske razsežnosti. Ploskovito podajanje v močnih barvah kot ozadju, kjer je gnezdec ponavadi v zamolko belih tonih, še podkrepi centralni položaj človeškega bitja ali živali. Barvni nanosi pri Huzjanu so težki, poteze močne, da delujejo brutalistično: agresija sveta, ki obdaja nemočna bitja. Huzjanu ne gre za široko razvejano barvno paletu. Kot se že pri risbi omeji na najmanjše, se tudi pri barvi omeji na nekaj barv. Te so dosledno podane z intenziteto, črni zaris je ostro ločujoč ali poudarjajoč, slikarjev rokopis rad temelji na razločnem kontrastu. Znotraj teh postavitev je tudi logika kompozicije jasna, podrejena celotnemu občutju.

Zakaj brez ozvočenja?

Pred leti smo opozarjali na nekatere pomanjkljivosti ob komemoracijah v spominskem parku na Plavžu. Z nekajkratnimi pripombami in opozorili smo uspeli prepričati stanovalce v bližnjih stolpnih, da ob slovesnostih na balkone ne obežajo perila, starše in šole pa, da so poučili otroke in učence, naj se ob komemoracijah dostojno obnašajo itd...

Pripombe smo imeli tudi na slabo slišnost izvajalcev komemorativnih programov, posebno govornikov, ki so večinoma učenci, recitatorji in zborovi. Organizatorji komemoracij so zato zadnjih nekaj let poskrbeli tudi za ozvočenje, letos pa so na to pozabili. Tako nismo slišali spominskega govora mlade učenke osnovne šole Tone Čufar, pa tudi petja in recitacij ne. Ljudje so negodovali, ker niso slišali dobro izbranega kulturnega programa mladih šolarjev in

pevcev. To kaže na nespoštovanje naporov mladih izvajalcev za pripravo kvalitetnega kulturnega programa.

Tudi scenarij poteka komemorativnega programa je letos šepal. Tako so pevci DU Jesenice zapeli šele, ko so ljudje že odhajali, ker so menili, da je program končan. Nastala je zmeda. Mar je krivo to, da je letos organizacijo slovesnosti prevzela SZDL in ne borčevska organizacija?

Franjo Ropret

Železarji na Dolenjskem

Klub železarjev pri DU Radovljica je v letošnjem letu organiziral za upokojene železarje in njihove žene dva izleta po Dolenjski. Oba izleta sta bila zelo dobro organizirana in se ju je udeležilo 98 članov.

Prvi izlet je bil organiziran v Dolenjske Toplice. tam si je večina mehčala ude v topli vodi.

Pot nas je nato peljala ob reki Krki do Žužemberka, kjer smo si ogledali spomenik padlim borcem v Beli Krajini. Prenekateri so med imeni na spomeniku našli tudi svoje prijatelje in znance.

Sledil je krajši postanek v Žužemberku za ogled gradu, ki so ga porušili in zažgali partizani v času NOB, ko je bila v njem belogardijska postojanka. Isto usodo sta doživela tudi tamkajšnja cerkev in župnišče.

Iz Žužemberka smo se odpeljali do Muljave na ogled Jurčičeve rojstne hiše in Krjavljave bajte. Proti domu smo se odpeljali izpred gostilne Oberšček, kamor sta zahajala tudi oba imenovana domačina.

Na drugem izletu smo si ogledali Šentjernej, Kostanjevico in Šmarješke Toplice.

V Kostanjevici smo si ogledali

»forma vivo« in slikarsko razstavo v bivšem samostanu. Vsi smo bili navdušeni nad umetnostjo domačin in tujih avtorjev. Posebno smo bili navdušeni nad deli Božidarja Jakca.

Tudi galerija slik znanih in neznanih umetnikov iz stiškega samostana je napravila globok vtis na vse, ki so občudovali stoletja stare umetnine.

Razen galerij smo si ogledali tudi lončarsko obrt in kupili razne spominke. Postanek v Šmarjeških Toplicah je večina udeležencev izleta izkoristila za kopanje v notranjem bazenu. Ob bazenu so naše pevke zapele več pesmi, ki so navdušile tudi ostale kopalce.

Po dobrih dveh urah kopanja smo se odpravili proti domu in zadnji postanek v Naklem pri Marinku izkoristili za slovo. Želimo si, da bi tudi prihodnje leto podobno organizirali izlete na Štajersko ali Primorsko. P.K.

Grajska oskrbnika na Bledu sta se poslovila

Francka in Florijan Jerman, oskrbnika blejskega gradu, sta se te dni poslovila z Bleda. Oba, posebno še Florijan, nista zmogla več velikih naporov pri vzdrževanju grajske ploščadi in objektov z muzejem. Nista mogla več delati tako, kot sta bila vajena in kot sta delala od svojega prihoda na Bled.

Na Bled sta prišla pred 36 leti. Bila sta vzorna, pridna. Nihče jima ni mogel očitati, da svojega dela nista opravljala z vsvo vestnostjo.

Na milijone obiskovalcev sta pozdravljala na gradu. Med njimi številne visoke goste, ki so prišli na grad. Z vsemi sta bila prijazna, vsem sta znala tudi marsikaj zanimivega povedati iz grajske zgodovine.

In ko smo ju vprašali, kdaj jima je bilo na gradu najbolj všeč, kdaj sta bila najbolj zadovoljna, sta oba menila, da pač takrat, ko sta na Bled šle prišla in so začeli z obnovo pod vodstvom sedaj že pokojnega arhitekta Toneta Bitenca. Takrat so morali vsi res naporito delati, kazali pa so se tudi rezultati njihovega dela. Skoraj deset let je trajala obnova blejske grajske skale.

Za svoje delo sta prejela veliko priznanj – najbolj pa sta zadovoljna s »turističnim nageljnomo«, ki sta ga prejela letos.

Sedaj sta se umaknila z Bleda. Dneve počitka bosta preživela na Homcu pri Kamniku, kjer imata svoj domek.

Ob odhodu sta še povedala, da bo potrebno muzejsko zbirko na gradu

obnoviti. Posebno to velja za arheološko zbirko. Upajmo, da bodo to spoznali tudi v Narodnem muzeju in se dela lotili.

Božo Benedik

Skrb za varstvo okolja

V krajevni skupnosti Podnart tudi letos uspešno uresničujemo letni načrt komunalne dejavnosti. S pomočjo tretjega petletnega samopripravek so v mesecu oktobru uspešno asfaltirali krajevne ceste (vrednost del je prek dvajset milijonov din). Letos so kupili tudi štiri zabojnike za smeti, šest pa jih bodo še dobili. V oktobru so uredili tudi krajevno smetišče, načrtujejo pa še obnovo in povečanje doma kulture v Podnartu.

Ciril Rozman

Knjigovodski tečaj za obrtnike

Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice organizira knjigovodski tečaj za obrtnike. Naučili se boste obračunavati prometni davki, voditi knjigo prometa, izpolniti davčno napoved itd.

Predavanja bodo:

— prvi teden od ponedeljka do četrtega od 16. do 18.15, — drugi teden pa v ponedeljek in torek od 16. do 19. ure, v sredo pa bodo vsi predavatelji odgovarjali na vaša vprašanja od 17. do 20. ure.

Predavatelji bodo: Ana Gluhar, Dušica Berce in Alfred Šprager z uprave za družbene prihodke občine Jesenice in Alenka Varl z obrtnega združenja.

Cena tečaja s priročnikom je 70.000 dinarjev.

Posebej opozarjamo, da se izdatek za tečaj in priročnik šteje med stroške, za katere se zmanjšajo prihodki pri določanju osnove za davek!

Viktor Brun:

75 let jeseniškega nogometa

Po zadetkih so se v prvenstvu razvrstili igralci takole: Ivanišević 8, Janežič in Marn 5, Ropret 4, Zavrl in Sretenović 3 in Abram enega.

Proti Železničarju so za barve Bratstva zadnjikrat nastopili: V. Brun – Potočnik, F. Ban, T. Razinger, Zavrl, Grosmajer, Miceli, Abram, Marn, Ropret, Ivanišević.

Moštvo Bratstva leta 1940, z leve: Marn, Janežič, Abram, Ropret, Zavrl, Ivanišević, Knific, V. Brun

Organizatorji in trenerji tega obdobja

K razvoju in napredku našega nogometa v obdobju 1920 – 1940 so prispevali številni športni delavci, trenerji in nogometaši. O nekaterih smo že govorili. Najprej je bila vadbena poverjena kapetanu moštva, ki je hkrati užival ugled dobrega in vzornega nogometaša. Pri Bratstvu so že v prvih letih spoznali, da potrebujejo trenerja. Tako so v poletnih mesecih pridobili Beograščana Aca Laziča, ki se mu je, mi-

mogrede povedano, vnelo srce za brhko Jeseničanko. Lazič je v treh sezonah za nekaj mesecev okrepil Bratstvo in se izkazal v napadalni vrsti z »bombnimi« streli. Kot trener pa ni imel uspeha, pri čemer so imeli zasluge tudi domači nogometaši.

Leta 1930 so pri Bratstvu za 14 dni angažirali Ilirijana Kneževiča, ki je imel precej več uspeha kot njegov predhodnik. Čez dve ali tri leta za Kneževičem se je z nekimi predhodnimi težavami za kratek čas pri Bratstvu pojavil kot trener Ljubljancin Franci Slapar, ki je bil tako kot njegov predhodnik aktiven nogometaš pri ASK Primorje. Slapar je bil prijeten in družaben fant, namazan z vsemi nogometnimi »žavbami«, pa so se nekatere prijele tudi Jeseničanov.

Slaparju je sledil, menda 1935. leta, Herman Slamič, po poklicu geometer, ki je na Jesenicah v enem mesecu opravil nekatere meritve, ta čas pa je treniral Bratstvo. Slamič je bil visok in krepak nogometaš, znan kot nezmotljiv realizator enajstmetrov, igral pa je srednjega krilca v ligaškem moštvu ASK Primorje, Ljubljana. Če so njegovi predhodniki imeli določene zasluge za razvoj nogometa pri Bratstvu, je bila Slamičeva zasluga predvsem v tem, da je uvedel sodoben trening s pestrimi tehničnimi pripomočki. 1937. leta se je na Jesenice preselil Ljubljancin Rudi Zavrl, ki je prevzel vadbo nogometašev Bratstva.

Med trenerji Bratstva velja omeniti še Sandija Laha, znanega napadalnega igralca SK Ljubljana, ki je vskočil za mesec dni, sicer pa je dolžnost opravljal Rudi Zavrl in tudi Jože Janežič. V tem obdobju nobeden od jeseniških nogometnih klubov ni imel denarja za rednega profesionalnega trenerja. Ko omenjamo nogometne trenerje Bratstva, ne gre prezreti tudi zasluge drugih, ki so z zgledno delavnostjo in požrtvovalnostjo prispevali k njegovemu razvoju in uspehom. To so bili številni delavci, ki so z lopato, krampom in samokolnico ustvarili nogometno igrišče iz skalnatega terena. To so bili nogometu predani organizatorji: Lado Kočar, Jože Činković, Janko Pučko, Janko Smolej, Polde Markelj, Albin Sušnik, Tone Ručigaj itd.

Pri Svobodi oz. Kovinarju so nogometno ledino orali: Pavel Štravs, Franc Pukel in Miha Delopst. Njihovo delo je uspešno nadaljeval Jože Gregorič do svojega odhoda v Španijo. Poleg Gregoriča so breme nogometne dejavnosti nosili še: France Benedičič, Ciril Bukovnik, Drago Ažman, Karel Preželj, Matija Verdnik, Maks Vister, Tone Klemenc.

Kovinarji so si samo 1936. leta lahko privoščili za kratek čas trenerja Staneta Bertoncija iz Ljubljane, znanega nogometaša SK Ljubljane, sicer Mariborčana. Njegovo kratko delo se je bogato obrestovalo. Kovinar je v tem letu dosegel svoj največji uspeh: bil je zmagovalac nogometnega turnirja, ki ga je organiziral za svoj športni dan in na katerem so sodelovali Trboveljčani in Ljubljancani.

Vadbo nogometašev Kovinarja je nekaj let vodil aktivni igralec Ciril Kuraš, ki je svoje nogometno udejstvovanje pričel že kot mladinec pri Svobodi.

Pri Golici in pozneje pri Borcu in Gorenjcu so bili organizatorji nogometa prav taki privrženci kot v drugih dveh jeseniških klubih. Omenimo naj Janeza Černetu in Francea Klina, ki sta orala nogometno ledino na Jesenicah že pred prvo svetovno vojno. Albinu Smoleju, Fricu Natlačenu, Benu Langusu, Poldu Trilerju in še drugim gredo zasluge, da so ga igrali neprekinjeno, čeprav je nekoliko zaostajal za Bratstvom in Kovinarjem.

S tem lahko zaključimo drugo obdobje v zgodovini jeseniškega nogometa. Če povzamemo njegove značilnosti, bi lahko rekli:

— nogomet je bil poleg smučanja najbolj razširjena športna panoga in je množično vključeval delavsko mladino in imel množico privržencev;

— z izjemno požrtvovalnostjo so iz hribovitih in sklanih terenov ustvarili nogometne površine;

— čeprav so slabo živeli, so se nogometaši dolga leta sami financirali in vzdrževali svojo osebno nogometno opremo;

— tudi osnovni rekvizit, nogometno žogo, so si v začetku oskrbeli z zbiralno akcijo, pa tudi v naslednjih letih na vadbah niso imeli na voljo več kot eno žogo;

— na gostovanju so se najprej vozili s svojimi kolesi, pozneje s cenenim potniškim vlakom;

— vsem tegobam navkljub so bili do konca predani nogometu;

— dediščino svojih predhodnikov so obogatili z zavidljivim napredkom in uspehi;

s tem so zadožili naslednje nogometne rodove, da jim sledijo in se zgledujejo po njih.

In ne nazadnje: udejstvovanje v nogometu je v dobršni meri prispevalo, da so se tedanje generacije izoblikovale v rodoljubne, poštene in dobre ljudi.

Srečanje odraslih pevskih zborov Gorenjske

s podelitvijo Čufarjevih plaket in diplom za leto 1987

Zveze kulturnih organizacij Gorenjske, Zveza kulturnih organizacij Jesenice in Kulturna skupnost Jesenice vabijo v soboto, 14. novembra, ob 18. uri v Gledališče Tone Čufar na Jesenicah na letošnje srečanje odraslih pevskih zborov Gorenjske in podelitev Čufarjevih plaket in diplom za leto 1987. Nastopajo:

- mešani pevski zbor »Jože Virk« Dob pri Domžalah, zborovodja Karel Leskovec,
- ženski pevski zbor »Milko Škoberne« DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, zborovodja Anton Cimperman,
- moški pevski zbor KD Svoboda Črna pri Kamniku, zborovodkinja Karla Urh,
- mešani pevski zbor DPD Svoboda Primskovo pri Kranju, zborovodkinja Nada Kos,
- komorni moški zbor »A. T. Linhart« Radovljica, zborovodkinja Betka Demšar Zupan,
- komorni mešani pevski zbor Škofja Loka, zborovodja Janez Jocič,
- komorni pevski zbor »Peko« Tržič, zborovodja Jožef Močnik,
- kot gost: moški pevski zbor »Kočna« Sveče z avstrijske Koroške, zborovodja Anton Feinig.

Vaša — naša matineja

V nedeljo, 8. novembra, bo ob 10. uri v dvorani Gledališča Tone Čufar na Jesenicah spet nova VAŠA — NAŠA MATINEJA.

Tokrat smo v goste povabili lutkovno skupino vzgojnovarstvene ustanove iz Kranja z naslovom

ČAČKE.

Predstavili se bodo z znano lutkovno igrico.

Za to Vašo — našo matinejo smo pripravili tudi risani film »Obisk iz veselja«.

Kakor ob vsaki matineji, boste tudi tokrat lahko risali v avli gledališča.

Zahvale

Ob nenadni smrti očeta

FRANCA AHECA

se v imenu družine in sorodstva ter v svojem imenu zahvaljujem vsem, ki so se s spoštovanjem poslovlili od pokojnika, počastili njegov spomin in namesto cvetja darovali v humanitarne namene.

Sin Božo

Ob boleči izgubi našega dragega

CIRILA ŠOBERLA

se iskreno zahvaljujem DPO občine Jesenice, koroškimi partizanom Gorenjske, vojnemu področju Gorenjske, KS Sava Jesenice, Društvu upokojencev Jesenice, sosedom, prijateljem in sodelavcem DO Kres in Domininvest, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, podarili vence in cvetje, nam ustno ali pisno izrazili sožalje in bili z nami ter nam pomagali v najtežjih trenutkih.

Hvala govornikom za besede slovesa ter pevcem iz Žirovnice za ganljivo zapeto žalostinke.

Vsi njegovi

Ob smrti tovariša

JOŽETA FIDELE

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga tako množično počastili na njegovem zadnjem slovesu. Predvsem se zahvaljujem Francu Konobliju za lep govor, pevcem za prelepo zapeto žalostinke in godbi. Prisrčna hvala tudi osebjem doma dr. F. Berglja in zdravniku ter vsem, ki so mi izrekli sožalje. Zahvaljujem se tudi sostanovalcem na Cesti revolucije 6 za denarni prispevek in izrečena sožalja.

Žalujoci: Ivanka Vrhovnik in vsi ostali

Ob boleči in nepričakovani smrti žene, mamice, hčerke in sestre

MARJETE RABIČ

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, prijateljem, sodelavcem ter znanec za pomoč, darovano cvetje in izrečena sožalja, pevcem za zapete pesmi in govornikom za poslovljene besede ter vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: mož Mirko, hčerka Tjaša in sin Matjaž, oče Milan, mama Antonija in brat Zvonko z družino

Dežurni trgovini

V soboto, 7. novembra, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

SPECERIJA Bled, Titova 22, in ROŽCA, samopostrežna trgovina Javornik, O. Novaka 3.

Dežurna lekarna

V mesecu novembru je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

Razstavni salon DOLIK Jesenice

V dneh od 31. oktobra do 11. novembra je v razstavnem salonu DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice na ogled dokumentarno-slikovna razstava ob 15-letnici centralne oskrbe s toploto na Jesenicah, ki jo je pripravila delovna organizacija KRES — Vročevod Jesenice.

Razstavni salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Koncerta Partizanskega pevskega zbora

Partizanski pevski zbor se bo v tem tednu predstavil na Gorenjskem z dvema koncertoma:

- v petek, 6. novembra, ob 19. uri v Psihiatrični bolnišnici v Begunjah in
- v soboto, 7. novembra, ob 19.30 v dvorani TVD Partizan Gorje.

Vabljeni

Sodelavcem prometa in vleke se iskreno zahvaljujem za cvetje, čestitke in lepo darilo ob moji 50-letnici, ker mi bodo vedno drag spomin na moje sodelavce.

Se enkrat prav lepa hvala.

Greta Hatlak

Konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne se zahvaljujem za denarno pomoč med mojo boleznijo.

Jože Kogovšek

Zahvaljujem se ZSMS Železarne in celotnemu kolektivu za portret železarja, ki sem ga prejel kot najstarejši udeleženec železarskega maratona 1987.

Srečo Mesarič

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

6. novembra, premiera amer. barv. pust. film (James Bond 007) OD TARČE DO SMRTI ob 16., 18. in 20. uri. Cena vstopnic 1.000 din!

7. novembra, amer. barv. pust. film (James Bond 007) OD TARČE DO SMRTI ob 16., 18. in 20. uri. Cena vstopnic 1.000 din.

8. novembra, amer. barv. pust. film (James Bond 007) OD TARČE DO SMRTI ob 16., 18. in 20. uri. Cena vstopnic 1.000 din.

9. novembra, amer. barv. komedija SMOKY JE RAZBOJNIK ob 16., 18. in 20. uri.

10. novembra, amer. barv. vojna drama PLATOON — VOD SMRTI ob 15.30, 17.45 in 20. uri.

11. novembra, amer. barv. vojna drama PLATOON — VOD SMRTI

ob 15.30 in 17.45. Ob 20. uri FILMSKO GLEDALIŠČE: IDIOTSKA NOČ, amer. barv. črna komedija noči.

12. novembra, amer. barv. vojna drama PLATOON — VOD SMRTI ob 15.30, 17.45 in 20. uri.

KINO DOVJE

8. novembra, novozeland. barv. akcij. thriller film DIRKA S SMRTJO ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

6. novembra, angl. barv. pust. film ŽIVIŠ LE DVAKRAT ob 17. in 19. uri.

10. novembra, amer. barv. pust. film (James Bond 007) OD TARČE DO SMRTI ob 20. uri.

IDIOTSKA NOČ (After Hours)

ameriški film, črna »komedija noči«

Proizvodnja: GEFEN COMPANY, 1985.

Scenarij: JOSEF MINION.

Režija: MARTIN SCORSESE.

Glavne vloge: GRIFFIN DUNNE, ROSANNA ARQUETTE, VERA BLOOM, THOMAS CHONG in drugi.

Naša zgodba se dogaja v eni sami newyorški noči v eni od hudo sumljivih četrti. Paul Heckett, povsem navaden in brezimen človek, sicer strokovnjak za računalnike, doživi avanturo, ki bi komu drugemu izpolnila vse življenje. Vse to nekje na jugu slovitiga in »slovitiga« Mannhattna, v središču sveta borz in mamil, prostitucije in umetnosti. Skratka...

Zgodbe vam seveda tudi tokrat ne bomo razlagali, sicer si splah ne boste ogledali filma. Pa se splača! Namreč: videti film, videti ta naš neponovljivi človeški cirkus, ki je tam na jugu New Yorka resda nekoliko drugačen kot naš, a vseeno.

Odurnost, nasilje, nezaupanje, samomori, umori, linčanja, perversnosti, gore odpadkov v temnih ulicah. To je snov, iz katere je Scorsese posnel komedijo. Seveda to ni grenka komedija, ampak absurdno in komično popotovanje skozi noč — po koncu delovnega dne in zapiranju trgovin, kot naj bi se glasil korekten prevod naslova. Scorsese spretno meša verjetno in absurdno, realizem in nadrealizem. Film je — kot boste videli — ujel atmosfero velikega mesta osemdesetih let, ima dobre igralce in, kar je nadvse pomembno, tudi za nas vse — veliko očarljive duhovitosti. Če jo bomo le pripravljene sprejemati in razumeti.

MARTIN SCORSESE se je leta 1942 rodil na Long Islandu. Razmeroma mlad je, se vam ne zdi? Odrasel je v newyorški četrti »Mala Italija«, študiral na visoki šoli Cardinal Haze in na newyorški univerzi. Njegov zadnji film je BARVA DENARJA — Paul Newman je za vlogo v tem filmu prejel letošnje OSKARJA. Nekaj čez dvajset filmov je posnel, med njimi slovitiga TAKSISTA.

Članom Društva upokojencev Jesenice

Društvo upokojencev Jesenice vabi člane na sestanek v soboto, 7. novembra, ob 16. uri. Na sestanku bomo obravnavali:

- sestanke z upokojenci po krajevnih skupnostih,
- vzajemno samopomoč v letu 1988 (višina prispevka in izplačila posmrtnine),
- članarino v letu 1988,
- »Teden upokojencev« v občini Jesenice.

V nedeljo, 8. novembra, ob 17. uri društvo vabi člane na tradicionalno zabavno prireditev »Vinska trgatev«, ki bo v prostorih doma društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Na sestanek in zabavno prireditev ste vabljeni vse članice in člani društva.

Rebus

BENETKE	OŠEBA	BALERI	SLIKAR	LUTROV
GROZ	NA STRA	NIC	NIČAN	NIK (JOHANN)
UBITI	EGIPTOV	POLITIK	IT. HANUS	ITALIJSKI
SLOVENSKI	PESNIK	NAVDU	SENJE	
KRAJ PRI	KOČENJU	IT. SHUNAR	(MICHAEL)	
ANTON	INGOLIE	TEKSTINI	OBRAZ	
TESTA	MENT			
GRČKA	SL. SLIKAR	(NIKOLAS)		
POD				
PEVKA	AMBAŽ			
MAVEDON	KOLO			
ODDELEK	VOJNEGA			
UGASEL	CENTRALNI			
KLUB				
LEAR	BREREP			
MELEH	(Rb)			
100m ²				
PLINAST	OGJIVO			
KEČA	VEC			
PEVEC	DARIAN			

Hokej na ledu

V soboto, 7. novembra, ob 18. uri:

Jesenice : Medveščak Gortan.

V sredo, 11. novembra, ob 18. uri:

Kranjska gora Gorenjka : Makoteks Skopje.

Vabljeni

Tedenski hokejski pregled

Hafner (37), 3:1 Bratina (54), 4:1 Tišler (Smolej, 55), 5:1 Klemenc (58)

KRANJSKA GORA
GORENJKA : BOSNA 5:2 (3:0, 1:0, 1:2)

Jesenice, 31. oktobra — dvorana v Podmežakli — tekma ZHL — sodniki: Ilič (glavni), Rozman, Razinger — kazni: Kranjska gora 10 minut, Bosna 12 minut.

1:0 Alagič (Tušar, 3), 2:0 Alagič (Crnović, 10), 3:0 Tušar (Crnović, 20), 4:0 Mežnar (Marjan Lah, 29), 5:0 Berlišk (52), 5:2 Atanasov (54), 5:2 Kodovšek (60).

CINKARNA : JESENICE 3:8 (1:3, 2:2, 0:3)

Celje, 31. oktobra — drsališče v Mestnem parku — tekma ZHL — sodniki: Priboj (glavni), Pintar, Zorko — kazni: Cinkarna 8 minut, Jesenice 13 minut.

1:0 Majnik (5), 1:1 Ščap (Razinger, 9), 1:2 Mlinar (11), 1:3 Macholda (Magašin, 19), 1:4 Hafner (Suvak, 21), 2:4 Bialik (29), 2:5 Figala (Razinger, 31), 3:5 Kucynski (35), 3:6 Macholda (Raspet, 54), 3:7 Raspet (Ščap, 54), 3:8 Razinger (Smolej, 55).

SEDEŽI V DVORANI V PODMEŽAKLI

Približno štirinajst dni so že na novi tribuni športne dvorane v Podmežakli montirani tudi sedeži. Tako je na srednjem delu tribune mogoče sedeti, ob straneh in v zgornjem delu tribune pa so ostala stojišča. Sedeži so del programa za ureditev dvorane, res pa je, da bi bilo boljše, če bi bili montirani pred začetkom letošnje hokejske sezone in ne med sezono. Zato je poleg odobravanja tudi nekaj pripomb predvsem ljudi, ki so se navadili stati na tej tribuni. Ureditev tribune s sedeži sodi prav gotovo k kulturnejšemu spremljanju hokejskih prireditev v dvorani v Podmežakli.

Ko bo urejen tudi sekundarni strop in dokončana dela pri zapiranju dvorane, hkrati pa tudi urejeni vhodi, bo mogoče dvorano boljše izkoristiti tudi za večje kulturno zabavne prireditve v poletnem času. V tem smislu je treba sprejeti novost in se pač navaditi nanjo. Uprava športnih objektov je v teh dneh tudi označila sedeže, tako da ljubitelji hokeja lahko za vso sezono kupijo vstopnico s stalnim sedežem.

Zato naj ponovimo možnosti nakupa. Cena vstopnice — sedeža za tekmo je 2.000 dinarjev, cena sedeža za vso sezono pa 35.000 dinarjev. Če imate že kupljeno permanentno karto za vsa srečanja sezone, potem je mogoče sedež dokupiti z doplačilom 20.000 dinarjev oziroma za eno tekmo z doplačilom 1.000 dinarjev.

Košarka

S tekmovalcem so pričeli tudi člani v II. SKL — zahod. Ekipo v letošnji sezoni sestavljajo mladi in neizkušeni igralci, saj je povprečna starost igralcev le nekaj nad 18 let. Odigrano je bilo že 3. kolo:

V 1. kolu so gostovali v Ljubljani pri Slovanu - B in visoko izgubili z rezultatom 81:103 (42:53). Boljšemu nasprotniku so se upirali le 13. minut 1. polčasa, ko so tudi vodili s štirimi koši razlike.

Koši: Sučur in Petercel 18, Samar 15, Jovanović 10, Vauhnik in Domevšek 6, Milaković 4, Todorović in Košir 2 in Softić 1.

V 2. kolu so Jeseničani igrali doma z Gorenjo vasjo in zmagali z rezultatom 98:88 (49:44). Razlika bi bila lahko še večja, a jih slabši nasprotnik ni motiviral dovolj močno, da bi vso tekmo igrali borbeno.

Koši: Sučur 23, Janša 15, Petercel 12, Košir 11, Domevšek in Milaković 9, Samar 7, Softić 6, Jovanović 4 in Naumovski 2.

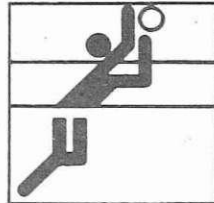
V 3. kolu so gostovali v Ljubljani pri Iskrji Delti Ježici in izgubili z rezultatom 79:87 (37:43). Igralci Jesenic so vodili vse do 18. minute prvega polčasa, ko je bil rezultat 37:33. Nato je nekaj sodniških odločitev pomagalo domačinom, da so prvi polčas dobili s šestimi koši razlike. V drugem delu igre so domačini vodili že za 14 košev, a so jih borbeni Jeseničani v 12. minuti zopet ujeli in povedli za tri točke. Vmes sta spet posegla sodnika in pomagala domačinom zmagati.

Koši: Sučur in Janša 16, Petercel 14, Domevšek 10, Softić 9, Košir 6, Milaković 4, Samar in Čatač 2.

V naslednjem kolu igrajo igralci Jesenic doma s Kamnikom v soboto, 7. novembra, ob 17.30 v telovadnici CSUI.

Subo

Odbojka

Ženske

JESENICE : ŽELEZAR ŽIROVNICA 3:2

V IV. kolu II. SOL — zahod je ekipa Jesenic povsem zaslužno premagala ekipo Železarja iz Žirovnice z rezultatom 3:2 (15:10, 5:15, 15:9, 12:15, 15:13). Prvi niz so domačinke dobile po zaslugi boljšega servisa, dobre igre na mreži in poizrtvovalne igre v polju.

V drugem nizu se je ekipa Železarja zbrala in nadigrala domačinke. V tretjem nizu so domačinke pokazale boljše igranje v polju in na mreži. V igri so realizirale vse dogovorjene naloge, slabosti pa nadomestile z borbenostjo.

Četrty niz so spet dobile gostje. Ta niz je bil najbolj razburljiv, ker sta se ekipi menjavali v vodstvu vse do rezultata 12:12. Pri tem rezultatu so domačinke slabo servirale, igralke Železarja pa so prednost izkoristile in dobile niz.

V petem nizu pa so igralke Jesenic povsem nadigrale nasprotnice. Boljše so bile pri sprejemu, servisu, podajah in na mreži. Pohvaliti je potrebno celotno ekipo Jesenic, pri ekipi Železarja pa kape-tanko ekipe Habjanovo.

Za OK Jesenice so nastopile: Tanja Šteblaj, Klavdija Kokolj, Sandra Rakovec, Sabina Bešič, Mojca Tišov, Sabina Crnkčič, Mojca Jerneje, Natalija Ravnik in Katja Vidmar.

Dopolnilo

V prejšnji številki Železarja smo na zadnji strani objavili obvestilo o tekmovalstvu v streljanju z zračno puško za vse občane Jesenic. Tekmovalstvo bo hkrati potekalo na streliščih v Mojstrani in na Javorniku.

Uredništvo

Razpis prvenstva Železarne v namiznem tenisu in šahu za leto 1987

Organizator prvenstva je komisija za športno rekreacijo, izvajalca pa Športno društvo Jesenice in NTK Jesenice. Vodji tekmovalstva bosta Franc Ravnik (šah) in Stane Babič (namizni tenis).

Šah:

Igra se po pravilniku FIDE, šahovskem priročniku ŠZJ — izdanem leta 1966 ter internem pravilniku ŽJ. Ekipa šteje 4 igralce in eno rezervo, ki se vključuje v igro vedno na zadnji deski, tako da se drugi igralci pomikajo navzgor.

Ekipo z manj kot tremi igralci ne more nastopiti. Sestava ekipe je lahko tudi mešana. Igralni čas je 10 minut na igralca, kar se kontrolira s šahovsko uro.

Prvokategorniki, ki niso registrirani, lahko nastopijo na prvenstvu ŽJ. Tekmovalstvo bo v šahovskem domu na Jesenicah.

Namizni tenis:

Igra se po pravilih NTZ Slovenije z dodatki pravilnika o DŠRI v ŽJ. Tekmujejo po sistemu 3:3, s tremi igralci (vsak z vsakim nasprotnikom).

Posamezniki igrajo na dva dobljena niza, dvoboj ekip pa je do 5 dobljenih točk. Tekmovalstvo bo v zgornjih prostorih TVD Partizan Jesenice.

Prijave pošljite na sindikat ŽJ (☎ 3266) do 9. novembra do 13. ure, ko bo žrebanje v sejni sobi.

Razpis

14. sindikalnega prvenstva občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije — Jesenice za leto 1987

v streljanju z zračno puško

Organizator je Zveza sindikatov Slovenije — občinski svet Jesenice, izvajalec pa strelska družina »Triglav Javornik - Koroška Bela«.

Tekmovalstvo bo v soboto, 5. decembra, od 9. do 17. ure v domu »Julke in Albina Pibernik« na Javorniku.

Tekmuje se v ženski in moški konkurenci, ekipno in posamezno. Ekipa šteje 3 tekmovalce oz. tekmovalke. Vsak tekmovalac ima po 20 strel v konkurenci in neomejeno število poskusnih strel. Čas tekmovalstva je 20 minut!

Tekmuje se izključno s puškami serijske izdelave. Tekmovalci lahko uporabljajo tudi svoje puške omenjene izdelave.

Tekmovalstvo bo teklo glede na prihod ekip.

Pravico nastopa imajo vsi zaposleni člani sindikata v občini Jesenice.

Pisne prijave pošljite najpozneje do četrta, 26. novembra, na občinski svet ZSS Jesenice.

Prvouvrščeni ekipi v obeh konkurencah prejmeta pokal v trajno last. Prvi trije posamezniki prejmejo medalje.

O razglasitvi rezultatov vas bomo pravočasno obvestili.

Razpis

14. sindikalnega prvenstva občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije — Jesenice za leto 1987

v kegljanju na asfaltu

Organizator je Zveza sindikatov Slovenije — občinski svet Jesenice, izvajalec pa Šahovsko društvo Jesenice.

Tekmovalstvo bo za članice in člane v soboto, 21. novembra, in v nedeljo, 22. novembra, od 8. ure zjutraj.

Če bo prijav manj, bo tekmovalstvo samo v soboto, o čemer boste obveščeni z razporedom tekmovalstva, ki bo izdelan na podlagi prijavi!

Tekmuje se v ženski in moški konkurenci, ekipno in posamezno. Ekipa pri članicah šteje 3 tekmovalke, pri članih pa 4 tekmovalce.

Tekmuje se na 50 lučajev (25 lučajev na polno in 25 lučajev na čiščenje).

Pravico nastopa imajo vsi zaposleni člani sindikata v občini Jesenice.

Pisne prijave ekip in posameznikov pošljite najpozneje do 12. novembra na občinski svet ZSS Jesenice.

Ker bomo medalje uspešnim registriranim in neregistriranim članom podelili ločeno, prosimo, da pri registriranih članih pripišete črko »R«.

Naknadnih prijav zaradi časovnega razporeda ne bomo upoštevali!

Prvouvrščena ekipa pri članicah in članih prejme pokal v trajno last. Prvi trije posamezniki (ce) pa prejmejo medalje (pri članih ločeno za registrirane in neregistrirane tekmovalce).

Kdaj bo razglasitev rezultatov, boste posebej obveščeni.

Razpis

14. sindikalnega prvenstva občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije — Jesenice za leto 1987

v šahu

Organizator je Zveza sindikatov Slovenije — občinski svet Jesenice, izvajalec pa Šahovsko društvo Jesenice. Vodja tekmovalstva bo Franc Ravnik.

Tekmovalstvo bo v četrtek, 19. novembra, ob 15.30 v prostorih Šahovskega doma na Jesenicah. Žrebanje bo takoj po prihodu ekip.

Tekmovalstvo je ekipno in posamično. Ekipo sestavljajo 3 člani. Pravico nastopa imajo vsi zaposleni člani sindikata v občini Jesenice.

Pisne prijave pošljite na občinski svet ZSS Jesenice najpozneje do ponedeljka, 16. novembra.

Prvouvrščena ekipa prejme pokal v trajno last. Trije najboljši posamezniki deskah prejmejo medalje.

O razglasitvi rezultatov boste posebej obveščeni.

Sejem rabljene zimske športne opreme

Smučarski klub Jesenice organizira vsakoletni sejem rabljene zimske športne opreme. Sejem bo v dvorani delavskega doma pri Jeleni od ponedeljka, 16. novembra, do sobote, 21. novembra, vsak dan od 8. do 12. ure in od 15. do 19. ure, v soboto pa od 8. do 13. ure. Pri prevzemu vsak posameznik ponudi svojo ceno za artikle, pri oceni pa mu bodo pomagali člani SK Jesenice. Pomoč bomo nudili tudi pri izbiri in nakupu.

Ponudniki rabljene športne opreme morajo denar od prodane opreme ali neprodane artikle dvigniti do sobote, 21. novembra, do 13. ure. Če tega ne bi storili, ostane denar ali neprodani artikel SK Jesenice.

SK zaračuna 15 % provizije od prodanega blaga.

Vabljeni!

Hkrati vabimo vse ljubitelje smučanja, da se včlanijo v SK Jesenice in obenem postanejo člani Smučarske zveze Slovenije, ki jim daje popust pri nakupu smučarske opreme.

Smučarski klub Jesenice

Nogomet

JESENICE : TABOR — JADRAN 0:0

V desetem kolu OČL — zahod je moštvo Jesenic gostilo zadnjevršeno moštvo iz Sežane. Tekma je bila odigrana na blatnem igrišču, ki je igralcem Jesenic onemogočilo, da bi izpeljali daljše akcije. Odločili so se predvsem za dolge in visoke podaje pred vrata gostov, katerim pa je takšno igrišče ustrezalo. Gostujoči igralci niso niti enkrat streljali na vrata Jesenic in so se večino tekme branili z vsemi igralci.

Prvo priložnost so imeli Jeseničani že v 3. minuti, ko se je Pivač znašel sam pred vratarjem, a je ta njegov strel odbil. Odbito žogo je hotel Bregant poslati v prazno

mrežo, vendar ga je eden od gostov podrl. Za sodnika to ni bil prekršek za enajstmetrovko. Le nekaj minut za tem je Sučur s sedmih metrov streljal z glavo popolnoma neoviran čez vrata. V 15. minuti je Pivač streljal z glavo, njegov strel pa je eden od gostujočih igralcev odbil s črte. Po streli Lambergerja je žoga obtičala v blatu le pol metra pred črto. V veliki gneči, ki je nastala po tem, je Bergant še enkrat streljal, vendar žoga ni šla čez črto in vratarju gostov je končno uspelo žogo pobrati iz blata. V 25. minuti je po prekršku nad Pivačem sodnik dosodil enajstmetrovko v korist Jesenic. Strel M. Omanovič je vratar gostov ubranil.

V drugem polčasu je tempo na začetku nekoliko padel, nato pa so Jeseničani vedno bolj stiskali obroč okoli vrat go-

stov. Najlepše priložnosti so zapravili Pivač, Bergant in Zubanovič dvakrat. Tako se je tekma končala brez zadetka predvsem zaradi nespretnosti jeseniških napadalcev. Drug problem pa je igrišče, ki takšno, kakršno je, bolj pomaga ekipam, ki se pridejo braniti, kot domači ekipi, saj so podaje po tleh nemogoče, z visokimi podajami pa se ne da izdelati dobre akcije.

V zadnjem jesenskem kolu igrajo Jeseničani v nedeljo, 8. novembra, v Novem mestu proti moštvo Elana.

Nastopili so: Tokič, Marič, Radič, M. Omanovič, Džamastagič, N. Omanovič, Lamberger, Bergant, Dučanovič (M. Bešič), Sučur (Zubanovič), Pivač

N.O.

Montu

O
tov v
mensl
N
merja
proda
preko

Res
progr
dajo
spoda
tivni
žan, p
naroči
vanja
stemu

Niž
proizv
uslug
pomar
101,3 %
101,6 %
skupn
lanski
ža in
ljarne
5+2)
trije
kel, H
vlek)
vez, i
kvalit
vljene
navad
nje v

V t
95 %
z vidni
kla.

V T
gospo